

GATEØVISA

Psykedelisk Jihad

Dikt!

Thorvald Steen
Fra Gaustad
til
Istanbul

Friker-epos

ANARKO-
SEX!!

SPYWARE
FUCK
SONY

Thomas Mathiesen:
"Samfunnet hevner seg"

MARKIST-
SATANISTER

BLASFEMI!!!
NAZIKUNST!!!

Nr. 176 (1/06)

37. argang

kr 25,-

9 770802 221002

Utbryterdronningen J.K. Rowling

Filmregissør Nina Grünfeld hevder i en kronikk i Aftenposten 30 nov. at forfatteren av Harry Potter-bøkene er en stor bløff. J. K. Rowling er «et pseudonym på lik linje med Carolyn Keene» og forlaget Bloomsbury og filmselskapet Warner Bros. har «funnet en skuespiller...som kan spille forfatterinnens rolle». Grünfeld legger ikke frem noe bevis unntatt kanskje det faktum at hun er «paranoid og konspiratorisk anlagt» og at Nancy Drew-bøkene var skrevet av ghostwriters og ikke av den fiktive Carolyn Keene.

Grünfeld går inn på personen J.K. Rowlings personlige historie: en fattig alenemor fra det usle filleproletariatet som en gang i tiden «vandre...gatelangs i Edinburgh, ventende på arbeid, lønn og husly.» Rowlingsbiografi slik den populært blir fremstilt er nært beslektet med hagiografien, helgenbeskrivelsen og/eller eventyrtellingen. Men Grünfeld som er filmregissør burde vite at mye av fiksjonens verden henter sin inspirasjon fra den virkelige verden og at myte og virkelighet ofte er interaktive enheter som flyter over i hverandre, også i biografiens verden: Hvor mange forfatterbiografier over døde og nålevende forfattere er ikke bare spekulasjon, mytedannelse, glorifisering på den ene siden og sladder, bakvaskelse og myteknusing på den andre siden? Grünfeld går også inn på Rowlings produktive side: «Er det mulig at et menneske kan skrive seks tykke bøker som oversettes til 55 språk og selges i mer enn 250 millioner eksemplarer på mindre enn ti år?» Mange andre forfattere har vært like produktive som Rowling uten at bøkene deres har vært like voluminøse: Ingvar Ambjørnsen er en usedvanlig produktiv forfatter og skribent som har publisert i snitt antageligvis like mye som Rowling. Noen av bøkene hans har også blitt suksessfulle filmer. Så hvorfor blir ikke Ambjørnsen en potensiell fiksjon? Kanskje svaret ligger i en ren sosiologisk analyse.

Man trenger ikke å være marxist for å vite at det er forskjell på folk. Klasseforskjeller er ikke bare en økono-

misk barriere, men også en kulturell. Rowlings kommer fra filleproletariatet og denne samfunnsgruppen har ikke vært tilgodesett med noen ting unntatt stigmatisering. Selv Karl Marx så ned på filleproletariatet og mente at de ville ikke spille noen rolle i det store revolusjonære drama som kommunismen kom til å bli. Men en ting kan man bruke filleproletariatet til: sosialpornografi. 29 november viste NRK (2) en dansk dokumentar om gatebarn i Kiev. Man fikk den vanlige

middelklasse-voyeurismen: nød, elendighet, fattigdom - gatebarn som sultet, sniffet lim, bodde i kloakken, frøs i gatene, etc. I vår tid blir man hele tiden i media foret med Det Filleproletære Dramaet: dokumentarer og filmer om narkomane, alkoholikere, gatebarn, prostituerte, psykiatriske selvmordsuteligere, etc. Grunnen til at denne genren er populær er fordi den er en eksistensiell valiumpille for middelklassen: her sliter vi med studielån, banklån, skatt, avgifter,

mas på jobben, barnehageplass, statusjag etter bil, hytte, og sosial korrekthet inntil magesåret, hjerteattakket og astmaanfall - et dreper oss på inter-city togturen inn til byen hver dags morgen men vel vitende om at egentlig er dette rotteracet jeg lever et privilegium fordi i Kiev så sitter gatebarna nede i kloakken og sniffer lim og har ikke vasket seg siden forrige års Frelsesarmejulefeiring. Slik dannes kulturelle stereotypier inntil det karikerte.

Men emballeringen rundt de kulturelle stereotypiene går av og til i stykker og roter til for A4-oppfatningen av verden. Av og til bryter noen mennesker gjennom barrieren og forvirrer situasjonen noe som medfører mistenksomhet. En fattig alenemor som kan skrive gode underholdningsbøker og blir rik og berømt? Det må jo være en bløff. Du er alenemor, det er jo deg jeg skal lage en dokumentarfilm om neste gang når jeg skal presentere en skisse av hvor jævlig de fattige har det slik at middelklassen ikke klager når politikerne høyner skatte- og avgiftsnivået deres. Gå tilbake til rekkene.

Derfor blir Rowling noe skummelt fordi hennes filleproletære bakgrunn ikke er noe som kan brukes av makta, men istedet blir en slags søt-fortelling om en rags-to-riches skjebne. Men Ingvar

Ambjørnsen er det ingen tvil om. Han skriver jo om hasjrøykere, junkies, alkoholikere, adferdshemmede onanister m.m. Hele Ambjørnsens litterære scenario er sosialpornografisk fråtsing, derfor er han så populær fordi han spiller «safe» - gi det litterære publikum, dvs. middelklassen, det de vil ha: beretninger om de elendige og avgrunnens folk slik at vi vet at vi ikke gjorde en tabbe da vi tok drosje til byen på julebordet istedet for å ta T-banen via østkanten.

Er Grünfelds mistenksomhet mot Rowling et tilfelle av sosialrasisme? Er denne «paranoiaen» mot folk av filleproletær bakgrunn småborgerlig norsk? Eks.: i Frankrike ble ikke Jean Genet utsatt for noe slags stigmatisering eller «fiktivisering» da han slo igjennom som forfatter. Hans bakgrunn var verre enn Rowlings: et gatebarn fra barnehjem som levde som tigger, prostituert og tyv før han fikk livstidsdom hvorpå han i fengslet skrev sin første roman som ble en stor suksess. Selv kraftintellektuelle som Sartre og andre omfavnet Genet og utropte ham til en stor forteller. Nå stiller jo riktignok Genet i en annen forfatterkategori enn Rowling, men dog.

Hvis Rowling er en «fake» med en stab av ghostwriters fra Hollywood bak seg så er det rart at hun ennå ikke har blitt avslørt i en verden hvor paparazzier, karrierelikkende journalister med enorme egoer og paperback-writer biografiskribenter våker som gribber over The Next Big Victim. Hvis fortellingen om Rowling (med visse modifikasjoner) er sann så trenger man ikke å være sosionom for å vite at hennes bakgrunn ikke har vært lett. Med slike mennesker som Grünfeld blir det neppe noe lettere for fattige mennesker å bli tatt alvorlig unntatt som pornografiske objekter i nok en meningsløs dokumentar som skal skille Oss fra Dem

Geir Levi Nilsen

Sinuseffekten

Siste reven var røyka, og lite visste vi om hva som ventet oss inne i kinoens mørke. Et vel av vår egen verden. Dop, skrekk og alkohol. Et kvarter for seint kom vi inn, men filmen var ikke begynt.

K l i p p , klipp. Det var det filmen *Sinus* startet med. Klipp. Av folk som røyka en fet og lissom digga livet, og som fortsatte med å gjøre det - gjennom hele filmen! Plain

hedonisme til den store gullmedalje.

Kommentarer som ;"Hvorfor ligger du på gulvet. Det må jo gjøre jævlig vondt?", blir besvart med; "Det er enklere å våkne når man ligger litt ubehagelig."

Denne ironien følger hele filmen igjennom, samtidig som revene følger tett og vin og sprit er en fast følgesvenn filmen gjennom. Handlingen er ikke så mye å skrive hjem om, men typegalleriet er verdt inngangspengene. Sterk innsats fra den dopa Stavangerduden, som får en drittsekk til å se galant ut.

Dette er filmen for deg som er vouyer og digger å se på at andre røyker rever og drikker øl.

Adilla

Hippiene hadde rett, mener Financial Times

■ Økonomisk vekst gjør ikke nødvendigvis menneskene lykkeligere, konstaterer den britiske finansavisen som ellers ikke er kjent for å forakte penger. Hippiene, miljøvernerne og vegetarianerne tar i stillhet hevn over det moderne penge- og stressamfunnet, skrev kommentatoren **Andrew Oswald** i Financial Times den-

ne uken. Han fnøs av finansminister **Gordon Browns** skryt om en økonomi i stadig vekst. - Undersøkelser viser at befolkningen i industrilandene ikke er blitt lykkeligere i årenes løp. Rundspøringer blant dagens briter viser at de er rikere, men ikke synes de har det bedre enn sine fattigere foreldre og beste-foreldre, skrev Oswald. (NTB)

Gateavisa
Hjelmgate 3
0355 OSLO
Tlf.: 22 69 12 84

gateavisa@gateavisa.no
www.gateavisa.no

Redaksjonsmøte torsdager 18:00
Åpent for alle, VELKOMMEN!

Opplag: 5000
Trykk: Orkla

Redax dette nummer:
Bjarne Benjaminsen, Pål Flakk,
Gunnar Mathisen, Harald Medbøe,
Anita Nyholt, Ole Ullern, Atle Waage

Takk til alle bidragsyttere og
gateselgere

Innsendte bidrag mottas med glede
- bortsett fra dikt, selv om det står
tre stykker på neste side.

Omslag: Harald Medbøe

Copyright er for pappagutter. Bruk
innholdet så mye du lyster, men oppgi
kilde.

TRE DIKT og et intervju med Gunhild Sørensen

Jag hadde funnet henne, eller rettere sagt, jeg hadde funnet hennes dikt på nett. Internett.

Jeg trålte blogger og fant bilder av Praha, en taxibil, og av et skilt med Marquis de Sades navn på, og fikk en blandet følelse av skrekk og lyst. Og så var det noe voldsomt nakent, avkledd over hennes tanker. Ja, vi sier tanker. Ikke dikt. For da blir mange så redde og krampaktige av noe annet, noe uforståelig, noe som man ikke vet hvordan man skal håndtere. Akkurat som å få en gave man ikke vet hvordan man skal si takk til.

Egentlig spiller det ingen rolle hva hun heter, hvis det ikke var for de autentiske, åpne, ærlige diktene hun skriver. Hun snakket om seg selv på en måte som det i like stor grad kunne ha vært du eller jeg. Det var så menneskelig på en måte, og det var derfor jeg

stusset til når hun beskrev seg selv som "anarkofascist, dyreverner, voldsroman-tiker, antikapitalist."

"Anarkofascist? Hva er det? Har hørt om anarkosyndikalist men ikke det andre."

"Anarko ... og ... fascist (den sterkeste rett)."

"Mangler bare en pisk og et par sorte støvler da."

"Nei. Men allikevel er jeg mektig sentimental, og sloss ofte på de svakes parti ..."

Jeg svarer at jeg har lært meg at det mange ganger er bedre å lytte og spørre, enn å si imot, at jeg derfor ikke hadde tenkt å sette spørsmålstegn ved hennes meninger. Men det var noe ved henne som fikk meg å tenke på Hamsun.

"Jeg mener at man ikke kan forstå Norge og norsk kultur, om man ikke begriper hvilken innvirkning naturen har på folk her og det er i den sammenhengen jeg kan tenke mig det du sa om den sterkeste rett, og kom jeg at tenke på Hamsun. Fortell hva du mener med den sterkeste rett. Er det den sterkeste rett å ta hva hun/hun vil ha?"

"Nei, det er å kunne ta det man vil, om

man er sterkest, og så å velge å gi det vekk, til de svake, for å vise at man er enda sterkere, eller som med hjorten, den sterkeste har det største geviret, altså, den er sterk SELV om den har et stort handikap i det store geviret. Skjønner du?"

"På en måte. Om du ser en mann som du vil ha, og du vet at den mannen har en kvinne. Men du er sterkere enn kvinnen, har du rett å ta mannen fra henne da?"

"Hva er rett? Jeg gjør det jeg vil, og det jeg føler for. Om jeg tar mannen, er jeg på en måte slem. Men på en annen måte, så fortjener ikke en mann som kan stjeles på den måten, en kvinne, så jeg gjør også

"Jag snakker mer generelt, ikke om DIN partner, jeg snakker om Din måte å se på det."

"Det er ikke en generell oppfattelse. I en perfekt verden er selvfølgelig partneren av samme oppfattning."

"Har du aldri blitt såret av et annet menneske som du har vært sammen med?"

"Jo, men da var jeg ung."

"Aldri som voksen?"

"Nei, for mennesker kan ikke såre andre. Man kan bare såre seg selv."

"Så et menneske som tar frem en kniv og skjærer et annet menneske sårer ikke vedkommende."

det er ens egen mening, og det trenger ikke komme noe bra ut av at en slik mening blir delt."

"Så du vil i bunn og grunn ikke såre andre når det kommer til stykket."

"Selvfølgelig ikke. Men det følelsesmessige grunnlaget i meg liker jeg ikke å måtte undertrykke, jeg liker ikke komprimi, men man trenger heller ikke være dum, hårfin balanse.."

"Og hvis du møter en annen mann, sier du ifra til din partner?"

"Selvfølgelig."

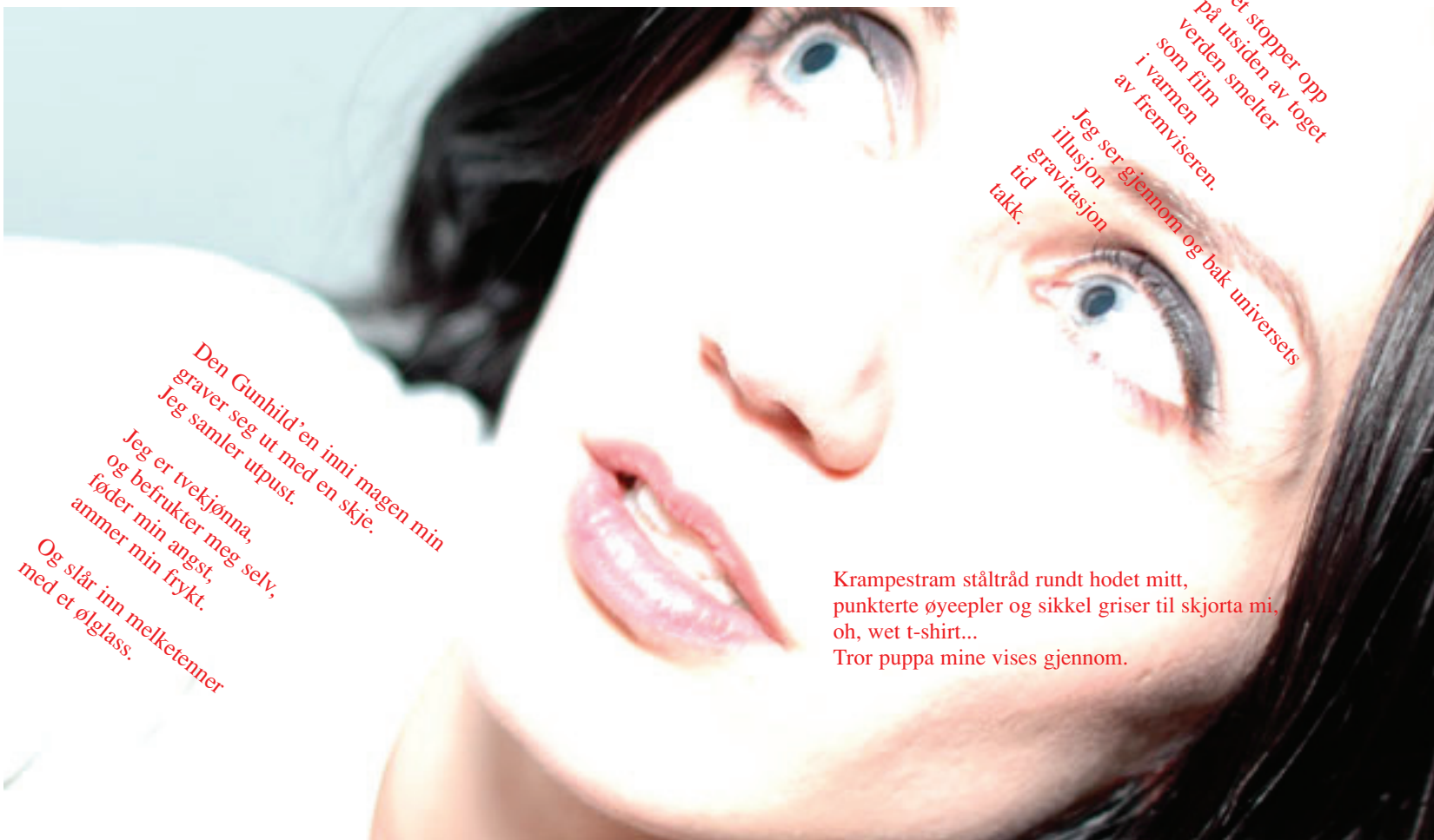
"Men hva er forskjellen mellom din søsters stygge kjole og din

m a n n s følelser?"

"M i n e følelser er forskjellen"

"Har du aldri tenkt på deg selv som en rensikka n a r s i s - sist?"

"Jo, egoist heller kanskje. M e n jeg tar utgangspunkt i mitt ego, for det er det eneste jeg vet jeg ha, og så prøver jeg å spikke det ned til ingenting, ved å la alt bli så lite som

Den Gunhild'en inni magen min
graver seg ut med en skje.
Jeg samler utpust.
Jeg er tvekjønna,
og befrukter meg selv,
föder min angst,
ammer min frykt.
Og slår inn melketenner
med et ølglass.

Krampestram ståltråd rundt hodet mitt,
punkterte øyeepler og sikkelt griser til skjorta mi,
oh, wet t-shirt...
Tror puppa mine vises gjennom.

Det stopper opp
på utsiden av toget
verden smelter
som film
i varmen
av fremviseren.
Jeg ser gjennom og bak universets
illusjon
gravitasjon
tid
takk.

kvinnen en tjeneste.

"Så om du er 'lur' og forfører mannen i et svakt øyeblikk i livet hans, som eller ikke ville være hans normale jeg, så fortjener han ikke kvinnen ..."

"Men du vet, jeg tror ikke kjærlighet til en gjør kjærlighet til en annen noen mindre."

"Jag är helt enig."

"Egentlig er jeg utrolig selvmotsigende her, jeg har aldri fått sortert ut det jeg mener, men det gir perfect sense i mitt hode."

"Aksepterer du din partners frihet like mye som din egen?"

"Ja, seff, jeg forlanger og forventer den."

"Gjør din partner det samme?"

"Frihet er ansvar, det må du nesten snakke med han om, jeg kan ikke svare for han, her."

"Bygger ikke partnerskap på konsensus, en slags kontrakt."

"Jeg bygger ikke på noe annet en følelse, kontrakt. Pføy."

"Du er vel ikke sammen med noen som du ikke kommuniserer med, eller er det bare en narsissistisk opplevelse for deg?"

"Men å svare på det blir for privat, for da må jeg snakke om hans følelser, og det vil jeg ikke"

"Om jeg lar meg bli skjært, så er det min feil."

"Så du mener at vi selve har kontroll over alt som skjer oss i livet?"

"Nei, ikke kontroll, men det er heller ingen annens ansvar, dette er mye meta, om du forstår. Det er to store forskjeller, å bli såret av andre, eller bli lei seg på grunn av andre."

"En ting er at skjønne ting rasjonelt, men kan man fremdeles ikke føle seg såret --- kan man ikke ha to tanker samtidig i skallen."

"Tja, man kan si at DU såret meg, og da legge ansvaret på den andre, eller man kan si at JEG er lei meg, og ta ansvaret selv, så enkelt er det."

"Ja, men den andre kanskje føler akkurat samme uansett hvilken forklaring du velger."

"Ja, om man sårer andre, snakker du om? Det er et problem. Jeg prøver å lære de folkene rundt meg hvordan jeg er, og gjør ting, og det er ikke lett alltid."

"Lærer du deg aldri av andre da?"

"Jo da, jeg observerer alt, og tenker gjennom, og drar min egen konklusjon, og jeg lærer meg snarveier eller komprimi, for eksempel trenger man ikke si til sin søster at kjolen hennes er stygg. For

mulig, lite viktig. Hvordan tror du verden hadde vært om alle var som meg? Kjøp eller bra?"

Vi sluttet der. For den gangen. Mannen var ferdig med å støvsuge huset. Hun kunne bare se på. Hun gikk på krykker. Vi skulle snakkes mange ganger. Jeg pleide å lese hennes blogg, det var som å se inn under huden på et annet menneske som levde inn ifra og ut, akkurat som det var å lære kjenne mennesker på nett.

Hun viste seg mange måter å være et helt vanlig menneske, like unormal som alle andre. Jeg vet fremdeles ikke. For vi traff aldri hverandre fysisk. Ikke for at byen hadde snødd igjen, men for at det var lite av opplegget, å se hva man kunne finne ut av et annet menneske (og faktisk finne ut av seg selv), kun gjennom å skrive små meldinger i et lite vindu på dataskjermen.

Jeg følte meg litt som Woody Allen, bortsett fra at Oslo ikke er New York.

Intervju: DON JAI YAONI
Foto: Erik Moholdt

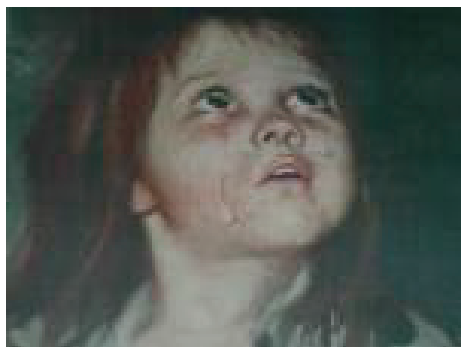
Modernitetens syndebukk

Av Jan-Ove Tuv, kitschmaler

Et oppgjør med koblingen mellom kitsch og nazisme

Det finnes historier som antyder en levende tro på arvesynden i den vestlige kultur. En av dem omhandler den tyske figurative malerinnen som var med på akttegning ved en kunsthøyskole i Wien. Da læreren oppdaget at hun brukte rødkritt til å tegne med, forbød han det med den begrunnelse at rødkritt hadde nazistene brukt. Historien er for så vidt ikke unik, og man trenger ikke skru seg lenger frem enn til Kulturbeittet på norsk P2 for å høre sammenkoblinger av nazisme og tro på "den gamle kulturen". En kollega av meg har blitt anklaget for "agrarfascisme", og en annens Selvportrett som gravid har blitt omtalt som tilhørende en ideologi "vi ikke ønsker tilbake". Kitschverdiene respekt for tradisjon, sentimentalitet og pathos blir sett som synonymer til nazisme. Å opphøye mennesket eller male det i arketypiske og eviggyldige situasjoner, har pga Hitler blitt suspekt. Han likte figurasjon og mislikte stort sett moderne maleri, ergo er alt "ikke-moderne" politisk mistenkelig. Slik fungerer den moderne logikken. Noen går lengre, som bl.a. i katalogen til utstillingen "Kunst und Diktatur" i Wien, 1994, hvor det fremkommer at det verste ved nazistkunsten egentlig ikke er ideologien bak den, men "mor og barn-" og solnedgangsmotivene; altså kitschen i den.

Ut ifra litteraturen ser det også ut til at nazismen og dens kunst tilfredsstiller

Bruno Amadio, *Det gråtende barn*. Typisk nazistuttrykk?

kitschmenneskets krav om estetisering av verden. Den svulstige barokken sees som den åndelige fadder til dette mennesket hvis eneste mål er å gjøre alt vakkert rundt seg. Gleden søkes i alt, det eneste hensyn er den skjønne effekt og dekorasjon. Kitschkritikere mener at dette i sin ytterste konsekvens fører til tap av kontakt med virkeligheten og mangel på empati. Som et eksempel på hvor galt det kan gå nevner Hermann Broch den romerske keiser Neros bruk av brennende kristne som akkompagnement til sitt luttspill, og utpeker personlig emosjonell tilfredsstillelse som kitschens rikeste kilde. Dette understrekes av

Tomas Kulka: kunst handler om estetisk intensitet mens kitsch omhandler emosjonell intensitet. Ifølge ham er det viktigste ved kitschbilder de ferdigfordøyede følelsene, og derfor trenger ikke utførelsen være på et høyt nivå. Følgelig kaller han de for "transparente symboler", og mener med det at kitschmennesket får like mye ut av ordene "gråtende barn" som av bildet. Maleriet selv er irrelevant, sier han, poenget er å oppnå en emosjonell trip, tilfeldigvis – men ikke nødvendigvis – trigget av et bilde. I sum beskrives kitsch som overfladiske og falske følelser, en "fluktrute" fra hverdagen, en søken etter våre minner, drømmer og lengsler.

Oskar Martin-Amorbach, *Såmannen*, 1937

Flere trekk ved tyske bilder og skulpturer produsert mellom 1933 og 1945 kan også tolkes i den retning. Mange er forfatterne som har gjort seg kostelige på vegne av disse malerienes nesegruse dyrkning av en sentimental og nostalgisk idé om en utopisk, "naturlig" fortid hvor man dyrker jorden, ubevisst om den moderne verden. Den reaksjonære kitschens slangehode dukker opp i det idealiserte, søtladne livet med stereotype bondekarakterer. Man står i det hele overfor et lass lett tilgjengelige bilder med dårlig skjult propaganda, substituttprodukter for sanne kunstoplevelser.

Men avvisningen av det melodramatiske stammer ikke fra nedkjempelsen av Nazityskland og den påfølgende Marshallplanen - den har vært selve hjørnesteinen i fenomenet "Kunst" siden det ble oppfunnet for 250 år siden. Idéen "Kunst"

og dens verdier er nemlig et opplysningsfenomen, og grunnlaget ble hovedsakelig lagt av filosofene Kant og Hegel. Som en barokkens antitese innebar regelverket alt fra idéen om den distanserte estetiske interesseløshet og forbud mot å la seg pirre emosjonelt, til imperativet om å forholde seg til samtiden. Innenfor disse rammene plasserte man fremskrittstro, nedvurdering av håndverket til fordel for idéen bak og utdefinering av "det naturlige og det naturlige hjerte som neg-

ativt, ondt og slemt" (Hegel). Sanselige Rembrandt var m.a.o. ikke kunstner. Sentimentale skildringer av private og intime forhold, samt melodramatiske komposisjoner faller logisk nok utenfor, slik også nazistkunsten tilsynelatende gjør.

Men Goebbels utsagn om at kunsten skulle forstås av folket har ikke akkurat hjulpet på det figurative maleriet stilling; ettersom klassisk figurativt maleri i det ytre er umiddelbart tilgjengelig er det likesom "nazistisk". Det preges heller ikke av formel fornyelse, noe som lett forstås som nostalgisk drømmeri. Å anvende moderne teknikker som video og data innenfor kunstproduksjon "beviser" at man ikke er nazist, som man "beviser" at man er intellektuell ved å høre på jazz (nazistene likte ikke jazz).

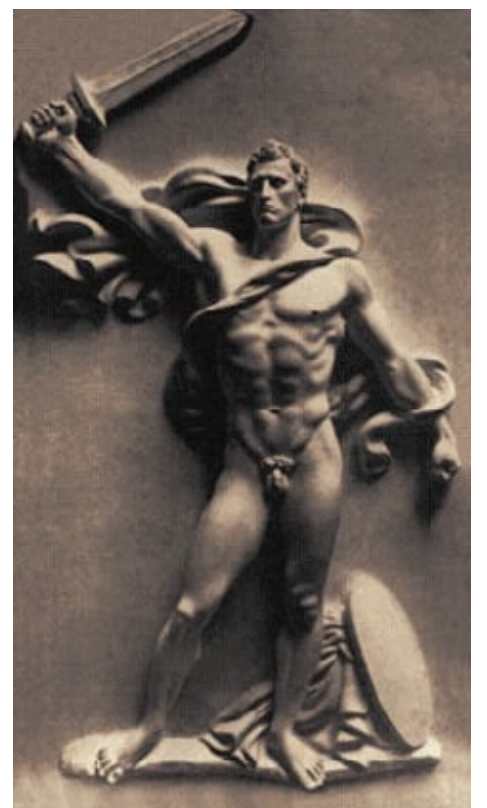
Men det er noe pikant ved det å se at emosjonelt ladet figurasjon alltid knyttes opp mot nazismen når Peter Adams i boken *Art of The Third Reich* kritiserer deres kunst for å være "totally artificial", sterkt preget av "lifeless perfection" og "empty pathos". Implisitt kritiseres den da for å tilfredsstille det man normalt etterstreber i moderne skapende virksomhet, nemlig Kants imperativ om at et kunstobjekt ikke må bli så levende at det slutter å være kunst. Hans forbud mot "pirring og rørelse" blir også fulgt, og det er denne fraværende sentimentaliteten som forener Det Tredje Rikets kunst med den moderne; følgelig umuliggjøres begges status som kitsch. Hverken nazistenes eller modernistenes menneskefremstillinger rører oss, deres funksjon er å være symboler for henholdsvis nazistideologi eller kunstteori - ikke å trøste. Idéen bak blir viktigere enn noen form for individualisert sentimentalitet eller melodramatikk. Matisse illustrerer interesseløsheten og dermed troen på idéens suverenitet over den sanselige, levende gjengivelsen.

"Det typiske ved nazikunsten er egentlig typisk kunst - og moderne"

Dette gjør hans figurer til "transparente symboler" for idéen "menneske"; de ser ikke ekte eller realistiske ut. Dog, slik er det hos nazistene også, malerierne deres uttrykker den samme mangel på lidenskap - menneskene ser ikke engang på hverandre. Følgelig holder de seg like godt innenfor kunstparadigmet som Matisse selv: begge kunstreningene illustrerer Kants "rene" smaksdom, som bare oppnås ved å fjerne alle privat-sentimentale følelser. I begge tilfeller oppheves

det stereotype, eller rasens minste felles multiplum, til ideal.

Ironisk nok sitter vi da med en kunstverden som mener å fjerne seg fra nazistenes påstått melodramatiske uttrykk, samtidig som den etterstreber og propagerer nettopp den kjølighet kunsten deres står for. Virkelig kitschaktig melankoli skal man lete lenge etter hos nazistene; da Georg Kolbes skulpturer ble for inderlige, sluttet de å bruke ham. Kitschens

Arno Breker, en kunstner i sin tid: *Apellen*

kjæling for det intime rom fungerer ikke som propaganda i det offentlige.

Motsetningen "figurasjon = gammeldags = nazistisk", og "Alt moderne = godt" er altså for lengst passè. Baldur von Shirach (guvernør for Wien under naziregimet) påpekte allerede ved en utstillingsåpning i 1941 at kunst ikke tjener virkeligheten - men sannheten. Som et ekko fra den samme brønnen skriver Matisse i katalogteksten til sin egen utstilling i Philadelphia Museum of Art, knappe ti år senere: "... den iboende sannhet gjør tegningen... Nøyaktighet er ikke det samme som sannhet."; her sitert fra Herbert Reads *Moderne Malerkunst*. Og som Read riktig påpeker, er denne setningen grunntesen for hele den moderne kunst. Det typiske ved nazistkunsten er egentlig typisk kunst - og moderne.

Man pleier ellers å trekke frem nazistenes masse møter med dyrking av flammen, døden og natten som tegn på deres kitschmentalitet. Ingen tysk politiker våger

å snakke for begeistret fra talerstolen lenger. Møtene foregikk om kvelden, og det ble ikke spart på effekter som levende ild og appell til selvoppofrelse. Når tusener av mennesker kunne gjemme seg i mengden og omfavnes av Hitlers begeistring, med Speers 5-6000 meter høye lysskulpturer som sceneteppe, ser mange dette som estetismens credo; kitschens credo. Hitler fremstår som en Nero når han slik ignorerte individet for å la den skjønnne "effekt" råde. Interessant nok omtales kitschens forhold til det intime rom i Gillo Dorfles' bok om kitsch. Der beskrives en rosa Thunderbird som et kitsch statussymbol, men om man forestiller seg 100.000 biler samlet sammen så er det ikke lenger kitsch: "To survive, kitsch must operate on a small individual scale." Nazistenes masseinstallasjoner av enorme menneskemengder, Speers lyskasterskulpturer og alle flaggene er altså heller ikke kitsch, fordi det intime rom er borte. Som i et moderne malerikonsept betyr det enkelte bilde/menneske ingenting i seg selv, men får betydning kun gjennom konteksten.

Sosialisme i praksis.

I motsetning til hva man antar, var Hitler klar på at det nye rikets kunst ikke måtte hemmes av romantiske og nostalgiske idèer. Innsettelsestalen hans for riksdagen den 23. mars 1933 gjør det klart at kunsten under hans styre vil bli et uttrykk og et speil for samtidens lengsler og virkelighet. I juni 1934 imøtegikk også Goebbels kritikken om reaksjonære holdninger idet han understreket at nasjonalsosialistene ikke var umoderne. Tvert imot, sa han, er de bærere av en ny modernitet på alle livsområder, deriblant kunst - å være moderne betyr å stå nær samtidsånden, og for kunsten finnes ingen annen utvei. Men pussig nok mistenkeliggjør ingen troen på å være "i sin

"Som Max Stirner skriver, handler moralsk overtak kun om maktovertak"

tid" av den grunn. Tvert imot ansees dette for selve kjennetegnet på geniet ifølge den rådende (hegelianske) filosofi. En dag jeg var på Stenersenmusèet, gikk en klasse med 17-18-åringer forbi. De stoppet ved et bilde av Olav Strømme, og da omviseren var ferdig med sin positive omtale søkte lærerinnen eksaltert å toppe det hele med utbruddet: "Og så var han i sin tid!" Få har gått denne innstillingen etter i sømmene og fulgt den til dens logiske konklusjon: at opportunisme er selve kongstanken i moderne kulturvirksomhet. En medvirkende årsak til at denne klisjèen får være i fred, er muligheten at de som tror på den, om de skal være konsekvente, implisitt sier at Hitler var en knakandes kjekk kar; han var jo "i sin tid".

Det er i det hele tatt betegnende at de aspektene ved nazistisk praksis som deles av den moderne kultur unndras "politisk ukorrekt"-stemplet; som Max Stirner skriver, handler moralsk overtak kun om maktovertak. Hadde den politiske viljen eksistert, ville det å være moderne blitt sett på som selve innbegrepet på spyttlikkersk opportunisme. Det at modernisten Mies van der Rohe var en av de første til å melde seg inn i Rikskulturkammeret som nazistene opprettet i 1933 ville være beviset for

det. Man ville megetsigende nikke til historiene om hvor mye Picasso tjente på å selge til avantgarde nazistoffiserer (hyppige gjester i hans Parisatelier under krigen), og Emil Noldes nazisympatier ville umuliggjort all form for malerisk abstraksjon. At Hitler først var skeptisk til Entartete Kunst-utstillingen ville føre til utlegninger om nazibevegelsens bramfrie modernisme. Men det er en

Wildman, 2004, 115 * 157 cm. Beskjært selvportrett av Jan-Ove Tuv.

ting som topper det å være i tiden, og det er å være "forut" for den. Vel, hvorfor trykker ikke enhver sann sosialdemokrat nazistenes kulturpolitikk til sitt bryst? Inspirert av Hegel foregrep de den kulturelle skolesekken med minst 50 år og begynte å oppdra folket kollektivt (Hegel: kunstens oppgave er å oppdra folkene fra barbariet). Gratisbusser tok arbeiderne til utstillinger hvor de ble involvert for at smaken deres kunne ensrettes (Adams), og gratiskonserter med klassisk musikk ble holdt i fabrikklokaler. "Art was considered one of the most important elements in building the new Reich and the new man. Political aims and artistic expression became one."

Kitschen har ikke hatt noen plass hverken i nazismen eller moderniteten fordi den henvender seg direkte til individet. Baktalingen av den i begge disse systemene er det klareste uttrykket for kunstens selvoppnevnte oppdragerrolle. Kort sagt, kunst er en sosialisme fordi dens mål er kollektiv forbedring av samfunnet. Uansett under hvilken annen -isme den lever, vil den søke å være en fanebærer for den veien folket skal gå. Adams igjen: "All the people depicted in this art were racially pure. They did not mirror society but served as role models for it." Følgelig er der liten prinsipiell forskjell

på nasjonalsosialistenes kulturpolitikk og funksjonen til moderne kunstnere, som f. eks. Yoko Ono. Da hun stilte ut på Astrup Fearnley musèet i 2005 var kunsten hennes tilgjengelig også pr. telefon, i tillegg til "danseleksjoner" på Kulturbeitet hvor lytterne fikk presentert øvelser hvis formål var å forbedre verden. De som har satt seg inn i nazistisk kulturpolitikk vet at alle arenaer hvor

folket kunne nåes ble tatt i bruk for å oppdra det. Tidligere har Hans Jakob Brun fra samme museum sagt at det fortsatt finnes mennesker som ikke forstår moderne kunst her i landet, og at mye opplysningsvirksomhet gjenstår.

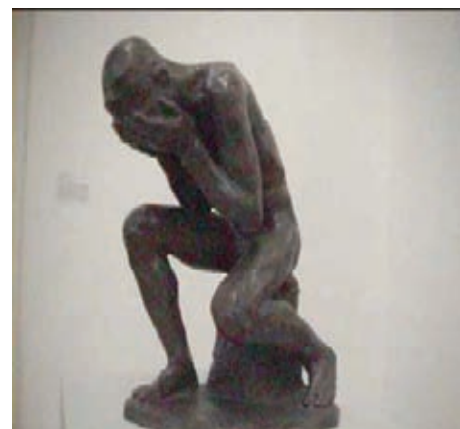
Poenget er ganske enkelt: så lenge man mistenkeliggjør klassisk figurasjon pga Hitler, er man nærmest moralsk forpliktet til å gjøre det samme med samtidskunsten, de kulturpolitiske virkemidlene tatt i betraktning. I vår tid snakkes det jo hele tiden om å utligne skillet mellom kunsten og livet, blant annet ved prosjekter hvor hele lokalsamfunn involveres i kunstneres idèer. Om ønsket er tilstede, er det uproblematisk å se parallellene til nazistenes forsøk på å gjennomestetisere Tyskland med sin propaganda. De plasserte skulpturer i det offentlige rom, overøste gatebilder med sine flagg og ønsket å assimilere den individuelle borgers liv i den grad at privatsfæren ble borte. Da Herbert Read formulerte visjonen om at en gang ville hele livet hylles inn i kunst var han allerede blitt reaksjonær.

Det mangler heller ikke på likheter innen utstillingspolitikken. Da Entartete Kunst-utstillingen åpnet i München i 1937 var de modernistiske bildene hengt opp med en demonstrativ respektløshet det var meningen at publikum skulle læres opp til å etterligne. Bildene hang på skjeve, alt for tett, eller var ganske enkelt plassert skjodesløst på gulvet. Senere ble det

arrangert en annen utstilling kalt "Kunst eller Fidus?" som reiste fra Danmark til Norge, full med dårlig malte kitschbilder (Det Gråtende Barn, Hytten ved sjøen o.l.). Den skulle også oppdra folkets smak, og som et hjelpemiddel for folk til å danne egne meninger ble bildene hengt opp akkurat slik som i München. Propagandamessig skilte de to utstillingene seg hovedsakelig ved at den sistnevnte ble avholdt i 1982. I 1994 ble det så fremvist nazist- og kommunistkunst under tittelen "Kunst und Diktatur" i Wien. Som en slags nostalgisk parodi på de nevnte utstillinger ble nazistkunsten hengt tett, på skrå eller plassert på gulvet. Ifølge utstillingskatalogen "Berlin-Moskau 1900-1950" bruker totalitære regimer infame knep for å fremstille det systemfremmede som noe som infiserer "den sunne folkekroppen". Bør det uroe oss at kulturlivet i det demokratiske Europa fører en utskryvningspolitikk til forveksling lik nazistenes?

Dygs mennesket.

Da nasjonalsosialistene kom til makten i mars 1933, laget de en lov som ble vedtatt 7. april. Den gjorde det lettere å avsette statsansatte, og innen mai var omme hadde Goebbels rensket ut alle høyere funksjonærer i kulturlivet; de ble byttet ut med nazistenes egne støttespillere. Senere ble også mange malere i professorstillinger kastet, erstattet av "verdige" kandidater ut i fra politiske og rasemessige hensyn. Ved Rikskulturkammerets opprettelse samme år ble det også umulig å praktisere som kunstner uten medlemskap, noe man kun fikk gjennom politisk og rasisk korrekthet. Når slike aspekter ble overordnet, kunne man miste jobben på tross av ens dyktighet. Om man så i dag mener at det klassisk figurative maleriet er en standard for kvalitet, blir man perverst nok fort anklaget for å huse nazistiske tilbøyeligheter. En foredragsholder fra Royal Academy i London satte under foredrag ved Edinburgh School of Art spørsmålsteget ved vår tids manglende respekt for talentet, og måtte avbryte da hun ble skjelt ut for å være nazist av en tidligere øst-tysk maler. Den store ironien ligger i at det ikke trengs særlige forestillingsevner for å se malerens uttalelse som kompatibel med den tyske politiske stemningen for 70 år siden. Like foruroligende er utsagnet til en finsk kurator om norsk skulpturs særtrekk: "I vår tids internasjonalt orienterte kunst bryr vi oss ikke lenger om nasjonale særtrekk". Det er selvfølgelig tåredryppende politisk korrekt ut å uttrykke sin avsky for mennesker som ikke følger

Georg Kolbe, Gråtende mann, funnet på www.syrberg.de.

EM for fattige

Uefne lyder springer gjennom hodet mitt. Det er noe som ikke stemmer. Noe som ikke er som det skal være. Etter en stund glipper øyelokka opp. Som på automa-tikk. Hva har skjedd. Jo, det viser seg at vekkerklokka har ringt. 0500. Ikke noe tid for meg, vanligvis. Men jeg skal til Polen. Til EM for hjemløse.Fotball er spillet det dreier seg om.

Får samlet tankene, eiendelene og bagasjen, slik at jeg kommer meg til Frelsesarmeens lokaler i Urtegata på Grønland i Oslo før de andre drar avsted uten meg. Er der presis klokka seks, slik avtalen var. Det er veldig tidlig mor-gen, og en smule kaos hersker i lokalet. Kommer alle? I løpet av et kvarter er alle samlet, og vi begir oss på den farefulle veien ut av landet.Via Gardermoen, som skal vise seg å bli vårt første problem på reisen. Vi sjekker nemlig inn litt for seint. Men vi er alle mann og serviceminded.

Inn på flyet og avgårde til Køben. Denne gang uten å besøke gode, gamle Christiania. En liten frokost følger, ellers skjer intet før vi lander uten dramatikk og med hjulene ute på Kastrup Lufthavn. Etter noen timer lander vi da også omsid-er i Gdansk, også denne gangen med hju-lene trygt plassert under flykroppen. Her oppstår vårt andre problem. Bagasjen ser ut til å fremdeles befinne seg i Oslo. Eller København. Eller hvor flybagasjens hemmelige gravsted befinner seg. Ingen ser ihvertfall ut til å være i stand til å forklare oss hvor den er.

Hvor nå enn vår bagasje måtte befinne seg, blir våre bekymringer for dette fors-vinningsnummeret visket vekk når vi blir plukket opp av fire muntre og smilende polakker fem minutter etterpå. Vi blir geleidet inn i noen biler og kjørt til et herberge for hjemløse.Her er planen at vi skal vente noen timer. Går en tur for å finne meg en pub, om ikke mer så for å sjekke ut ølprisene. Alle mine forestill-

inger om Polen slår til.Slitne hus hvor murpussen flasser av hvorenn jeg plas-serer øynene.

En annen foutatt forestilling om Polen blir derimot dementert når jeg endelig, etter en halvtimes tid, endelig finner et skjenkested.Ingen drikker Vodka! Så for meg at minst 70% av landet helte i seg en halv flaske varetekt (også kalt en halv flaske slåsskamp eller i mer soignerte kretser 60% brennevin) før arbeidsdagen var slutt. Det er i hvert fall de historiene jeg er flasket (sic) opp med. Men jeg fikk nå en halvliter til 4 zloty,eller ca. ti kroner og ruslet strålende fornøyd til et av serveringst-edets bord. Til en så hyggelig pris ble det jo fort et par øl til før jeg måtte rusle tilbake til resten av gjengen, hvor det ble nok en times venting, inkludert vårt førtse møte med nasjonens mat, før bussen som skulle bringe oss videre ankom.

Det skulle vise seg at denne lille byen Tczew var vårt neste stopp.Det var nemlig her fotball-turneringen skulle fåregå.

Ser ut som en liten landsbyfest er på gang når vi kom-mer dit. Et lass med folk som strømmer inn og ut at lokalet. Det viser seg at de er kommet for å se på oss. Oss skarve

uteliggere. 100 mennesker er kommet hit for å se på vår entré.Med en bunadkledd jente og gutt foran. Og et stort skilt med Norge på. Akurat som i OL. Et hardt slag for en ikke-nasjonalistisk mann.Men man overlever det meste når man skal prestere noe for seg sjøl og andre. Dagen endte med en tjuvøl og to fra næmeste bensinstasjon, da de hevdet at det ikke fantes noen bar i Tczew.

Dagen derpå handlet om fotball.Fikk en på trynet allerede mot Polen i første kampen..Deretter gikk det bedre. Seier mot Danmark og mot et annet lag som sikret oss bronsefinle. På grunn av en fest og dermed dårlig opmøte dagen etterpå,

tapte vi denne med 3-2, etter å ha ledet 2-0. Etterpå var det stor festivas med premieutdeling, nok en gang med full idrettshall i Tzcew. Det mest tiltalende med dette arrangementet er at alle får en stor pokal, enten du endte på siste eller førsteplass. Deretter gikk ferden med buss tilbake til Gdansk.

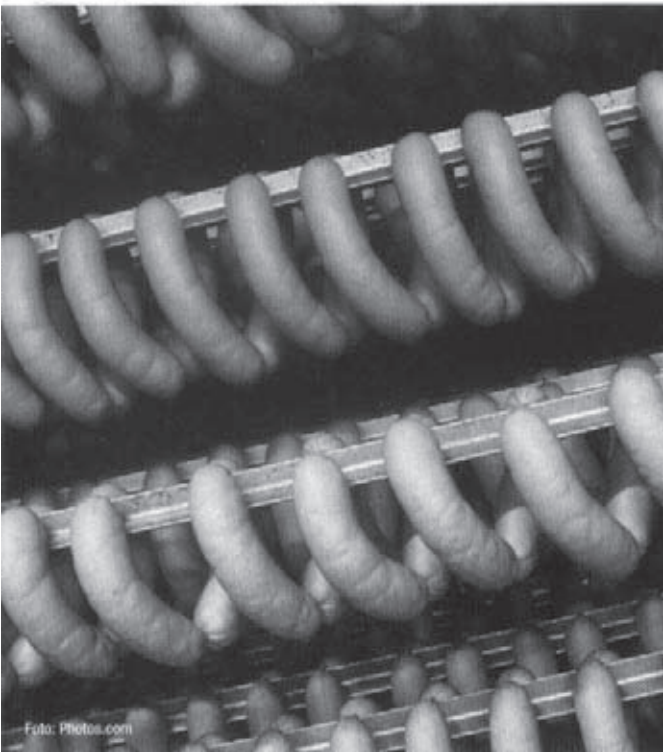
Oppholdet endte med en fet middag på en av Gdansks bedre restauranter. Og en vellykka landing på Gardermoen gjorde at alt ble perfekt.

Tekst: Atle Waage
Foto: Leif C.Olsen

Fra EM for fattige. Artikkelforfatteren står helt til venstre i bildet.

Gateavisas pornopølsehjørne

Pornosladden er endelig (nesten) vekk! Vi feirer med et drabelig Gilde!

Modernitetens syndebykk, fortsettelse fra side fem:

med i tiden på denne måten, men jeg har vansker med å skille en slik fundamental individforakt fra Hitlers utsagn i Min Kamp om at "Retten til personlig frihet trer tilbake for plikten til å verne om rasen".

Med rette avviser man i dag alle nazis-tiske tilbøyeligheter, og på en måte er det faktisk ikke lenger et problem å være figurativ maler - du må bare ikke male sentimentale motiver som på en eller annen måte opphøyer enkeltmennesket. Mal som Rembrandt, bare tilpass deg den moderne tid og gjør bruk av ironi. Uansett, bunnlinjen er og blir at kunstens egne verdier får den til å nærme seg en kunst det hevdes at man vil distansere seg fra. Under det nazistiske styre, som i vår tid, avviste man det grekerne skjønte var nød-vendig for mennesket: å oppleve bekrref-telse eller innsikt i eget liv gjennom effek-fulle og dramatiske imitasjoner. Hverken den nazistiske eller moderne kunst tillater "gammeldagse" kitschverdier som pathos og drama. Når man i tillegg vil vekk fra

begrepet "talent" som en standard for kvalitet, undergraves individets integ-ritet og mulighet til å bli respektert. I 1800-tallets Tsar-Russland belønnet man fortsatt håndverkskunnskap og den mel-odramatiske menneskeskildring, derfor kunne Ilja Repin anerkjennes som en stor maler til tross for sin ikke-adelige herkomst. Den "gamle" kulturen ga altså individet en sjanse blant samtidens beg-rensninger, helt til den ble latterliggjort som "kitsch". I en avstandstagen fra tidligere tider, foretrekker man i dag kunstnerens dyder fremfor grekenlands og renessansens dygder. Innenfor kun-sten er det for eksempel en dyd å stadig forandre seg; man må ikke la seg under-trykke av gammel kunnskap, men bryte barrierer og kontinuerlig være "åpen" for nye impulser; den kunstneriske pros-ess er viktigere enn det faktiske resultat. Kunstens moralske ideal er m.a.o. hva Aristoteles kaller karakterløshet.

I stedet for et nødvendig våpen mot gamle, farlige klisjører fremstår derfor fordømmelsen av kitsch som et fronta-langrep på idéen om det selvstendige individ.

Christianias demokrati i fare

Christianias selvstyre er offisielt fjernet. Dypest sett ønsker myndighetene å bevare gamle maktstrukturer heller enn å se et fullverdig demokrati når man har det, skriver artikkelforfatteren.

Tenk deg et avsondret Hobbitun i hjertet av København. I hovedgata promenerer en blanding av nybakte småbarnsforeldre, logrende hunder og alternativ ungdom blant salgsbodene - mens aldrende ildsjeler dører på faste stamkneiper som "Woodstock" og "Nemoland". Fra utescenen på sistnevnte lyder en gammel sigøynerkvinne og en innøvd kavalier på trekkspill. I sidegatene holdes gamle trehus i stand av beboerne - som en levende del av lokalsamfunnet.

Innover i skogsområdet reiser boligene seg verdig og ornamentalt i pakt med naturen. Christianittene har bygd dem opp fra grunnen. Ingen er underordnet faderlige beslutningsorganer, men kommer til enighet på fellesmøter åpent for alle beboere - som ansvarsfulle medborgere heller enn stemmekveg. Christiania er definitivt det nærmeste Skandinavia er kommet et fullendt demokrati - som betyr folkestyre.

Danske myndigheter er ikke interessert i demokrati som sådan. Danske myndigheter ønsker å opprettholde rådende maktstrukturer. Og da må christianittene underlegges representative beslutningsformer med makt. De skal tvinges inn i et demokratisk redusert parlamentarisk styre. Til dette trenger myndighetene gode påskudd.

For christianittene er det én stor hake: De er menneskelige. Siden begynnelsen har myndighetene sett etter små lyter å ta dem på. De må argumentere for at Christianias selvstyre ikke fungerer. På 70-tallet jagde politiet i København junkiene dit. Ved en kraftanstrengelse klarte christianittene å kvitte seg ikke bare med heroin, med med

okkupert i 1971. Så lenge Danmark kaller seg demokratisk, må dette siste stride med verdigrunnet for alt offentlig styre og stell.

Snuten forsurer Christiania. Foto: Harald Medbøe.

Myndighetenes sabotasje

En hjørnestein i Christianias selvstyre har vært den kollektive bruksretten til boliger - som tildeles den enkelte på et åpent møte. Denne ble altså fjernet nå i januar, selv om myndighetene i skrivende stund ikke har foretatt seg noe konkret. Bakgrunnen er lovforslaget L205 fra mars 2004. Ifølge dette måtte alle christianitter ha meldt sin individuelle bruksrett til boligene sine til staten innen juli 2005. Deretter hadde forsvarsministeren frist til 1. januar 2006 til å meddele aksept eller avslag på fortsatt bruksrett.

Regjeringens hensikt er å få lovliggjort, eller normalisert, Christiania.

Dermed må en rekke verdige boliger rives til fordel for nye som følger alle regler og forskrifter. 23. desember 2005 meldte blant annet "Slots- og eiendomsstyrelsen" at femti bygninger skal fjernes på det fredede voldsanlegget i løpet av et års tid. I stedet skal den historiske volden fra 1600-tallet gjenopprettes som et fortidsminne. En kan tolke det som at kulturhistorien skal slutte å være en aktiv og vital del av etterkommernes liv, men heller flettes inn i den statlige disiplin som et relevant fortidsminne.

"Jeg kan umulig bo andre steder enn her. Jeg kan ikke bo i en leilighet, og jeg kan heller ikke bo på landet uten nettverket mitt," uttalte en av voldens beboere, Line, til den danske nettavisen *Fireogtyvetimer* i fjor høst.

Men blant de 800 beboerne som hadde

meldt bruksretten sin innen juli i fjor, får de aller fleste aksept. Myndighetenes nye brukstillatelser får stort sett en varighet på halvannet år, hvorpå planen er at den skal

avløses av en leiekontrakt eller lignende. Boligene i de tidligere kasernebygningene skal overdras til en allmenn boligorganisasjon. I praksis blir nok dette et fond som leier boligene av staten med henblikk på videreutleie. Maktbalansen fra før 1971 er gjenopprettet, under påskudd av å bevare offentlig ro og orden.

Politikernes ordkløveri

Dansk Folkepartis Christiania-ordfører, Peter Skaarup, argumenterer overfor *Fireogtyvetimer* for nye eierboliger i Christiania. Hvorvidt christianittene aksepterer dem, regner han som svenneprøven på om det er et åpent og tolerant samfunn. At christianittene allerede har en kanal for potensielle beboere, unnlater han å kommentere. Toleranse forstås ikke som å kunne forholde seg til omverdenen tross forskjeller, men som å finne seg i offentlige inngrep i lokalsamfunnet.

Videre argumenterer han mot en stat i staten. Men Christiania er jo ikke en stat. Det er et egalitært folkestyre, uten sentralisert makt. Beboerne møtes på fellesmøtet som likemenn og -kvinner i spørsmål som angår allmennheten, men forvalter privatlivene sine selv. En slik verdighet hos enkeltmennesket er uholdbar for Skaarup, som heller ønsker dem prisgitt statlige velferdsordninger. Dette med begrunnelsen at den danske staten er solidarisk. Altså med en selvrettferdig tankegang i tråd med imperialismen.

På spørsmål fra samme avis om man kan akseptere at en gruppe mennesker velger å stå utenfor samfunnet, svarte De Konservatives Christiania-ordfører, Christian Wedell-Neergaard, følgende: "Det behøver de heller ikke." Staten er

god, akkurat som når den i tidligere tider har lært fremmede kulturer å tilpasse seg sivilisasjonens lys. Christianittene kan godt fortsette å eksistere, men de skal ikke ha noen selvvråderett over grunnen de bor på - eller bydelen de har bygd opp fra grunnen. Myndighetene ønsker ikke å forholde seg gjensidig til Christiania i tråd med demokratisk tankegang.

Lakeiene trakasserer

Da artikkelforfatteren besøkte Christiania i fjor sommer, var det en dønn fredelig plett hvor infrastrukturen døde avgårde - helt til væpnede politistyrker invaderte området og stilte seg i demonstrative ringer rundt uterestaurantene. Dette for å slå ned på eventuell hasjrøyking. En kunne se christianittene besinne seg, men ingen reagerte. De få som spurte politiet hvorfor de brakte med seg våpen inn i en bydel hvor det var forbudt, ble møtt med truende posisjoner. Noen gamle hippier filmet seansene med lokalt godkjente jobbskilt hvor det stod: "Prosjekt statsterrorisme". Disse politiseansene har pågått daglig siden.

Tidlig i 2005 begynte politistyrkene å dele ut bøter til christianitter som ikke hadde hundene sine i bånd - selv om dette alltid har vært en fungerende norm i Christiania. For litt siden var turen kommet til løse barn i Christianias velkjente bysykler. Dette etter offentlige forskrifter om trafiksikkerhet, men uten å ta hensyn til at bydelen er bilfri.

"Christiania er i en prosess hvor forholdene blir normaliserte," uttalte visepolitinspektør Flemming Steen Munch til *Fireogtyvetimer* i anledning saken; "Det kan like så godt begynne å gå opp for christianittene."

Da den daglige patruljeringen i fjor høst endte med rapportert egg- og stenkasting mot politiet, utløste det en offentlig mediestorm mot christianittenes helt uakseptable oppførsel. Blant annet underbygde man med et nyhetsopptak av fire christianitter som overfaller en politibetjent. Da TV-kanalen måtte demtere innslaget fordi det i realiteten var tvert om - nemlig fire betjenter som overfaller en christianitt - kom det ikke noen kommentarer fra myndighetene. Enkelte christianitter har dessuten sagt at bydelens infrastruktur og sterke selvbevissthet er en hovedgrunn til at politiet får patruljere såpass uforstyrret.

Årlig koster politiinnsatsen minimum 24 millioner kroner. Dette tilsvarer cirka 24,000 kroner på hver enkelt christianitt - som er omtrent tjue ganger mer enn det som brukes på en gjennomsnittlig danske. Det kan synes som om politikerne har identifisert seg med samfunnhierarkiet

"Danske myndigheter er ikke interessert i demokrati som sådan"

samtlig tunge stoffer - blant annet ved å skille ut cannabis. Pusher Street var et mafiastyrt resultat som de fleste beboere ønsket omlagt i andre former. Mars 2004 valgte christianittene like godt å rive bodene - men først og fremst for å døyve regjeringens aggressive politikk mot dem.

Nå i januar ble allikevel Christianias selvstyre offisielt fjernet.

Hvis danske myndigheter hadde samarbeidet med Christiania om nevnte kriminalitetsproblemer og kommet til en enighet om hvordan de kunne leve med hverandre, ville det betydd en utvidelse av det danske demokratiet. Dette fordi graden av folkestyre i Danmark totalt ville økt. Motsatt vil det være en innskrenkning av demokratiet å tvinge dem tilbake i representative - og dermed undertrykkende - maktstrukturer, som før det forlatte forsvarsområdet ble

Persisk favorittgryte

Khormе-Sæbzi

For 4 pers
1/3 kg smør
4 båter hvitløk
600 g lam (hakket i små biter - khormе)
8 små løk
1/2 kg fersk persille
1 kilo spinat
1/2 spiseskje Gurkemeie (haldi)
1 lime
1/2 ss salt
!/2 kopp limejus
2/3 kopp chillibønner (OBS: Bønnene må legges i vann en natt før)

Steik hakket persille, hakket spinat og hakket løk i smør ca 15 min. Steik kjøttet med hvitløk i dette, tilsett gurkemeie og salt. Bland i fersk lime, limejus og chillibønner. La ingrediensene koke i I/2 liter vann på lav varme ca 1 1/2- 2 timer til kjøttet blir mørt. Serveres med ris. Gjerne med yogurt.

Gateavisas gourmet-ekspert, Nami. Foto: Harald Medbøe.

forts. fra forrige side

heller enn småfolket - og derfor bruker christianittenes menneskelige lyter til å legitimere overgrepene sine. I motsatt tilfelle burde de ha gått i dialog først.

Christianias forhandlingsgruppe

Christianias forhandlingsgruppe er innstilt på å gjøre bydelen til en alternativ og moderne boligorganisasjon. Ifølge dem selv skal de tøyе så langt som mulig det som finnes av særregler for å komme frem til en lovlig modell. Den overordnede planen er å gjøre Christiania til en avert av en allmenn boligorganisasjon. I fjor foreslo “Bygge- og boligadministrasjonen” et opplegg for dem, men Christianias forhandlingsgruppe forkastet det med den begrunnelsen at forslaget ikke ga dem nok selvråderett.

Dialogen mellom staten og Christianias beboere vil fortsette i 2006. Blant annet skal de endelige rammene for fondet og den allmenne boligorganisasjonen legges. I tillegg skal København kommune

vedta en ny lokalplan for området, hvor blant annet rammene for nye bygg blir fastsatt nærmere.

Legitimitet

Den liberale grupperingen CEPOS skiller seg fra det øvrige politiske landskapet i Danmark ved å blåse i hasjhandelen, men ønsker Christiania omfattet av alminnelig rettssikkerhet og lovgivning. Dette fordi en ikke har en klar privat eiendomsrett under nåværende forhold. Som eksempel på hvorfor man ikke kan ha en kollektiv eiendomsrett, spør direktør Martin Ågerup hvem som eventuelt skal betale erstatningen hvis tenkt forurensning fra Christiania siver ned i grunnvannet.

Etter min mening glemmer Ågerup en viktig ting. Nemlig at man kan være mot privat eiendomsrett og allikevel argumentere for *rettmessig bruksrett*, som også innebærer individuelt ansvar. Så lenge Christiania evner å kommunisere med det øvrige København i fellesspørsmål, har

jeg vanskelig for å se hvordan Ågerup kan legge føringer på bydelen uten å bryte med i hvert fall klassisk liberterianisme. Han har jo et politi og forsvar til å beskytte *ham selv* hvis Christiania skulle gå til angrep. Det mest trykkende problemet er at myndighetene hans prioriterer formynderi heller enn dialog med bydelen, men christianittene holder seg nå engang til selvforsvar. I deres favør skal det også sies at det var et offentlig eid, forlatt forsvarsområde de tok over i 1971, og at de har bygd opp sitt eget velfungerende småsamfunn fra grunnen av. Kriminalitetsproblemene skyldes primært storsamfunnets aversjoner mot cannabis, og heller ikke christianittene var bekvemme med den organiserte kriminaliteten storsamfunnets forbud skapte hos dem. Således må dette og liknende konflikter betraktes som *felles problemer* - men ikke påskudd for å ødelegge Christianias selvstyre.

Avslutningsvis får en bare håpe at christianittene i så stor grad som mulig greier å

bevare den gamle ånden. For å holde seg oppdatert og eventuelt knytte kontakter hvis en ønsker å hjelpe, kan interesserte lesere besøke www.christiania.org - selv om ikke siden oppdateres så veldig ofte. Gateavisa har tenkt å dra på reportasjetur til fristaden så fort nummeret du holder i hendene er på gata og lever sitt eget liv, og kommer sterkt tilbake i neste utgave med energiske intervjuer og levende førstehåndsobservasjoner.

Regjeringen ønsker å presse Christiania inn i gamle maktstrukturer. Demokrati er imidlertid ikke et ferdig regelverk, men en prosess som må vurderes mot reelle forhold.

Av Pål Flakk

Kilder: Faktastoffet er i stor grad hentet fra den eminente, men dessverre nylig nedlagte nettavisen *Fireogtyvetimer*. Resten er basert på www.christiania.org samt personlige observasjoner fra i fjor sommer.

Morse ruler over SMS

Hvem hadde trodd at morse fortsatt skulle være den raskeste måten å sende tekstmeldinger på – enda når telegrafisten er 93 år og utfordrerne tenåringer.

En usedvanlig tevling fant nylig sted på Powerhouse Museum i Sydney, Australia da det ble arrangert en konkurranse mellom den eldste og yngste teknologien for å sende tekstmeldinger.

Konkurransen var enkel, den gikk ut på å sende en tilfeldig valgt melding fra et ungdomsblad: “Hey, girlfriend, you can text all your best pals to tell them

where you are going and what you are wearing.”

Representanten for den gamle teknologien var litt av en outsider - 93 år gamle telegrafist Gordon Hill skulle slå sin 13 årige rival Brittany Devilin som var utstyrt med mobiltelefon og et rikt vokabular av forkortelser og slanguttrykk.

Mens Hill oversatte meldingen til morsekoder og sende den til sin 82 år gamle venn Gibson, som så dekodet meldingen og skrev den ned på en manuell skrivemaskin – tastet 13 år gamle Brittany Devilin inn den samme meldingen på mobiltelefonen sin og sendte den til ni år gamle Ben Hutchinsons telefon i nærheten: “hey gf u can txt ur best pals 2 tel them wot u r doing, where ur going and wot u r wearing.”

Bare 90 sekunder etter at morsekodene

var sendt annonserte Gibson at han hadde fått meldingen ned på papiret. Det tok enda 18 sekunder for jentas melding å komme frem til mobilen som tilhørte hennes venn.

Etter seieren uttalte Hill at han var imponert over den nye teknologien, men at han hadde lært morseteknikken allerede i 1927 da han gikk inn i The Australian Post Office, og at det nok var hans nærmere 80 års erfaring som hjalp ham til triumf. Brittany på sin side mente at tapet kom av at hun ikke hadde fått trent like mye som hun pleide, fordi hun en uke før konkurransen hadde gått tom for kontantkort.

Tekst: Anita Nyholt

A .-.	N -..	0 - - - - -
B -....	O - - -	1 .- - - -
C -. -.	P .- -.	2 .. - - -
D -..	Q - - .-	3 ... - -
E .	R .-.	4-
F ..-.	S ...	5
G - - .-	T -	6 - -....
H	U ..-	7 - - -...
I ..	V ...-	8 - - - ..
J .- - -	W .- -	9 - - - - .-
K -. -	X -. -.	. .- .- .-
L .- ..	Y -. - -	, - - .. - -
M - -	Z - - ..	? .. - - ..

Den enkle kombinasjonen av prikker og streker ble oppfunnet av Samuel Morse i 1832.

Zapatistenes talsperson, Marcos.

Motorsykkeldagbøker fra Mexico, del 1

Den 1. januar satte zapatistenes karismatiske talsmann Marcos seg på sin motorsykel og la ut på en politisk road trip som skal gå gjennom det meste av Mexico. Med seg på sykkelen hadde han zapatistenes nye maskot, Pingvinen (som forøvrig egentlig er en hane). En større delegasjon fra EZLN, Zapatisthæren for Nasjonal Frigjøring, la også i vei, men med mindre spektakulære befordringsmidler.

Første stopp på reisen var San Cristobal, provinshovedstaden i delstaten Chiapas, som zapatistene okkuperte i noen dager under deres kortvarige militære oppstand i januar 1994. Vel framme i San Cristobal, ble Marcos og de andre zapatist-delegatene møtt av 15.000 begeistrede tilhengere. Byens styresmakter hadde markert sin misnøye ved å slå av gatebelysningen i byens hovedgate, men ellers var det ikke en representant for ordensmakten å se.

Marcos, som nå har gitt opp den militære tittelen Subcommandante, og istedet kaller seg Subdelegado Zero, er en av en rekke delegater fra EZLN som de neste 6 månedene skal reise gjennom alle landets 31 delstater for å møte og utveksle erfaringer med alle de i Mexico som kjemper «for menneskeheten og mot nyliberalismen». Turneen er en del av «Den andre kampanjen» som zapatistene lanserte i fjor, og som hittil har fått tilslutning fra nesten 1000 forskjellige organisasjoner og radikale grupper i Mexico.

Navnet Den andre kampanjen henspiller på at det i år avholdes valg i Mexico, og zapatistenes kampanje kan ses på som et alternativ til valgkamp-sirkuset til de tradisjonelle partiene. Zapatistene har gått hardt ut mot de meksikanske politikerne, som de karakteriserer som kjeltringer og late parasitter. I både meksikansk og internasjonal presse er det da også Marcos sviende kritikk av den sosialdemokratiske kandidaten og favoritten i presidentvalget, López Obrador, som har fått størst oppmerksomhet. Marcos og zapatistene framhever imidlertid at det egentlig ikke er presidentvalget de er interesserte i, men at de ønsker å bygge en langvarig ikke-parlamentarisk koalisjon på den meksikanske venstresida. Målet er å bygge en bevegelse «nedenfra og til venstre, et alternativ til nyliberal ødeleggelse, et alternativ for venstresida i Mexico».

Invitasjonen til å bli med i Den andre kampanjen ble lagt fram i «Den sjette deklarasjonen fra Lacandon-jungelen» som ble offentliggjort i fjor sommer. Her finner vi også en kort presentasjon av zapatistenes historie og deres analyse av situasjonen i Mexico og verden i dag. Vi trykker her et kort utdrag av dette dokumentet, som viser hvordan zapatistene ser på verden og på det rådende kapitalistiske systemet.

- Gunnar Mathisen

Zapatistene dyrker og selger sin egen mais.

Mer informasjon på nettet:

Zapatistene lanserer ny strategi:
www.frihetlig.org/tekst/display/168
 Chiapasinfo fra Latin-Amerikagruppene i Norge:
www.latin-amerikagruppene.no/Grupper/Chiapasgruppa/Chiapasinfo
 Narco News dekning av Den andre kampanjen:
www.narconews.com/otroperiodismo
 Zapatist-dokumenter på engelsk:
zaptranslations.blogspot.com
 Ny offisiell webside for EZLN:
www.ezln.org.mx

Zapatistene: Hvordan vi ser verden

Nå skal vi forklare til dere hvordan vi, zapatistene, ser på hva som skjer i verden. Vi ser at kapitalismen er den sterkeste akkurat nå. Kapitalismen er et sosialt system, en måte som samfunnet organiserer ting og folk, og hvem som har og hvem som ikke har, og hvem som gir ordrer og hvem som adlyder. Under kapitalismen er det noen folk som har penger, eller kapital, og fabrikker og butikker og jord og mange ting, og de som bare har deres evne til å arbeide og adlyde.

Kapitalismen betyr dermed at det er et fåtall som har store formuer, men de har ikke vunnet en premie, eller funnet en skatt, eller arvet fra foreldrene. De har istedet skaffet seg sin rikdom ved å utbytte arbeidet til de mange. Så kapitalismen er basert på utbytting av arbeiderne, noe som betyr at de utbytter arbeiderne og tar ut all den profitten de kan. Dette er urettferdig, fordi de ikke betaler arbeideren det arbeidet hans er verdt. Istedenfor gir de han en lønn som knapt tillater han å spise litt og hvile seg litt, og neste dag går han tilbake til sin utbyttede jobb, enten på landsbygda eller i byen.

Og kapitalismen oppnår også sin rikdom fra plyndring, eller tyveri, fordi de tar hva de vil fra andre, jord for eksempel, og naturressurser. Så kapitalismen er et system hvor røverne går fri, og de blir beundret og satt fram som forbilder for andre.

Og, i tillegg til utbytting og plyndring,

undertrykker kapitalismen fordi den fengsler og dreper dem som gjør opprør mot urettferdigheten.

Kapitalismen er mest interessert i varer, fordi når de blir kjøpt eller solgt, skapes profitt. Og kapitalismen forvandler derfor alt til varer, den skaper varer av folk, av natur, av kultur, av samvittighet. Ifølge kapitalismen, må alt kunne kjøpes og selges. Og den gemmer alt bak varene, så vi ikke ser den utbyttingen som eksisterer. Og så blir varene blir kjøpt og solgt i et marked. Og markedet, i tillegg til å bli brukt for å kjøpe og selge, blir også brukt til å gemme utbyttingen av arbeiderne. I markedet ser vi for eksempel kaffe i små pakker eller pene små glass, men vi ser ikke landarbeideren som har slitt med å høste inn kaffen, og vi ser ikke coyoten som har betalt ham så dårlig for hans arbeide, og vi ser ikke arbeiderne i det store selskapet som har jobbet på spreng med å pakke kaffen. Eller vi ser et apparat for å høre på musikk

Demonstrasjon mot et militæranlegg.

som cumbias, rancheras eller corridos, eller hva som helst, og vi ser at det er veldig bra fordi det har god lyd, men vi ser ikke arbeideren i maquiladora'en som har slitt for mange timer med å sette sammen kablene og delene til apparatet, og de betalte henne bare en ubetydelig sum penger, og hun bor langt fra jobben og bruker lang tid på reisen, og i tillegg risikerer hun å bli kidnappet, voldtatt og drept, slik det skjer i Ciudad Juárez i Mexico.

Så vi ser varene på markedet, men vi ser ikke utbyttingen som har skapt det. Og så trenger kapitalismen mange markeder – eller et veldig stort marked, et verdensmarked.

Og slik er dagens kapitalisme ikke den samme som før, da de rike var fornøyd med å utbytte arbeiderne i deres egne

land, men nå har de startet på en vei som er kalt nyliberalistisk globalisering. Den nye globaliseringen betyr at de ikke lenger kontrol-

lerer arbeiderne i et eller flere land, men at kapitalistene forsøker å dominere alt over hele verden. Og verden, eller planeten Jorden, er også kalt «globen», og det er derfor de sier «globalisering», eller hele verden.

Og nyliberalismen er ideen at kapitalismen er fri til å dominere hele verden, og derfor kan du like godt resignere og innordne deg og ikke lage bråk, med andre ord, ikke gjør opprør. Så nyliberalismen er det samme som teorien, planen, for kapitalistisk globalisering. Og nyliberalismen har sine økonomiske, politiske, militære og kulturelle planer. Alle disse planene har å gjøre med å dominere alle, og de undertrykker eller utstøter alle som ikke adlyder slik at hans opprørske ideer ikke blir overført til andre.

I nyliberalistisk globalisering ønsker dermed de store kapitalistene som lever i mektige land, som USA, å omgjøre hele verden til en eneste stor forretning der varer blir produsert som i et stort marked. Et verdensmarked for å kjøpe og selge hele verden og for å gemme all utbyttingen fra verden. De globale kapitalistene rykker dermed inn overalt, i alle landene, for å gjøre sine store forretninger, sin store utbytting. De respekterer dermed ingenting, og de blander seg inn i det de måtte ønske. Som om de skulle erobre andre land. Det er derfor vi zapatister sier at nyliberalistisk globalisering er en erobningskrig av hele verden, en verdenskrig, en krig som blir ført av kapitalismen for verdensherredømme. Noen

ganger skjer denne erobringen ved hjelp av hærer som invaderer et land og erobrer det med makt. Men andre ganger skjer dette med økonomiske midler, med andre ord, de store kapitalistene investerer pengene sine i et annet land, eller de låner det penger, men på vilkår at det adlyder når de forteller hva det skal gjøre. Og de innfører også sine ideer, med den kapitalistiske kulturen som er kulturen av varer, av profitt, av markedet.

Når den som står for erobringen, kapitalismen, gjør som den vil, ødelegger og forandrer den det som den ikke liker og eliminerer det som kommer i veien for den. For eksempel kommer de som ikke produserer eller kjøper eller selger moderne varer i veien for dem, eller de som gjør opprør mot den ordenen. Og de forakter de som ikke er til nytte for dem. Det er derfor urbefolkningene kommer i veien for den nyliberale kapitalismen, og det det er derfor de forakter dem og ønsker å eliminere dem. Og den nyliberale kapitalismen kvitter seg også med lovene som ikke tillater dem å utbytte og ha stor profitt. De forlanger at alt kan bli kjøpt og solgt, og fordi kapitalismen har alle pengene, kan den kjøpe alt. Kapitalismen ødelegger landene den erobrer med nyliberalistisk globalisering, men den ønsker også å tilpasse alt, å gjenskape det, men i sitt eget bilde, på en måte som tjener kapitalismen og som ikke tillater noe å komme i veien for seg. Den nyliberale globaliseringen, kapitalismen, ødelegger alt hva som eksisterer i

disse landene, den ødelegger deres kultur, deres språk, deres økonomiske system, og den ødelegger også måtene som de som lever i det landet relaterer seg til hverandre. Så alt som gjør et land til et land blir lagt øde.

Den nyliberale globaliseringen ønsker å ødelegge verdens nasjoner slik at bare en nasjon eller ett land blir igjen, landet av penger, av kapital. Og kapitalismen ønsker alt skal bli som den vil, på sin egen måte, og den liker ikke det som er annerledes, og den forfølger det og angriper det, og fortrenger det inn i et hjørne og later som om det ikke eksisterer.

For å si det kortfattet, kapitalismen til den nyliberale globaliseringen er basert på utbytting, plyndring, forakt og undertrykking av de som nekter. Det samme som før, men nå globalisert, verdensomspennende.

Men det er ikke så enkelt for den nyliberalistiske globaliseringen, fordi de utbytete i hvert land blir misfornøyde, og de kommer ikke til å si, vel, too bad, istedenfor gjør de opprør. Og de som er

igjen og på en eller annen måte kjemper imot, de tillater ikke seg sjøl å bli eliminert. Og det er derfor vi over hele verden ser at de som blir undertrykt, skaper

Zapatistafotografi fra 1994. Funnet på www.ezln.org.

motstand og lar seg ikke kue, med andre ord, de gjør opprør, og ikke bare i ett land men overalt hvor det finnes. Der hvor det finnes nyliberal globalisering, finnes det også en globalisering av opprør.

Og det er ikke bare arbeiderne på landsbygda og i byene som opptre i denne globaliseringen av opprør, men også andre dukker opp som er mye forfulgt og foraktet for den samme grunnen, for ikke å la seg dominere, som kvinner, unge, urbefolkning, homoseksuelle, lesbiske,

transseksuelle, migranter og mange andre grupper som eksisterer over hele verden, men som vi ikke ser inntil de roper at de har fått nok av å bli foraktet, og de reiser seg, og da ser vi dem, vi hører dem, og vi lærer fra dem.

Og da ser vi at alle disse gruppene kjemper mot nyliberalismen, mot kapitalistenes globale plan, og de kjemper for menneskeverdet.

Og vi er forbløffet når vi ser dumheten til de nyliberale som ønsker å ødelegge alt menneskeverd med sine kriger og sin utbytting, men det gjør oss også veldig glade å se motstanden og opprørene

som dukker opp overalt, slik som vårt, som er ganske lite, men her er vi. Og vi ser dette over hele verden, og nå lærer hjertet vårt at vi ikke er alene.

Fra fjellene i det sørøstlige Mexico, Generalkommandoen av Zapatisthæren for Nasjonal Frigjøring

På språkskole hos zapatistene

Jeg har nettopp gjort meg ferdig med fire uker på «Centro de Lenguas», språkskolen i Oventic Caracol, Chiapas, Mexico. Mexico er full av språkskoler. Jeg valgte Centro de Lenguas i Oventic fordi jeg ønsket å studere spansk og på samme tid handle i solidaritet med zapatista-bevegelsen. Denne skolen er en del av prosjektet om å bygge internasjonal solidaritet, i tillegg til urbefolknings-autonomi i de zapatista-kontrollerte sonene. blant andre ting genererer skolen inntekter til zapatistenes videregående skole som også ligger i Oventic.

Språkskolen i Oventic er ikke bare et sted for å studere språk, men noe mye mer. For det første, for å studere her må du bli akkreditert av Mexico Solidarity Network i USA. Andre solidaritetsorganisasjoner framskaffer akkreditering til studenter fra andre land.

Mexico Solidarity Network (MSN) er en fantastisk organisasjon som utfører solidaritetsarbeid i Chiapas og i den senere tid også på grensen mellom USA og Mexico, særlig i Ciudad Juarez, hvor skrekkelige arbeidsforhold, lønn på bunn-nivå, og ødeleggelse av lokalsamfunn bragt av maquiladoraene har blitt fulgt av utallige mord på de sårbare og super-utbytete kvinnelige arbeiderne.

A bli akkreditert trenger ikke å bety at du må bli medlem av MSN, og du trenger egentlig ikke engang å vite noe om gruppen. Det betyr bare at du bør være den type person som ønsker å dra hele veien til Chiapas for å studere spansk («castillano») eller Tsotsil, det lokale Maya-språket, for mange av de samme grunnene som jeg gjorde det.

Språkundervisningen i Oventic er alltid samarbeidende og fleksibel, med fullstendig gehør for studentenes

Veggmaleri i Chiapas, Mexico.

ønsker. De fleste dager er klassen holdt med små grupper av studenter for et par timer eller mer. Senere på ettermiddagen eller kvelden er det en undervisnings-aktivitet, enten i de samme gruppene eller sammen med alle de andre studentene og «promotørene» («undervisnings-promotør» er zapatistenes betegnelse for «lærer»). Denne aktiviteten kan være en gåtur opp i fjellet, der det er en panoramautsikt over Oventic, de omliggende indianske samfunnene, og leirene til det meksikanske militæret. Der vil du få en historietime om regionen (på spansk, sjølsagt). Rundt en gang i uka er det en fiesta med sanger (tekst-ark inkludert), de fleste med politiske tema, noen komponert av promotørene sjøl. Og i løpet av tiden min der diskuterte og debatterte vi naturligvis zapatistaenes ferske «Sjette deklarasjon fra Lacandon-jungelen», der de foreslår en ny vei for kampen i Mexico og i verden.

Klassene er alltid fascinerende, politisk hippe og ofte morsomme. For eksempel spurte en dag vår gruppe om

vi kunne ha en time som fokuserte på konjunktiv. Promotøren vår tok for seg en historie av Subcommandante Marcos og et dikt av Jorge Luis Borges, begge full av konjunktiver. Det var en fantastisk time. Men det endte ikke der. Noen dager senere, da temaet konjunktiv ble brakt opp igjen, underholdt promotøren vår oss med teorien (som var helt ny for meg) at kapitalismen med nødvendighet utviklet seg først i de nordeuropeiske landene (England, Tyskland, Nederland) fordi deres språk mangler et ekte konjunktiv. Referansene til Kant og Max Weber ble nøye forklart, og i blant søkte promotøren vår hjelp ved å konsultere en liten filledukke forestillende Karl Marx, som han holdt i fanget og hengivent kalte «Carlito». (Jeg fant forøvrig at hver og en av promotørene mine var vidunderlige lærere og kjærlige mennesker som jeg hatet å måtte si farvel til.)

De andre studentene var like interessante som promotørene: aktivister og solidaritetsarbeidere fra rundt om i verden (til og med en fra Mexico som studerte Tsotsil). Mange av dem var bare halvparten så gamle som meg, men hadde likevel arrestasjons-rulleblad så lange at de stilte mine i skyggen. De var veteraner fra demonstrasjonene i Seattle, Cancun, Quebec, Paris, Washington D.C. og New York, hver og en med en historie som kunne få håret ditt til å reise seg (de som fremdeles har hår).

Så hvis du tenker på å dra på språkskole i Mexico for et par måneder, eller til og med bare en uke, er Oventic stedet å dra. Finn ut mer på www.mexicosolidarity.org.

Fra Roger's Chiapas Journal
www.mpjc.org/chiapas.html

Freaker-epos på stort lerret

21. april har animasjonsfilmen *Slipp Jimmy fri* premiere - etter å ha blitt den både dyreste og mest utsatte produksjonen i norsk filmhistorie. Siden hovedkarakterene *Odd* og *Geir* debuterte i Gateavisa i 1981 med *To trøtte typer fyrer en tjall*, har Christopher Nielsen steget fra under- til overgrunnsstatus og blitt en av Norges mest anerkjente tegneserieskapere. I april slippes utskuddene hans løs på et internasjonalt publikum - i levende CGI (Computer Generated Images).

Slipp Jimmy fri handler om den narkomane sirkuselefanten Jimmy, som en dag rømmer ut på vidda etter å ha blitt gitt amfetamin istedenfor opiat. Sammen med *To trøtte typer* må dopforsyneren Roy Arnie og deres felles venn, speedfreaken Kælle, ut og jakte på elefanten, i konkurranse med en militant dyreverngruppe, trønderske jegere på fylla og dessuten den samiske mafiaen.

I forordet til tegneserieboken *Homo Norvegicus* fra 2001 forteller forhenværende Gateavisa-redaksjonsmedlem Thomas Hylland Eriksen om da redaksjonen mottok *To trøtte typer fyrer en tjall* på tidlig åttital. Alle var sikre på at bakmannen måtte være *fast inventar i Slottsparken*. Siden har imidlertid Christopher Nielsen miljøskildret alt fra *narverne* - som var en betegnelse på visse drabantbyungdommer på 70- og det veldig tidlige 80-tallet - til puddelrockere, trøndere og femtitallets norske jazzundergrunn med samme presise gjengivelse.

På spørsmål om han lager humorserier, har Christopher Nielsen svart at det er morsomt hvis det er morsomt. Det mest korrekte er kanskje å si at han gjengir *mennesker* i all sin kompleksitet. Derfor får seriene en burlesk, men egentlig forsonende humor. Den stilsikre, men formalt varierende penneføringen gjør ham til en folkeforteller fra vår nære og ofte lokale kulturhistorie.

I 1996 lagde han kortfilmen *Narvefredag* - med tradisjonell 2D-animasjon. I 2000 gikk *To trøtte typer* som dataanimert TV-serie på NRK1. Siden er spillefilmen *Slipp Jimmy fri* blitt bebudet gang på gang, men stadig utsatt. Budsjettet har etter hvert steget til 100 millioner kroner, mens internasjonale stjerner som Kyle MacLachlan, Woody Harrelson

og Simon Pegg har gitt stemmer til den engelskspråklige utgaven (sistnevnte skrev også den engelske versjonen av manuset). 21. april er det omsider duket for premiere. Vi møtte Christopher Nielsen på en café på Grünerløkka en sen ettermiddag i midten av februar. Ti minutter forsinket kom han

Men har det vært noen innvendinger fra investorer og liknende mot innholdet, eller har du hatt stor kunstnerisk frihet?

Jeg har egentlig bare forholdt meg til en hovedprodusent. De fleste innvendingene har gått på at det skal gjøres tilgjengelig, som

Simon Pegg på det kreative da han oversatte manuset?

Vel, det var et bra bidrag. Han fikk dialogen til å sitte på engelsk. Jeg kan for så vidt ganske grei engelsk, men det er noe annet å skulle skrive bra slæng. Så det hadde mye å si, det.

Hva syntes Kyle MacLachlan og Woody Harrelson om konseptet?

De hadde ikke gjort det hvis de ikke syntes det var bra, tror jeg, for begge gikk ned i honorar. De spilte jo også teater i London hver kveld mens de gjorde det, og hadde dagene fri, så de kunne jo egentlig bare ha liggi og snorka. Så jeg tror at begge to gjorde det fordi de syntes at det var bra og hadde lyst til å være med. Det var iallfall det de sa.

Har manuset generelt forandret seg mye siden begynnelsen?

Ja, litt, men det er i stor grad det samme plottet, og mange av nøkkelscenene er også med, så egentlig er vel svaret nei; det har ikke

forandret seg så mye.

Hvordan har overgangen fra tegneserie- til filmmediet gått for deg rent praktisk, mht. innsikt i regi og annen fagkunnskap?

Nei, jeg har jo ikke hatt noen innsikt i film. Bortsett fra at jeg hadde filmkunnskap i niende klasse, så har ikke jeg hatt noen utdanning innenfor området. Men det var på en måte den samme innfallsvinkelen jeg hadde til tegneserier i sin tid, så det er vel sånn jeg gjør det. Bare hopper uti det og lærer mens jeg holder på. Jeg mener at det er det beste.

Hva er det som står igjen nå før premieren?

Vi skal lage ferdig musikken, vi skal lage ferdig lyden, vi skal skyte alle de digitale bildene til film,

Sirkuselefanten Jimmy på vidda.

hastende den korte avstanden fra *Storm Studio* - hvor det meste av arbeidet blir gjort. Inntrykket var en innadvendt, men veldig høflig og tilstedeværende mann.

Har det vært noen debatt om sensur eller nedtoning av innhold, siden filmen skal få internasjonal distribusjon?

Det har vært diskusjoner, men aldri kommet så langt som å bli konflikter. Jeg har alltid argumentert med at det er bedre å skille seg ut og være skikkelig voksen, istedenfor å konkurrere med Disney og andre man ikke kan konkurrere med på deres vilkår. Det har man etter hvert blitt enige om at er det beste. Så det er blitt en veldig voksen film; det er ingen tvil om det.

det heter, som at vi skal bruke kjente skuespillere. Jeg har jo en trang til å omgi meg med det obskure; obskur musikk, obskure skuespillere og liknende. Det har man gått bort fra, så det er blitt stjerner og mer kjente navn innen musikk og sånn. Men det er ikke dermed sagt at jeg ikke har fått ting som jeg liker på musikksiden og ellers.

Hvordan har utenlandske involverte reagert på særnorske miljøskildringer, som skildringene av trønderne og samemafiaen?

Det har vi ordnet veldig enkelt ved å gjøre om trønderne til skotter. Samene fant vi ikke noe tilsvarende til i Storbritannia, men de er bare utlendinger.

Hvor stor innflytelse hadde

også skal vi gradere og finslipe bildene sånn at de blir best mulig.

Hva synes du har vært de viktigste kreative forskjellene mellom 2D- og 3D-animasjon?

Nei, det er ikke så store forskjeller, egentlig. Det er jo samme tingene som går igjen. Jeg pleier å si at det blir jo 2D til slutt, begge deler.

Hva var i sin tid bakgrunnen for at Narvefredag ble lagd?

Det var vel bare et ønske om å lage en film. Jeg tenkte at det skulle ha større kommersielt potensial enn tegneseriene hadde. Og at det skulle være bra for tegneseriene at det var en film der ute.

I hvilken grad fikk du respons og oppmerksomhet rundt de første tegneseriene i Gateavisa på tidlig 80-tall?

Jeg fikk mye oppmerksomhet på grunn av dem. Gateavisa hadde jo svært opplag på den tiden og ble lest av mange, så jeg fikk mye respons. Men ikke alltid god respons, da.

Hvordan gikk det med egne utgivelser fra den tiden, som *Fedme* fra 1981 og de som kom etterpå?

Nei, de solgte ikke så mye, egentlig. Men kanskje ikke så aller verst. Jeg solgte kanskje en sånn 1000-1500.

Har du noen planlagte prosjekter etter filmpremieren?

Ja. Jeg skal vel egentlig tegne tegneserier; det er det som er planen.

Vet du hvor stor distribusjon *Slipp Jimmy fri* vil få internasjonalt?

Nei, foreløpig er den jo bare solgt til Norge, men i og med at de har brukt så mye penger, så har de jo litt ambisjoner om å få det ut globalt.

Deres hengivne artikkelforfatter samt fotografen reiser seg fra cafébordet sammen med Nielsen og blir med tilbake til studioet. Der blir vi vist et klipp fra filmen på en dataskjerm, mens vi bytter på settet med øretelefoner. Nielsen peker synlig fornøyd på detaljer i bildene.

Undertegnede bobler over av latter. Alle karaktertypene er som snytt ut av virkeligheten. Fotograf Medbøe roper til slutt høyt at "dette er veldig bra!". Huden på figurene puster nærmest, og reflekterer skiftende lys og skygger etter hvor de beveger seg. Landskapet er utrolig detaljrikt.

*Filmen har premiere 21. april. Inntil videre kan man jo døyve spenningen med den nylig utkomne tegneserieboken *Uflaks*.*

Av Pål Flakk

Går du med en tegneserieauteur i magen?

Gateavisa trenger bidrag til et tegneseriespesial!

Send makkverkene dine til Hjelmsgate 3, 0355 Oslo, eller på epost til gateavisa@gateavisa.no. Eventuelle spørsmål kan rettes til samme adresse, evt. tas på telefon 22 69 12 84.

Gateavisa er også et fint sted å få ARTIKLER på trykk!

Christopher Nielsen på Grünerlokka 13. februar. Foto: Harald Medbøe.

4. februar hadde Jason og hans tre supermusikere - fra venstre Stevie Klasson, James Bradley og Ulf Ivarsson - konsert på Shamrock. Lyden var dessverre dårlig til det uhørbare, men Jason har i hvert fall fått produsert et stålsolid album med de tre - og kommer sikkert sterkere tilbake. Heng med.

Fra Gaustad til Konstantinopel

Forfatteren Thorvald Steen har vært fagforeningsmann, marxist og stunt-poet. I fjor ga han ut en bok om Gaustad sykehus der han jobbet i 24 år. Han er oversatt til 18 språk. Barndomshelten Rikard Løvehjerte mistet mye av glansen etter at Steen dykket dypt ned i Midtøstens historie. Han har gått med slør i Istanbuls gater, og han håper 2006 blir året da Fredrik Fasting Torgersen får saken sin gjenopptatt. På en forunderlig måte henger alt dette sammen.

Den røde tråden er oslogutten Thorvald Steen, oppvokst på Huseby før han flyttet inn på hybel på Gaustad i 1973 for å begynne som pleiemedhjelper, før han var fylt nitten. Vi møter den nå 52 år gamle forfatteren hjemme på Brattlikollen, i en lys stue dekorert med masker fra fire verdensdeler, høyt under taket som inne i hodet på ytringsfrihetsforkjemperen. Han er nylig kommet hjem fra sin siste lanseringstur for romanen "Kamelskyer", til Moskva, og han åpner samtalen slik:

– Det er kjempestilig for meg bare å høre at Gateavisa fortsatt eksisterer. Avisa betydde mye for meg i oppveksten.

"Jeg gleder meg, for nå tror jeg endelig vi skal vinne"

Dagen før har det skjedd noe oppsiktsvekkende i norsk rettshistorie. Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har bestemt seg for å holde en offentlig høring om saken mot Fredrik Fasting Torgersen, som sonet 16 år for et drap han aldri tilsto.

– Jeg har jobbet knallhardt med Torgersen-saken og jeg gleder meg til høringen, for nå tror jeg endelig vi skal vinne. Dette er ganske interessant. Som ung leste jeg Jens Bjørneboe og det han skrev om Torgersen. Saken er preget av en revansjisme, fra politiet og påtalemaktenes side. Torgersen har en fysikk som har provosert mange. Jeg håper at Bjørneboes kamp skal lykkes.

Alle bør gå til nettstedet torgersensaken.no og lese bakgrunnsmateriale om saken som jusprofessor Ståle Eskeland har lagt frem, oppfordrer han.

"Jeg fortalte ingen at jeg leste lyrikk"

Thorvald Steen var nesten tretti før han debuterte som dikter. Han var tillitsvalgt og satt i Oslo faglige samorganisasjon, da ei venninne som het Marianne stakk til ham tre diktsamlinger av henholdsvis Pablo Neruda, Arne Ruste og Kjell Erik Vindtorn. Steen ble en skapleser av lyrikk og begynte å skrive dikt i smug.

– Jeg var god til å skrive fagforeningsresolusjoner og protokoller. Skjønnlitterært hadde jeg ikke ytret et pip. Jeg fortalte ingen at jeg leste lyrikk. Hver lørdag syklet opp på Deichman og fylte jeg sekken med diktsamlinger som jeg slepte hjem til leiligheten min i Uelands gate. Etter hvert begynte jeg å skrive for meg selv.

I 1983 debuterte han med diktsamlingen "Hemmeligstemplede roser"; til sin egen store forundring, for ikke å snakke om arbeidskollegenes store undring.

– Selv mine politiske motstandere var så imponerte at de ba meg åpne to av representantskapsmøtene i Samorg med å lese dikt. Artig greie.

"NATO-radioen på Kolstad måtte sende dikt"

To år etter var Thorvald i gang med å organisere stuntpoetene.

– Jeg bygde opp den mest anarkistiskinspirerte litterære aksjon vi har hatt i norsk

Elisabeth Hansen, Thor Sørheim og flere. Litt av et beite. Vi rappa 5000 bøker på Notodden og stilte krav til kulturminister Lars Roar Langslet om å bedre poesien

Thorvald Steen ser frem til den åpne høringen om Torgersen-saken. Saken er preget av en revansjisme, fra politiet og påtalemaktenes side, sier Steen. Foto: Harald Medbøe

litteratur. Med Arne Ruste, Kjell Erik Vindtorn, Torgeir Rebolledo Pedersen, Karin Moe, Torgeir Schjerven, Inger

stilling. Han tok jo ikke kravene alvorlig, vet du, så vi begynte å ta fra ham én og én bokstav i navnet. Til slutt het han bare

Ars Roar Angst. Pressa trodde dette var noe som skulle gå over, men etter hvert hadde vi dem i vår hule hånd.

Et av hovedkravene var at det skulle fremføres et dikt når Stortinget stengte om kvelden. NATO-radioen på Kolsås måtte begynne å sende norske dikt. Det kravet fikk stuntpoetene gjennom. SAS skulle ha dikt på flyene, det innførte Braathens på sine frokostpakninger.

Flere diktsamlinger fra Steen fulgte. I 1988 ble den tidligere skaplyrikeren leder av Norsk Forfattersentrum.

– Jeg har alltid vært for aksjonisme og uortodokse metoder. Det startet med Operasjon Dagsverk på Huseby ungdomsskole, deretter internasjonalt arbeid i fagbevegelsen, solidaritetsarbeid for Sør-Amerika, Solidarnosc, Irland og selvfølgelig Vietnam.

Etter at muren falt i 1989, ble Thorvald Steen en samle-kandidat på en rødgrønn valgliste. Det ble med det forsøket på å komme inn på Stortinget.

"Det er ikke et menneske jeg kjenner som ikke i en pressa situasjon kan bli en bestialsk morder."

I 1989 flytter han til Argentina med kona Marianne, hun med diktsamlingene, og sønnen, for å drive research på Charles Darwin.

– Jeg ville studere likheten mellom øst og vest, og Darwin er gullgutten begge steder. Både kommunismen og kapitalismen er opplysningstidas barn. Disse to retningene tror innerst inne at jo mer fornuft, opplysning og vitenskap mennesket får, jo bedre mennesker blir vi. Darwin-prosjektet resulterte i romanene "Don Carlos" og "Giovanni", om en person som har denne troen på fornuften.

– Da vokste det i meg en motpol som var mye mer i tråd med meg selv, som var skeptisk til dette, en mer melankolsk person enn denne optimisten.

Ett år tidligere hadde Thorvald vært på en poesifestival i Jugoslavia der dikterkolleger lovte at selv om det knaket i den jugoslaviske republikk,

ville de aldri angripe hverandre. Men da krigen på Balkan brøt løs, havnet dikterne likevel i hver sine skyttergravene.

– De også?

– Jada, poeter, psykiatere, filosofer. De er akkurat like barbariske som alle andre. Som ung var jeg ofte inspirert av anarkister. ”Haiene” av Bjørneboe er den boken som har betydd mest for meg. Jeg gjenkjente denne skepsisen og tvilen på at mennesket er fornuftig. For mennesket er ikke det. Tvert i mot vil jeg si at det er ikke et menneske jeg kjenner som ikke i en pressa situasjon kan bli en bestialsk morder.

”Jeg mener at vi lever fortsatt i korstogenes tid”

Siden nittitallet har Thorvald Steen skrevet flere bøker om Konstantinopel, islam og Midtøstens historie. I ”Kamelskyer” forteller han historien om Saladin, arabernes store helt som gjenerobret Jerusalem fra korsfarerne.

– Jeg mener at vi lever fortsatt i korstogenes tid. Vi er definitivt en del av den gjengen som i 1095 startet korstogene.

Steen legger ut om et tema som opptar ham, om den egentlige historien bak korstogene.

– I vårt land vet jo ikke folk hvordan dette startet. Formelt ble korstogene satt i gang av pave Urban II, men egentlig var det den bysantinske keiseren Alexos I. Han var offisielt kristen, men mest av alt maktpolitiker. Alexos fikk i gang det første korstoget ved å overtale paven til å støtte det.

Alexos ba korsfarerne komme gjennom byen Konstantinopel for å fordrive tyrkerne som den gangen var i ferd med å ta stadig større biter av det gresk-bysantinske rike. Han hadde bruk for de enorme korstogene, som fikk kost og losji i Konstantinopel før de dro videre.

– Den saken er som klippet ut av Rumsfeld og Bush sitt angrep på Irak, hvor man skylder på atomvåpen og alle mulige greier, mens den grunnleggende årsaken til krigen er olje. En realpolitisk grunn som ligger i bønn og som blir kamuflert av en ytre manøver. Den ytre manøvreren bak korstogene var en bysantinsk keisers behov for å få en enorm hær til å holde tyrkerne så lenge som mulig borte. Bin Laden og Bush bruker denne demagogien den dag i dag for alt den er verdt. Og den fører til forferdelige katastrofer.

”Saladin er kanskje verdenshistoriens fremste eksempel på nestekjærlighet”

Thorvald Steen har kommet til et av sine kjernepoeng; at nestekjærlighet og ytringsfrihet ikke oppfunnet i den kristne verden, men er tanker som allerede 500 år før Kristus ble formulert av keiser Kyros den store av Persia.

– Nestekjærlighet er noe vi finner i mange religioner og mange steder. Saladin er kanskje verdenshistoriens fremste eksempel på nestekjærlighet, og han var en dypt og inderlig troende muslim. For meg er det jækla interessant at Saladins navn var kjent i denne byen vi sitter i nå, helt til 1204. I middelalderen ble det til og med bedt for ham i kristne kirker. Boccaccio og Dante skriver om ham. Dante mente at Saladin er den eneste ikke-kristne som kan havne i paradiset.

Korsfarerne hadde hersket over Jerusalem i nesten nitti år da den kurdiskfødte Saladin i 1187 nærmet seg byen med sin mektige hær. Det går opp for Saladin at den hellige byen kan bli rasert. Han bestemmer seg for å gjøre Jerusalem til en åpen by for alle religioner.

– Denne holdningen er helt utrolig i våre dager. Tenk deg Sharon si at Jerusalem

skal være åpen for alle religioner. I dag sprenges til og med kristne minnesmerker under jorda i Jerusalem. Rikard Løvehjerte og mange andre trodde at Saladins løfte bare var bløff. Rikard hadde vært med på å massakrere 3000 av Saladins nærmeste, de var forsvarsløse folk som han til og med åpnet magesekkene på fordi han trodde at de hadde slukt diamanter. En bestialitet uten like. Likevel inviterte Saladin alle, inkluderte de blodigste korsfarerne, til Jerusalem etter at den var inntatt. Fordi Saladin opprettholdt sitt løfte og var å stole på, fikk han en legendestatus i den kristne verden.

”9. april 1204 er Europas viktigste dato”

De kristne tørstet etter hevn og utrustet nye korstog. For Konstantinopel ble det skjebnesvangert. I 1204 ble Konstantinopel hærtatt og plyndret av korsfarere fra Venezia. Venezianerne hadde fått støtte fra paven for det syn at de ortodokskristne bysanterne ikke var troende.

– Fra 1204 blir tenkningen helt annerledes i vår del av verden. Inntil da var korsfarere blitt orientalere. De lærte seg arabisk, kledte seg som arabere og ville ha fred med muslimene. Veldig mange av Saladins rådgivere var opprinnelig kristne. Saladin stilte ikke som betingelse at du måtte fornekte din tro. Selv det osmanske rike som kom fra 1493 består av folk med forskjellige trosretninger. Det er underslått i vår kultur. Da jeg presenterte ”Kamelskyer” i Moskva, var det dette jeg ble spurt om.

I sin bok ”Fra Reykholt til Bosphorus” skriver Steen at 1204 er et minst like viktig årstall for Europa som 1914 og 1940. Han mener 9. april 1204, da det bysantinske rike gikk under, er Europas viktigste dato. Først åtte hundre år etter tok pave Johannes Paul II selvkritikk for

”Det er ikke et menneske jeg kjenner som ikke i en presset situasjon kan bli en bestialsk morder”

angrepet, to måneder før han døde.

Thorvald Steen er ateist:

– Jeg tror mest på menneskene, men med mange forbehold.

Han mener det er en livsfarlig tanke å definere seg selv og sin egen kultur på et nivå over andre folk og deres kultur. Gateavisa spør om han frykter den muslimske påvirkningen, slik mange gjør, om han tror vi kan komme til å miste rettigheter og vår frihet som følge av innvandring fra øst?

– Jeg gjør ikke det. Men hvis jeg er uenig med av mine muslimske venner, så forholder jeg meg til dem akkurat som jeg gjør overfor kristne. Jeg forbeholder meg retten til å si min oppriktige mening. Uansett religion, så protesterer jeg hvis naboen begynner å banke kona, da er jeg på pletten. Jeg blander meg inn. Jeg nekter å akseptere dette, selv om Paulus har sagt det og det, og en annen har lest noe i Koranen, det finner jeg meg ikke i.

Steen har alltid kjempet for universelle menneskerettigheter. Gjennom PEN-klubben har han engasjert seg i rettsaker mot forfulgte forfattere i Tyrkia, Bangladesh og andre land. Sammen med tyrkiske menn har han demonstrert med slør utenfor et rettslokale i Istanbul for å støtte muslimske kvinners rett til å gå med slør på universitetet.

– Jeg insisterer ikke på at kona mi skal være mer tildekket når hun skal møte

deg, men dette må du selv få bestemme.

”Noe av det viktigste med menneskerettigheter er at flest mulig jobber med det”

– *Er du optimist når det gjelder arbeidet for universelle menneskerettigheter?*

– Øøh.

Han tar en lang pause før han svarer:

– Du kan si at noe av det viktigste er at flest mulig jobber med det. Jeg er ikke utopisk sosialist. Jeg tror at det er viktig aldri å lage noe utopia for sånt noe, for da blir det like naivt som en del andre ismer. Det viktigste er selve aktiviteten.

– Støtter du det å tøyte ytringsfriheten slik Jyllandsposten og det norske Magazinet gjorde med å trykke karikaturtegninger av Allah?

– Det er to spørsmål egentlig. Jeg har ikke sett tegningene. Jeg er for å utvide ytringsfriheten. Generelt. Det er en øvelse. Det har det vært i vårt land, og det vil det være i de fleste land jeg vet om. Men jeg er usikker på motivene, dessverre faller dette inn i en kontekst i Danmark som ikke er særlig lystig. Det skal veldig mye til at jeg nekter ting å komme på trykk. Men det er også forskjell på å oppmuntre til ytringsfrihet som fører til krenking. For å ta et ekstremt eksempel: Jeg er for at nynazister skal få uttale seg om allting. Men jeg er helt uenig når de oppfordrer i skrift til at de skal myrde.

Steen fortsetter:

– Veldig mange muslimer ville ledd rungende og godt over karikaturene i Jyllandsposten. Men når ytringsfriheten går over i å krenke noen, da kolliderer denne rettigheten med en annen verdi som er verdt å kjempe for.

”Jeg satte som betingelse at kildene på Gaustad skulle være åpne for første gang på 150 år”

I fjor kom ”Asylet – Gaustad sykehus 150 år”, en artikkelsamling med Thorvald Steen som redaktør. Han satte tre betingelser for å ta oppdraget:

– Betingelsene var at jeg skulle velge hvem som skulle skrive, at kildene skulle være åpne for første gang på 150 år, og endelig at boka skulle henvende seg til allmuen. Jeg skrev en av artiklene selv, og boka har veldig sterke bidrag blant annet av Are Saastad og Ingunn Øye. Jens M. Johannesen går gjennom Juklerød-saken. En artikkel handler om at utviklingsoptimismen har ødelagt så mye for nøkternhet omkring tenkning i psykiatrien. Boka har gitt såpass god respons at jeg har fått holde forelesning på Vinderen psykiatriske, hvor veldig mange sentrale personer i norsk psykiatri jobber.

– Ennå er mye uskrevet om Gaustad?

– Ja, jeg skriver i forordet at dette er ikke en historiebok, men rett og slett noen folk som tar for seg temaer fra ulike vinkler. Den store historieboka om Gaustad er ikke skrevet, det ville være en fantastisk flott utfordring. Det var vanskelig å få tolv mennesker til å skrive ut fra ulike ståsteder, godt å få gjort, en del av mitt liv som jeg endelig har fått til, en epoke jeg anser som avsluttet. Jeg kan aldri glemme mine gode venner på Gaustad, både pasienter og ansatte.

”Jeg kan ikke sykle eller gå på ski, men jeg kan rusle med henda på ryggen”

Thorvald Steens neste roman skal handle om noe selvopplevd. Boka kommer til høsten. Deretter vil han fortsette sin litterære ferd i Midtøsten og skrive en roman om Rikard Løvehjerte. Steen har gjort research til den. Han vil gå inn i spørsmålet hvorfor Rikard ikke torde møte Saladin.

Steens roman om Saladin har forresten slått godt an i Tyrkia. Rett før jul opplyste det tyrkiske filmselskapet Energy Medya at de vil lage film av ”Kamelskyer”. Prosjektet er ifølge NRK beregnet å koste 70 millioner kroner, og direktøren i filmselskapet er på jakt etter norske samarbeidspartnere.

Fotograf Harald ankommer i sin slitte stasjonsvogn. Sigøynerbilen. Vi skal gi Steen skyss ned til byen og stoppe på veien og fotografere ham. Det er isvuller i oppkjørselen til Steens hus, og han ber Harald kjøre så langt opp bakken som mulig. Steen har en spesiell gange som ikke egner seg for glatt underlag. Det skyldes muskeldystrofi. Han ble klar over at han hadde sykdommen da han var 20 år.

– Heldigvis har jeg en god fysikk. Jeg er tidligere fotballspiller og skihopper. Muskeldystrofi utviklet seg gradvis. Først etter trettiårsalderen merket jeg det for alvor.

– Hemmer det deg i å arbeide?

– Jeg har lært meg til å leve med det. Jeg har forstått at jeg aldri mer kan løpe etter trikken. Jeg holder meg alltid i bevegelse og er mykere enn mange på min alder. Jeg kan ikke begynne med vekter, sykle eller gå på ski, men jeg kan rusle med henda på ryggen.

Han skriver ikke på pc.

– Jeg skriver for hånd og er så privilegert at jeg får noen til å skrive det inn. Det gjør at jeg må tenke meg litt om. Bøkene mine er ikke pratete.

Steen jobbet som maler på Gaustad etter at han var pleiemedhjelper. Deretter studerte han og ble cand. philol. i filosofi, idéhistorie og historie. Marianne og Thorvald har tre barn på henholdsvis seks, tretten og atten år.

Vi ruller i sigøynerbilen over Ekebergsetta. Steen bidrar med mynter på bomstasjonen. Der Valhallveien gjør en kraftig sving, hvor Edvard Munch viste den franske maleren Monet utsikten over Oslo, kjører vi til siden og stanser på fortauet for å fotografere forfatteren.

– Ingen fare hvis politiet kommer, jeg har et veldig godt forhold til dem, sier Steen.

Vi kjører videre mot sentrum, og snart blinker blålyset bak oss. Faen, sier Harald, hvorfor blir jeg alltid stanset? Forklaringen er et knust blinklys bak. Snuten kikker inn på oss, vi møter blikket hans. Han sjekker førerkort og vognkort og godtar Haralds forklaring om at nytt blinklysglass er bestilt. Så kikker han i hylla i bildøra og ser en vinopptrekker av den typen kelnere har over hele verden, med et fire centimeter langt knivblad som du kan folde ut og skjære over vinkorken med.

– Du kan få trøbbel ved å ha den fremme i bilen. Den må du fjerne, sier han.

Vi får kjøre videre og tar farvel med Thorvald Steen utenfor Forfatterforeningen i Rådhusgata.

Sigurd Aarvig

Geir Levis Samlivsspalte

Geir Levi Nilsen (cand. philol. i religionshistorie og sexolog/samlivsterapeut) vil i forskjellige numre av Gateavisa ta i mot spørsmål angående sex, samliv, og ekteskap. Her kommer månedens innlegg.

SØSKENBARN

Jeg er 23 år og har i det siste opplevd noe merkelig: jeg har blitt forelsket i ett av mine søskenbarn. Jeg har kjent henne hele livet mitt, vi bor bare noen få bydelers unna, så vårt bekjentskap er ikke noe plutselig hendelse. Jeg vet ærlig talt ikke hva jeg skal gjøre. Jeg tenker mest på konsekvensene av det hele: hva om dette utvikler seg til noe (sex, et forhold...giftermål?) Er dette sykt? PS: hun er like gammel som meg. Hilsen slektsoffer.

SVAR:

Dette er helt naturlig. Sterke følelser av seksuelt begjær og brennende kjærlighet mellom familiemedlemmer og slekt er helt vanlig. Bare slå opp i Freud hvis du vil for å dokumentere det. Problemet begynner selvfølgelig når følelser går over til handling. Incest, sex mellom foreldre og barn eller søsken, er ikke å anbefale. Møtet mellom recessive gener frembringer kanskje gode banjospillere men er ellers ikke bra. Dette til tross, i religionshistoriens verden er dette vanlig: man undres om ikke de egyptiske dynastiene døde ut p.g.a. innavl ettersom dynastimedlemmene kanskje prøvde å etterligne sin egyptiske religion hvor de beslektede guddommene hadde sex med hverandre. I det Gamle Testamentet kan man også lese om Lots døtre som skjenket faren sin full for så å ha sex med ham for å føre den jødiske slekten videre. Det er ingen tvil om at William Burroughs har rett i boken The Naked Lunch hvor han i en novelle beskriver et fiktiv land ved navn Zonen hvor han sier: «Homoseksualitet var tabu og ble praktisert overalt.» I dette tilfellet: incest har vært et tabu i alle kulturer til alle tider og har vært praktisert overalt. I ditt tilfelle: søskenbarnsinnigte var vanlig i Norge før, spesielt blant de høyere klasser og storbønder, ofte for å holde rikdommen på så få hender som mulig. (En god parafase over griskhetens natur: overklassen knuller seg selv ut av eksistensen.) Vår egen kongefamilie består også av generasjoner med søskenbarnsinnavl. Også blant våre nye landsmenn, pakistanerne, er søskenbarnsinnavl vanlig. Så her er vi i godt selskap. Så svaret er: nei du er ikke syk, du er helt forjævelig normal. Kjør på!

FLERE JOMFRUER

Jeg er en gutt på 17 som er sammen med en jente på 16. Vi har vært sammen i noen måneder men har ikke hatt sex. Hun sier at hun er jomfru og vil vente til en spesiell anledning. Hva skal jeg gjøre? Hilsen jomfruofter.

SVAR

I betraktning av din unge alder er jeg villig til å tilgi deg for din ettergivenhet,

men la dette være sagt: det er ikke «å være sammen» med noen hvis man ikke i forholdet har sex. Slik sett må jo du være en allerhelvetes dott. Jeg lurar på om ikke

Illustrasjon: Harald Medbøe.

dama di er en allerhelvetes bitch og om ikke dette «forholdet» deres ikke er noe annet enn en intrige fra hennes side. Dvs: mens hun er «sammen» med deg puler hun i øst eller vest eller er sammen med en annen fyr. Kvinner kan den edle kunsten å ri på flere hester på en og samme gang. Hun bruker deg nok bare som en øredobb. Kvinner elsker drama og vil gjerne fremstå som erotiske spennende skikkelser med bakromserotikk. De elsker å akkumulere hemmeligheter for å få høy status i bitchfelleskapet. Kanskje tror hun at det å være jomfru gjør henne ettertraktet. Desverre er dette ofte tilfellet til tross for at det å pule en jomfru er like spennende som å pule en dame når hun har mens. Kort sagt: det er en blodig drittjobb. Mitt råd: styr unna! En dame som ikke puler er enten en løgner eller ikke verd å satse på.

EKTESKAP

Jeg er en ung jente på 26 år som vurderer ekteskap med en gutt som jeg har hatt fast følge med lenge. Har du noen råd å gi meg for hvordan man skal få et ekteskap til å fungere? Hilsen Christina Ek, Ekeberg, Oslo.

SVAR

Jeg skal her skissere hva som skal til for å få et langt og lykkelig samliv:

FOR HENNE

En god kone er en kvinne som kryper inn på kjøkkenet for å blø etter at mannen har slått henne helseløs for å ikke søle blod på det nye rådyre persiske teppet i stuen.

FOR HAM

En god ektemann er en mann som møter

kona si på restaurant kl. 23.00 mens hun noen timer i forveien hadde sex med tre menn på et hotellrom og bare sier: «Du elskede, denne utsøkte vinen smaker

Hva er lesbisk?

- seksuell legning som er påkrevd hvis du som kvinne vil bli akseptert som elitært åndsgeni og sosialantropolog, kvinnelig krimforfatter og redaksjonssekretær i NRK. Dessuten: minstekrav for enhver litteratur- og fak-takonsulent i Gyldendal, Aschehoug og Cappelen.

Hva er homoseksuell?

- Vestens mest sosialt aksepterte stigmata. Som homoseksuell kan du oppføre deg så jævlig du vil, som Joan Collins på englestøv, uten å få noen slags negativ kritikk. Består stort sett av typen mennesker som etter revolusjonen ville gått inn på leketøysforretning, kjøpt vannpistol og sprunget ut i gatene og ropt: «Nå stormer vi Bastillen!»

Hva er fetisjisme?

- nødløsning for mislykkede trendere som vil ha oppslag i liberale tabloidtidsskrifter om hvor «sære» men allikevel sosialt akseptable de er.

enda bedre hvis du tørker vekk spermen fra munnavikene dine.»

Gateavisas samlivsspalte har fått minst to-tre postsekker med brev og utslett på PC-skjermen av e-mails til Geir Levis samlivsspalte. Siden mange av spørsmålene fra forskjellige personer har felles tema, har sex- og samlivsterapeut Geir Levi Nilsen gjort et synopsis av dette og presenterer her en encyclopedisk versjon av de mest etterspurte temaene. Her følger altså et lite oppslagsverk angående seksuelle problemstillinger i vår tid.

Hva er incest?

- Fenomen som oppstår etter skilsmisse. Dama vil ha barna og masse penger etter skilsmissen og allierer seg med de feministiske RV/SV-fitteluskene som jobber på trygdekantoret/sosialkontoret/skolekontoret/ for å kjøre eksmannen i grøfta av to motiv: privat hevn og økonomisk fortjeneste.

Hva er nekrofil?

- seksuell omgang med døde. Forbudt av den enkle grunn at hvis det hadde vært tillatt ville mange funnet ut at nekrofil sex har samme opplevelsesfaktor som ordinær heterofil sex.

Hva er pedofili?

- sosial konstruksjon skapt av feministen for å skape middelalderheksejakter forkledd i sosialarbeiderdrakt. Et demonisk design til bruk som rambukk for feministisk ideologi angående familieknusing og demonisering av mannen, sistnevnte ofte betegnet som kjønnsnækt.

Hva er heterofili?

- ...hææh...er du hetero?!?!? Fy faen, du er virkelig en taper! Å være heterofil er snart like harry som danskebåten og D.D.E. Går det an å være så kjedelig? Hei...du er vel av den typen som bruker bilbelte også? Gå hjem og vogg!

Hva er onani?

- trygg sex. Økonomisk sex. Rask sex. Kort sagt: det er så bra at det er nødt til å bli nedvurdert.

Hva er dyresex?

- Sex med veldig kåte kvinnfolk.

Hva er koprofagi?

- ekte kjærlighet.

Lurer DU på noe angående sex og samliv? Send dine spørsmål til gateavisa@gateavisa.no, og merk "subject" med "samlivsspalte".

BOKCAFÉEN JAAP
VAN HUYSMANNS MINDE
★frihetlig litteratur★

jaap.frihetlig.org

Spisestedet vegetarcafé

Man-ons: 14-21
Tor & fre: 14-20
Lørdag: 14-19

HJELMSGATE 3
0355 OSLO

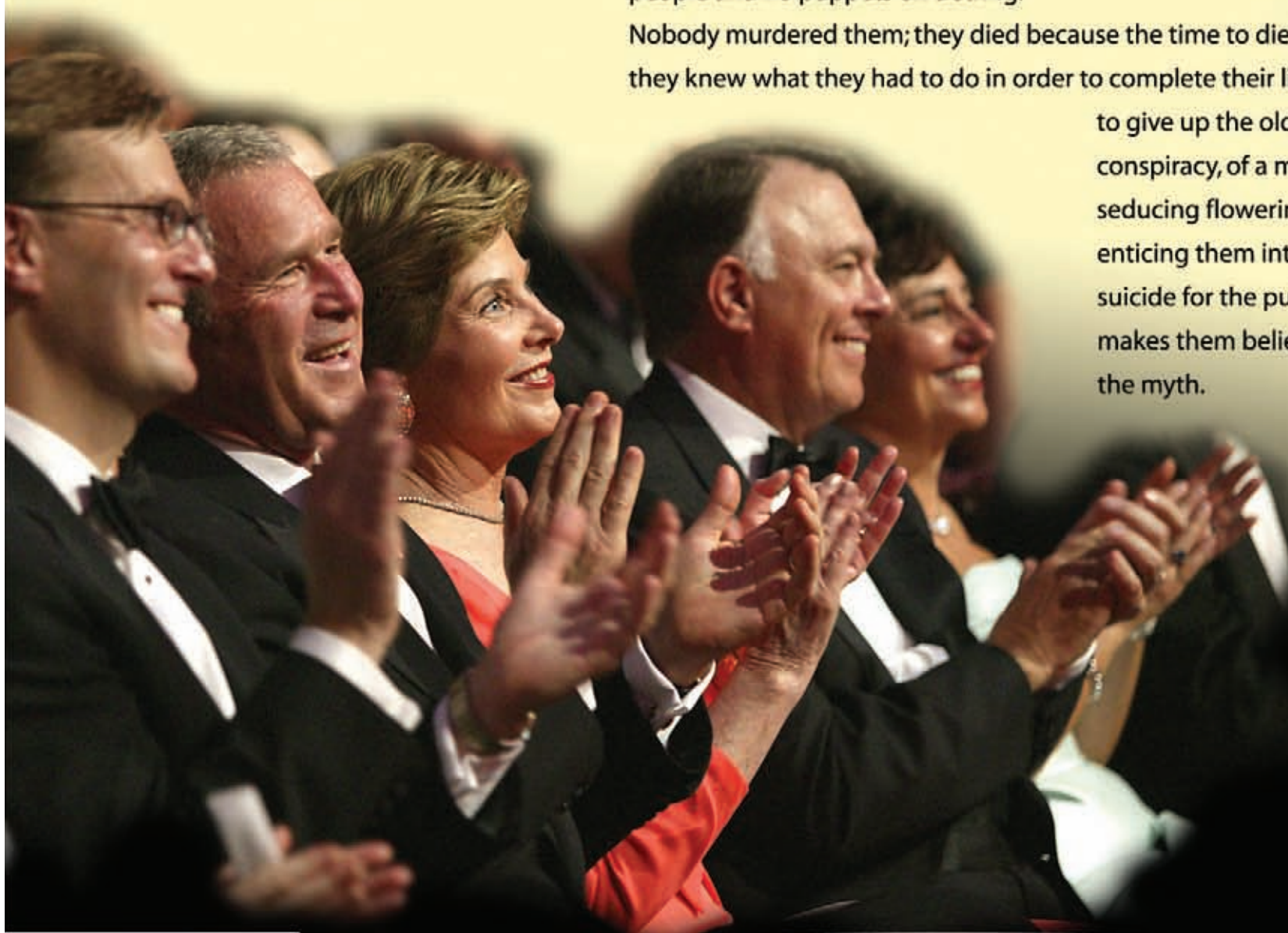
Talen Bush ikke holdt ellevte september:

This is a day of great grief and deep repentance. We know by now that there are people in this world who hate us so much that they are willing to sacrifice their own lives in order to destroy us.

When you see what happened to the third plane, the one that could not hit its target, that was me, by the way, and annihilated itself by hitting the ground in Pennsylvania instead, you will realize that these were dedicated people and no puppets on a string.

Nobody murdered them; they died because the time to die had come, and they knew what they had to do in order to complete their lives. We now have

to give up the old notion of a conspiracy, of a mean old man seducing flowering youngsters and enticing them into committing suicide for the public benefit, as he makes them believe according to the myth.

HVILKEN STRAFF ER DET FOR EN DØD HUND Å BLI SPARKET?

Det står en respekt av det å ofre livet sitt for en sak en tror på, uansett hvilken sak det måtte være, den dumme eller den mest avskyelige. Det er ikke alle som tar livet så alvorlig.

Når denne saken er så viktig for en at det ikke lenger er nok å ofre sitt eget liv for den, men mange andres liv også må ofres for at offeret skal bli synlig nok, da må det være en stor sak, i det minste for den det gjelder. Og når offeret faktisk blir svært synlig, fordi selve offerhandlingen er noe enestående gruvekkende som inviterer til en slags beundring også (mer enn å gå ned med flagget til topps, liksom), blir den en stor sak i hele verden. Slike handlinger -synlige som usynlige - kan bare Gud forby, og opprettholde forbudet som et reelt forbud gjennom trussel om virkelig straff, mens vi mennesker ikke har makt til noe mer enn å fordømme, for vi har ikke lenger noe å true med - alle våre maktmidler er allerede oppbrukt.

Men kan vi kan jo prøve å forstå også. Det er ikke farlig. Det er alltid en fordel å forsøke å forstå en fiende, med mindre man betrakter det å bli venn med en tidligere uvenn som et slags nederlag, for det er alltid en mulighet for at forståelse vil føre til sympati.

Det kan selvfølgelig føre til det motsatte også, og det er lov å være uenig: Det å forstå en tanke tvinger deg ikke til å tenke den selv. Kanskje er det ikke engang mulig for deg å tenke den. Og da kan du trygt forstå den: Det er den andre som har det vondt, ikke du. Eller den andre som har det godt, ikke du.

Kanhende er saken en viktig sak. Kanhende dreier det seg om ren galskap.

Det kan vi ikke vite så lenge vi ikke setter oss inn i saken. Er det en viktig sak, bør vi selvfølgelig ta den på alvor, og ikke nøye oss med å angripe den blindt. Er det en mindre

These guys did it for themselves, and if they had a helper we should probably be grateful to him, for he may have prevented them from doing even more harm to us all.

America is great, sometimes too great for its own good. We should be so secure in our justified pride of the country we live in that we could afford listening to others and be open to their suggestions.

Otherwise we risk that someone who hates us enough will eventually find the means to send all of us to hell in a final go. So we must be quiet now, and listen to God's voice in all our fellow beings.

Let us all fall silent for a minute, and send our thoughts to the men and women who died this morning to remind the world that it can come to an end any day - knowingly or not - if we don't change our ways.

(Utdrag fra romanen Helweg, upublisert 2002.)

viktig sak, bør vi forsøke å forstå hvorfor den er blitt så stor og viktig for noen at de velger å gå i døden for den framfor å gi avkall på den. (I slike tilfeller er det ofte mulig å finne en billig løsning.)

Til Helvete med blasfemiparagrafen!

Muslimer er fedd opp av å bli herset med som om man var toll-gods, det har de all rett til, men ingen toleranse kan bygges på autoritære forbud og knebling av medmennesker. Alle de av dere som har blitt herset med av grensepoliti og bøller i uniform, vet hva jeg snakker om!

Jyllandsposten (den reaksjonære smørja!) etc. trykker karikaturer av proffen Muhammed. Danske imamer reiser omkring med disse samt egenproduserte (!) karikaturer for å egge til strid. Harry-muslims verden over hylar og tuter. "Sivilisasjonene" klæsjer igjen (så hevdes det), "Gud" raser i skjegget. Toleransens brystkasse må tåle både spark og kølleslag, mens drapstruslene hagler som NATO-bomber.

Norske aviser har allerede tytt over av dette stoffet. Men da saken går inn til margen av Gateavisas ryggrad (hva nå enn dét måtte være), ser jeg meg nødt til å kommentere i rask rekkefølge:

A. Å dømme etter hans liv og virke, fremstår ikke akkurat Profeten M. som en fyr med behov for barnevakt. Til alle muslimske venner: Det passer seg ikke for åndelig opplyste voksne mennesker å spille indignerte på Guds eller Hans Profeters vegne. Religiøs harme er en jødisk-kristen-muslimsk sivilisasjonssykdom som vi for lengst burde ha fått svettet ut av samfunnsskroppen! Utslag av denne lidelsen opp gjennom historien har vært blant annet inkvisisjonen, korstogene og heksebrenningene. Ingenting av dette har vært særlig kostelig, og vi ønsker det aldeles ikke tilbake!

B. Jeg skal dog ikke bruke energien på å fordømme voldsomheter og autoritære utspill fra palestinere og afghanere som selv lever i et konstant kuleregn, hvor skolebarn må manøvrere seg gjennom minefelt og landsbyer jevnes med jorda som en dagligdags adspredelse for myndighetene. Det er folk som har blitt undertrykket så lenge at enhver sjanse til utløp for oppdemmet frustrasjon setter sinnet i krigsstemning, som har reagert sterkest på karikaturene. Få muslims for eksempel her til lands, eller for eksempel i Midtøsten eller Nord-Afrika, støtter voldsrespons, og da Jyllandskarikaturene ble trykket i Egypt for flere måneder siden, utløste de så godt som null reaksjon. Hvorfor? Har det noe med internasjonal politikk å gjøre? (tenk selv)

C. Skuffende mange f.eks. norske og danske muslims synes å støtte sensur (den helvetes blasfemiparagrafen) som en garanti mot fornærmelser! Her får de støtte fra venstreintellektuelle og kulturrelativister som lar seg rive med av følsomhetens sjokkbølger.² Jaja, alle har forstått at muslims verdsetter ydmykhet og respekt overfor Profeten, og at man ikke vil gi opp 1 ½ tusen års kulturhistorie med forbud for avbildning over natta. Men er det dét saken egentlig handler om? En ting er å selv stå i et spesielt forhold til Proffen...noe helt annet å kreve det av alle andre mennesker!

Jeg anbefaler noen bøker innimellom koranvers og lov-ens paragrafer:

1. *Fahrenheit 451* av Ray Bradbury.

Hvorfor er det viktig at også utenforstående må kunne kommentere og si hva de mener

om en gruppe mennesker (deres oppfatninger, ideologi, tro osv.)? ~Hvis vi monopo-

liserer sannheten om oss selv, stagnerer

hverandres dritt, og med null forståelse

av hvem noen av oss er. Tenk dere et

scenario hvor man ikke kan fornærme verken jøder, kristne, muslims, arabere,

kinesere, europeere, sionister, homoseksuelle, transvestitter, fargede jødiske transvestitter, kvinnelige muslimske konservative psykisk utviklingshemmede, mannlige hjemmeværende arbeidsløse satanister etc. Apeller på dagens samfunn!³

2. *Gud leser ikke romaner* av Axel Jensen.

Rushdie-saken er ennå ikke avsluttet. Hvem kan påberope seg respekt for menneskeverdet, og samtidig gå inn for å drepe romanforfattere og karikaturtegnere man ikke liker? Hyklerske ayatollaher som påberoper seg Guds vilje på mest ugudelige menneskelige vis gjør dette. Ikke hederlige folk som vil leve i fred med sine medmennesker.

D. Til alle bleikfeite, dvaske, selv gode såkalte "etniske nordmenn": De samme fantastene som i alle år har villet brenne Gateavisa for sine Jesus-karikaturer, påberoper seg altså nå ytringsfriheten når tomatene ikke lenger kastes mot dem selv. Jaja, fint, jeg skal ikke si noe på at ytringsfriheten forsvares, og kaster meg ikke med på bølgen av kritikk mot kristusblekka Magazinet (den reaksjonære smørja!)⁴. Men: Kanskje var det lettere å få vanlige muslims på ens side i denne saken om man i det daglige liv behandlet dem som mennesker og ikke som frysevarer?

Hvorfor

faen kan f.eks. ikke

en voksen

dame få bruke skaut på jobben om hun for eksempel er muslim? Nei, hun skal selvsagt uniformeres som alle andre gode moderne kjøttkakeborgere, i humanismens navn! Måkan til hyklari!

Holdt man seg for god for slike barnsligheter, ville kravet om å respektere ytringsfriheten kanskje bli lettere å svelge i muslimske miljøer. Muslimer og innvandrere er drittleie av å bli behandlet som terrorister og helvetesyngel, og det er fullt forståelig! En enkel oppskrift på å overkomme smålig indignasjon av ymse slag (selv den som støtter seg på 1 ½ tusen års kulturhistorie): Vis toleranse! Krev toleranse! (Jeg garanterer: Det virker!)

E. Kult å brenne norske flagg, det gjør også vi i GA som et fast ritual etter hvert redax-møte. Men blir noen der ute indignerte av dette "på Nasjonens vegne", fremdeles, i vår tid? Gi faen i det! Nasjonalisme er nok en sivilisasjonssykdom som hører hjemme paa Havsens Bund sammen med alle andre selv-gode, etnosentriske ideologier. Hvor full-

stendig idiotisk grotesk er det ikke å knivset menneske fordi tilfeldigvis deler farge med noen syrere! Skal dette stå opp for den

tikke

h a n religion/hudflaggbrennende liksom være å "norske verdien"

ytringsfriheten? Stakkars rasister og nazitullinger, som er så avstumpede i huet. Flaggbrenning er da like mye en fri ytring som karikaturtegninger av profeten er det!⁵

F. Hva er egentlig ytringsfriheten? Slik jeg ser det, dreier det seg ikke dypest sett om en rettighet som er gitt landets borgere (i større eller mindre grad) fra Statens side. Dette er å tenke Staten foran menneskene, og er en typisk moderne feilslutning. Jeg foretrekker å tenke "mennesket" først. En frihet er ikke bare noe man "har", det er noe man "gjør". En er ikke fri før man bruker friheten. Ytringsfriheten er noe som eksisterer i den grad den brukes. Den er overhodet ikke bare en "vestlig verdi". Den er en verdi for hvert eneste menneske som vil ta den i bruk og kjempe for den muligheten, hvor som helst i verden.

Hvis folk er redde for å trykke karikaturer av Pr. M. (eller om redaktører blir sparket for å gjøre det) er den reelle ytringsfriheten alvorlig innskrenket. Å kunne kritisere og karikere religion/religiøs praksis/misbruk av religion i politisk øyemed etc. er nettopp noe ytringsfriheten er viktig for. Det dreier seg om menneskers forhold til hva som er et godt/riktig liv.

Å kvalitetsbedømme ytringer (Sier denne karikaturen noe vettugt? Er dette bare ren mobbing? Hvorfor ler jeg av dette?) er selvsagt helt riktig, det gjør

vi hele tida, og det er også poenget for alle ytringer å bli møtt av andres vurderinger. Men slike kvalitetsvurderinger kan aldri være argumenter for sensur! Hvem skulle bestemme på vegne av hele samfunnet, bestående av ulike mennesker med ulike meninger om hva som er kritikkverdig, hvilken ytring som er legitim, og hvilken som bare er "ren mobbing"? Er det noen som kan tro at en statselite med slik myndighet ikke ville misbruke makta? Hvem ville først rammes av sensur, uavhengige Gateavisa, eller maktas rævslikkere?

Og om det er en statselite eller en annen gruppe mennesker som truer andre mennesker til tystnad, utgjør ingen prinsipiell forskjell. I begge tilfeller er det snakk om å kneble andre mennesker med makt!

Noe helt annet er at vi som medmennesker bør tilstrebe å la alle parter få komme til orde, slik at ikke den offentlige debatten blir en ren parodi på seg selv, hvor en gruppe konstant hetser en annen på mest avskyelige vis. Men dette er en utvidelse, ikke en innskrenkning, av ytringsfriheten.

G. Regjeringen Fogh Rasmussen & co har ødelagt Danmark med sin fascistoide og umenneskelig restriktive innvandringspolitikk (og sin høyreekstreme politikk som sådan, jf. artikkelen om Christiania annetsteds i avisa). I Danmark har en ugemyttlig nasjonalisme fått fise fram som en vind fra Helvete. Jyllandsposten og tilsvarende arrogante tabloidtrykksaker syder over av muslim-hets. Man kan tydeligvis ikke være både "dansk" og muslim samtidig, ifølge disse nasjonalpsykopatene. Bare en uforskammet overfladisk (les: direkte løgnaktig) analyse vil forklare den ekstreme politiske islamismen blant enkelte danske imamer utelukkende som et resultat av Koranen. Faktum er at danske muslims i en årrekke har måttet tåle å bli behandlet som annenrangs borgere. Dette gir grobunn for en ekstrem reaksjon av ett eller annet slag. (Å reise på turne i Midtøsten med falske karikaturer av Muhammed for å hause opp undertrykkede mennesker mot ytringsfriheten er selvsagt en elendig reaksjon. Like fullt bør vi forstå forhistorien.)

De toskeluene som måtte tro at

Den som ser Profetens øyne går en fryktelig død i møte.

denne saken viser nødvendigheten av strengere innvandringskontroll og FrP i regjering, har fått skallen sin invertert av idioti. Hadde FrP vært i regjering i Norge, hadde vi i dag hatt danske forhold også her i landet. (Det er mer enn ille nok med kontrollfriken Bjarne Håkon Hanssen og hans perverse ønsker om å blande seg borti andre menneskers kjærlighetsliv). Danmark med Europas strengeste innvandringspolitikk har også størst problemer i forhold til innvandringsminoritetene. Tilfeldig? Neppe. Slipp folket inn! La oss oppleve hverandre, slik at vi ikke baserer våre forestillinger om hverandre på barnslige rykter og baksnakkelse. Om ingen arabere/persere/afghanere etc. hadde opplevd Norden, og om ingen nordgrabbar hadde opplevd "den muslimske verden", skulle vi da

hatt bedre sjanser for å leve sammen på kloden? Narr meg ikke til å le! Bokhandleren i Kabul (som nesten ble nektet visum til Norge) reiser nå på turne i muselmannsriket for å dempe gemyttene. Er det noen som i ramme alvor kan få seg til å tro at forholdet mellom f. eks. Norden og Midtøsten ville forbedret seg, om norske muslimer ble kastet på dør, slik nasjonalronkerne ønsker? Kjöss meg i ræva! H. Jeg driter i hva som måtte sies fra offisielt hold i Norge. De som er opptatt av offisielle beklagelser og slikt, får bare tute iveri; bare ikke dette får konsekvenser for ytringsfriheten i praksis, for eksempel ved at den jævla blasfemiparagrafen håndheves strengere. Jeg ønsker blasfemiparagrafen til Helvete! I toleransens og nestekjærlighetens navn!

¹ De skiller seg her ikke nevneverdig fra sine kristen-konservative brødre, eks. Magazinet.
² De mest ekstreme av dem hevder sågar at ytringsfriheten er en vestlig helligdom, som vi i beste kulturradikale tradisjon bør se å ta et oppgjør med jo før jo heller. Lenins "Frihet er en borgerlig fordom" springer til minnet...
³ Et lite apropos: Om den tradisjonelle "venstresida" i politikken ikke hadde forflatet til en gjeng politisk korrekte paragrafyttre med hentesveis, ville det kanskje heller ikke vært like lett for nasjonalronkerne i FrP (for ikke å snakke om danske halv-fascister) å fremstille seg selv som modige fritenkere

"med skjæ i rette hånda" når de lurer av seg lensmannsfrasene sine.
⁴ "Kristne verdier" kan være så mangt. En slik sleip frase er ingen sikkerhet for toleranse og ytringsfrihet, tvert imot er kristendommens/kirkens historie langt mer dogmatisk og blodig enn for eksempel islams (det sier en del!). Å fremstille kristendommen som islams mer frisinne storebror er like historieløst som å kalle Gudbrandsdalen for sivilisasjonens yugge.
⁵ Den er bare kontroversiell for en (delvis) annen gruppe mennesker.

Bjarne Benjaminsen

Jyllandskarikaturene har blitt trykket så mange ganger at det begynner å bli trøttende. For de av dere som ennå ikke har sett tegningene, ligger de ute på nett: www.zombietime.com. Her finner dere også et spenstig utvalg avbildninger av Proffen Muhammed fra nær og fjern historie.

BURN! DENMARK BURN!

av Ejit Rafiq

Sjeldent har så mange vært så sinte på så få, og med så skarpt og lokalt fokus. Det danske (og norske) flagg brennes over hele den muslimske verden. Bilder av Anders Fogh Rasmussen pepres fulle av kuler på Vestbredden, til stor jubel fra den forsamlede folkemengden. Danske varer opplever en fullverdig boikott-kampanje, og påføres milliardtap. Norske og finske soldater angripes med rakettkastere og automatvåpen. Alt på grunn av en (dansk) idiot-avis sitt forsøk på å provosere de lokale muslimer, og en annen (norsk) idiots anti-islamisme. To redaksjoner ser ut til å egenhendig ha bragt de to skandinaviske land i konflikt, om man skal tro fremstillingene i media. Og det skal man jo som kjent alltid stole på, ikke sant?

Årsakssammenhengene i denne saken er faktisk såpass kompliserte og vanskelige at det tjener som et eksempel på hvilket spill de brave regjeringer har blandet seg inn i. Den ene delen av historien handler om den danske inneriksdebatten rundt islams plass i det danske samfunn og om denne debattens vanvittige råhet. Den andre delen handler om posisjonering i midtøsten, om storpolitikk og om NATOs tilstedeværelse i Afghanistan. Den tredje delen er saken om et merkelig, nasjonalistisk borgerskap som har opphøyet et sett med "ideer" og betegnelser om "frihet" og "demokrati" til et nesten platonisk-religiøst nivå. Disse elementene forsterker hverandre, og har ført til en interessant synliggjøring av hvordan det såkalte "demokratiske" samfunn forholder seg i en konflikt. I norske medier har den danske vinklingen blitt grovt underspilt til fordel for de to andre.

Danmark har igjennom de fem siste år hatt en debatt preget av Dansk Folkeparti, og igjennom disse Den Danske Forening, sin politikk. Politikken går kort sagt ut på å demonisere den muslimske befolkning gjennom bruk av kollektive termer, samt å bygge opp rundt en dansk nasjonal ide basert på kristendommen. Sentralt i denne strukturen står presten Søren Krarup, som med sin tese om at Guds vilje er at danskerne skal oprettholde den danske kultur utgjør den ideologiske ryggraden bak den anti-islamske stemningen i landet. Krarup tilhører en gruppe intellektuelle som kaller seg Giordano Brunokretsen. Folketingsmedlem Louise Frevert har frontet den hissigste hetsen ved å kalle muslimer for en kreftsvulst på det danske samfunnet, samt en god del andre ekstremt nedsettende generaliseringer. Det er i lys av dette klimaet man må forstå forbannelsen over Jyllandspostens bevisste provokasjon. (For en rekke hårreisende sitater fra dansk innvandrings-debatt, se: www.humanisme.dk/citater/propaganda.php)

Det er denne bølgen av militant anti-islamisme som det norske, Frp-religiøse tidsskriftet Magazinet har kastet seg på, og det er den danske modellen vi ser de profilerte anti-islamistene i Norge har forsøkt å kopiere. Der

Danmark har sin G.B.-sirkel med sin religiøse vinkling, har Norge Human Right Service med sin kvinnepolitiske vinkling. Der Danmark har sin Danske Forening, har Norge sine diverse magasiner, især Honest Thinking og nå altså det ganske obskure Magazinet. Begge disse surfer på den folkelige bølgen av norsk islam-skepsis som i Danmark har intatt regjeringsskvartalene for lengst. Bare Frps tilsynelatende anstendighet hindrer en full-skala kampanje som den vi har sett i Danmark. (Mal apropos: Det er i den sammenheng en merkelig posisjon norske forfattere som Ambjørnsen og Willis har malt seg sjøl inn i, med sedvanlig idiotisk fingerspitzgefühl, der de krever en konfrontasjon mellom den norske offentlighet og den samlede muslimske verden.)

Det humanistiske intellektuelle Skandinavia sitter og rister på hodet av verdens råskap, mens de undrer på hvorfor "de andre" ikke setter pris på å bli bombet inn i opplysningstiden. Samtidig driver populistiske grupper en utstrakt hets mot muslimer som en gruppe. Vi siterer fra åpningen av Dansk Folkepartis landsmøte: «Alle Vestens lande er infiltrert af muslimerne - nogle af dem taler pænt til os, mens de venter på at blive nok til at slå os ihjel» (Mogens Camre). Eller fra åpningen av Folketinget: »Islam er den største trussel mod verdensfreden siden kommunismen faldt. Det er en direkte trussel mod Vesten, æder os op indefra og destabiliserer vores samfundsstruktur på ægte gøgeunge-maner» (Kristian Thulesen Dahl). Begge disse sitatene kommer fra danske Folketingsrepresentanter, og er representative for regjeringens støtteparti. Nå når internett har kommet til verden sprer sånne utsagn seg med lynets hastighet, og leses i Peshawar samtidig med i Norge. Er det rart det danske flagg brenner?

"Jøden har intet at skulle sige omkring tyske spørgsmål. Han er en udlænding, en fremmed, som kun nyder gæstens rettigheder, rettigheder, som han altid misbruger."

Josef Goebbels MF Tysk Nazipart
Propagandaminister i Tyskland 1933-45

"... store bydele i København og andre danske storbyer, i 2005 ville være befolket af mennesker på et lavere civilisationstrin. Med medbragte primitive og grusomme skikke, såsom æresdrab, tvangsægteskaber, halalslagtning - og blodhævn. Det er nemlig lige præcis det, der er sket. At titusindvis og atter titusindvis af mennesker, der tilsyneladende civilisatorisk, kulturelt og åndeligt befinder sig i 1005 - i stedet for i 2005 - er søgt til et land, der for århundreder siden lagde middelalderen bag sig"

Pia Kjærsgaard
Formand og Folketingsmedlem (O),
DFs ugebrev, 13.06.2005

ISLAM OG VÅR EGEN «HUMANE» FORTID

Før vi setter oss fullstendig til doms over muslimers reaksjon på blasfemi, bør vi bla oss tilbake og lese hvilke sanksjoner kongeriket Danmark-Norge kunne iverksette overfor gudløse.

På 1600-tallet var den kristne Gud særdeles mektig til stede i det nordiske folks bevissthet. Og den protestantiske fundamentalisme omsluttet staten minst like stramt som politisk islam ønsker å gjøre det gjennom sharia-lovene.

Den staselige kong Christian V, som ennå pryder offentlige vegger både i Norge og Danmark, vokter Guds ære med nådeløs hånd:

«Hvem som overbevisis at have lastet Gud, eller bespottet hans hellige Navn, Ord og Sacramenter, hannem skal Tungen levendis af hans Mund udskæris, dernæst hans Hoved afslais, og tillige med Tungen settis paa een Stage.

Haver nogen sin Haand til nogen saadan Guds Foragt brugt, da bør den og af hannem levendis at afhuggis, og hos Hovedet paa Stagen fæstis.»

Sitatene er fra Dansk lov av 1683, under 1. kapittel: «Om vildfarende Lære, Guds Bespottelse og Troldom», og lovene var ført i pennen av de mest opplyste og ledende menn i statens brød.

Dagens nordmenn og dansker må åpenbart stamme fra særdeles fromme slekter som overlevde dette...

Jostein Mosnes
Journalist Oslo

SEX og GRISEPISS:

DANSKENES TRAUMATISKE OG GRUNNVANNSDYPE FRYKT OG TABU.

EN HOMEOPATISK DOSE.

AV KARI HULDREDEG, MODELL, PSEUDO-NYMFE OG SEX-TERAPEUT. VINSTRA.

Det er ikke begrensninger i yttringsfriheten, som fram til nå har avholdt meg fra å bringe følgende fakta til torgs, men i den aktuelle situasjonen vurderer jeg det slik at disse fakta kan fungere som en slags homeopatisk dose. Vær forberedt på at en slik dose med fakta, selvom den virker helbredende på lang sikt, i første omgang kan forsterke symptomene.

Det danske grunnvanns-reservoar er desverre fullstendig forurenset av grisepiss. Av dette resirkulerte grisepisset, tilsatt syntetisk gjær, produserer danskene en gul, alkoholholdig og urindrivende væske som de kaller "probably the best beer in the world". Danske politikere og journalister drikker øl hele dagen, hver dag, året rundt, hele livet. Det giftige debattklima i dansk politikk og kulturliv, må forstås som en langtidsvirkning av dette resirkulerte grisepisset.

For muslimer er det ikke vanskelig å forestille seg at dette grisepisset både på kort og lang sikt har svært uheldige virkninger på kroppen og hjernen, og at det i det lange løp kan ha en uheldig innvirkning på gen-materialet, slik at visse mønstre av genetiske avvik og svekkelser er i ferd utvikle seg som et nasjonalt særtrekk hos danskene.

Danskene har f.eks. ikke evnen til å hevde seg i individuell idrett, da de fullstendig mangler den sosiale modenhet som skal til for å utvikle individ-orienterte prestasjonskulturer. Forskingen har fastslått at danskens daglige inntak av resirkulert, gjæret og alkoholisert grisepiss fører til at urinsyre utfelles i kroppen og ledes til hjernen, slik at danskene "tripper" på sin egen urinsyre. Dette overskuddet av urinsyre fører til et surt kropps-klima, organsvekkelser og kalkavleiringer i ledd og muskel- og senefester, og i hjernen, slik at signal-respons-funksjonene i kroppen forstyrrer. Etterhvert er dansken mentalt på høyden bare når han, stimulert av alkoholisert, resirkulert grisepiss, kan hisse seg selv opp til å gjenta seg selv med en aggressjon som overgår andres, og som bare individer med en svak opplevelse av egen identitet gidder å høre på. Dem er det mange av i Danmark, så det fungerer på et vis.

For danske kvinner medfører regelmessig inntak av resirkulert, gjæret grisepiss at de får sure kroppssaft som gir gode betingelser for sopp og fremmede bakteriekulturer i vagina. Alkoholsyren forbrenner underhudsfettet, slik at huden taper sin ungdommelige glans.

Når man drikker gjæret og alkoholisert resirkulert grisepiss hele dagen, sier det seg selv at danskene hverken mentalt eller fysisk er istand til å ha sunn sex på kvelden. Men slik heroinister kan oppleve under abstinensene, kan alkoholsyrens herjinger med nervene i kroppens signal-respons-system gi danskene en intens, og aldeles umotivert ereksjon på morgenen, dagen derpå. Etter den første ungdomstid, er danskene kun istand til å ha sex når de er bakfulle, før de har pusset tennene om morgenen.

Erfaring og sunn fornuft tilsier at dette resirkulerte grisepisset selvfølgelig også har en uheldig virkning på det åndelige og sosiale klimaet hos danskene. Det kan dog ikke aksepteres at de idiotiske uttalelser og tåpelige handlinger som dette til stadighet medfører, unnskyldes med at ministeren var full. Nürnberg-dommen fastslår at det individuelle ansvaret gjelder, selvom man er omgitt og gjennomsyret av en grisepisskultur.

I den danske grisepisskultur er yttringsfriheten og det frie offentlige ordskiftet, som er demokratiets forutsetning, degenerert til kunsten å pisse på hverandre i all offentlighet, og slippe unna med det. Det er denslags som gir applaus og vekker beundring i det danske åndsliv, og det er på den måte politikerne kjemper om folkets tillit i det danske demokrati.

Danskene produserer griser, slakter griser, spiser griser, drikker resirkulert grisepiss, pisser resirkulert grisepiss, tenker som griser, snakker som griser, oppfører seg som griser og er storek-spørtør av griser.

Men omverden kan ikke akseptere at danskene løser sitt problem med det store overskuddslager av grisepiss, ved å dumpe det på det globale markedet i liberalismen og yttringsfrihetens navn, og pisse på sine brødres oppriktige forsøk på å bidra til forsoning, fred og en rettferdig ressursfordeling mellom verdens folk. (For det er hva det hele handler om).

Måtte denne homeopatiske dosen grisepiss komme pasienten vel, slik at den danske organisme mobiliserer sin egen kraft og intelligens til å løse problemet med disse urinsyre- avleiringene i åndslivet, og de bedrøvelige virkninger de har på danskens kjærlighetsliv.

Sony sprer spyware

I slutten av oktober i fjor fant programmerer Mark Russinovich en rekke mistenkelige filer i datamaskinen sin da han testa en ny versjon av programvaren RootkitRevealer (RKN) som han lager sammen med Bryce Cogswell. RKN er et lite, hendig program som leter opp såkalte rootkits, ondsinnede programmer som blir brukt av hackere og spyware til å ta kontroll over datamaskinen din. Problemet med spyware blir stadig mer omfattende, men Russinovich var overraska over å finne et rootkit i sin egen PC, da han er svært forsiktig med hva han laster ned fra nettet, og han installerer kun software fra velrenommerte selskaper. Enda mer overraska ble han da han fant ut at rootkit'et kom fra Sony - ett av verdens største teknologi og underholdnings-selskaper.

Det viste seg at Sony BMG hadde lansert en ny type kopibeskyttelse på de nyeste CDene sine som installerte et program kalt XCP. XCP legger seg i Windows-systemet på PCen din i form av skjulte filer som kjører i bakgrunnen og passer på at du ikke lager ulovlige kopier av Sonys CDer. (Du får lov av Sony til å lage inntil tre kopier til eget bruk.) Det er flere ting som er problematiske med dette programmet, rent bortsett fra det prinsipielle i at Sony ikke har noe med å legge inn skult programvare på datamaskinen din. For det første representerer slike skjulte filer et sikkerhetsproblem. Det tok f.eks. ikke mer enn noen uker etter at Russinovich avslørte XCP, før noen kreative hackere fant ut hvordan de kunne utnytte programmet til å jukse i online-spillet World of Warcraft. For det andre bruker XCP av dine knappe systemressurser, noe som kan gjøre at datamaskinen din jobber saktere når du spiller av en CD. Og dersom du skulle finne de skjulte filene og forsøke å slette dem, så risikerer du at CD-spilleren din ikke virker etterpå.

Informasjonen om Sonys nye kopibeskyttelse spredte seg raskt, og skapte sterke protester fra både datamiljøer og misfornøyde Sony-kunder. Sony svarte med å legge ut en patch for XCP som kundene deres kunne laste ned og installere. Dette gjorde at de hittil usynlige filene på folks datamaskiner nå ble synlige, men det var fremdeles umulig å avinstallere

programmet; patch'en oppdaterte tvert om XCP til en nyere versjon. Samtidig ble det påvist at de nye CDene til Sony også inkluderte et annet program som i det skjulte kontakter Sonys nettside når du spiller av CDene deres. Ifølge Sony var dette kun for å tilby folk sangtekster og annet

bonusmateriale, men programmet kan også brukes til å registrere hvem som til en hver tid spiller deres CDer.

Protestene mot Sony vokste imidlertid i omfang, og spredte seg også til mainstream media. Sony ble saksøkt i flere amerikanske delstater, og flere sikkerhetsprogrammer begynte å reklamere med at de kunne beskytte datamaskinen din mot Sonys spyware. Sony så seg til slutt nødt til å gi etter for presset og har nå lova å slutte å bruke XCP, og vil også la kundene deres bytte inn sine XCP-infiserte CDer. Nylig inngikk Sony et forlik i søksmålet mot dem i delstaten New York, der de gikk med på å betale erstatning til alle misfornøyde kunder. I tillegg til å få bytta inn de berørte CDene, vil kundene i New York nå også kunne motta en sjekk på \$7,50 pluss få laste ned et ekstra album fra internett. Det er foreløbig usikkert om dette vil bli utvida til også å gjelde kunder i andre delstater og i andre land.

Dette er ikke første gang Sony har mislyktes i å innføre copyright-beskyttelse på sine CDer. For noen år siden prøvde de seg på en annen type kopisperre, som den gang førte til at CD-spillere på Mac'er låste seg og verken ville spille av eller mate ut CDene. (Den kopisperren kunne forøvrig omgås ved å forsiktig fargelegge ytterkanten av CDene med en tusj.) Underholdningsindustrien forsøker å skremme folk fra å laste ned piratkopier av musikk og filmer med at disse kan inneholde virus. Hvis den samme industrien fortsetter å legge inn skadelig software i produktene sine, kan vi snart komme i en situasjon der ellers lovlydige konsumenter begynner å velge piratkopier av sikkerhetshensyn.

- Gunnar Mathisen

Les mer: www.boingboing.net/2005/11/14/sony_anticustomer_te.html

Når du først putter en copyright-beskytta CD fra Sony inn i PCen din, kommer det opp en lisens-avtale som du må godta før du kan begynne å nyte musikken, eller lage en kopi av den. Som de fleste slike lisenser er også denne skrevet i et språk som kun er forståelig for advokater, og 99,9% av brukerne klikker bare på OK-knappen uten å lese teksten. Electronic Freedom Foundation fikk imidlertid nettopp en advokat til å sette seg ned og se på hva du egentlig sier ja til. Han kom fram til det følgende:

1. Hvis det blir gjort innbrudd i huset ditt og noen stjeler CD-samlingen din, må du slette alle musikkfilene fra laptop'en din når du kommer hjem. Det er nemlig ikke lov til å beholde noen kopier av musikken hvis du ikke lenger eier den originale CDen.
2. Du kan ikke kopiere musikken til en datamaskin på jobben din. Det er kun lov til å kopiere musikk til egne private PCer.
3. Hvis du flytter utenlands, må du slette all musikken din. Det er nemlig ikke lov til å "eksportere" musikk som du kjøper fra Sony.
4. Du er nødt til å installere enhver oppdatering til Sonys kopibeskyttelses-program som Sony sender deg.
5. Sony BMG kan til enhver tid - og uten å gi deg beskjed om det - installere og benytte "bakdører" i kopibeskyttelses-programmet eller mediaspilleren din for å opprettholde sine rettigheter over musikken. Og Sony BMG kan ikke holdes ansvarlig hvis dette skulle skulle crashe PCen din, eller utsette deg for sikkerhetsproblemer.
6. Sony BMG kan uansett ikke kunne holdes ansvarlig for mer enn \$5.00 i skadeerstatning, uansett hva som skulle skje med datamaskinen din.
7. Hvis du erklærer personlig konkurs, må du slette alle musikkfilene på PCen din.
8. Du har ikke lov til å overføre musikkfiler på PCen din til andre, ikke engang hvis du gir bort den originale CDen samtidig.
9. Du kan ikke bruke musikken til sampling, eller som soundtrack til ditt nyeste familiefoto-slideshow. Du har ikke lov til å modifisere musikkfilene på noen som helst måte.

Kilde: www.eff.org/deeplinks/archives/004145.php

Straff eller hevn?

Når en starter en sivilisasjonsprosess, så er på mange måter det første steget man tar for å komme ut av fordommenes tåke, et steg for å se bedre og klarere, men det er på ingen måte et prosjekt man blir helt ferdig med.

Her er strafferegiments hjørnestein, fengselsvesenet, et meget godt eksempel på den blinde tro samfunnet har på at vi i dag står ved enden av en humanitær og rasjonell utvikling eller tradisjon. De synes å ha glemt, eller kanskje de aldri har vært klar over, institusjonenes konstituerende makt over den individuelle fornuft. Fangevokterne former nemlig ikke bevisst det fellesskapet de lever i, tvert i mot, det er fengselsvesenet som maktinstitusjon som lumskt smir bevisstheten deres. Fengselsvesenet er ikke satt sammen ut fra fangevokternes suverene vilje, det er fangevokternes vilje som blir styrt av deres tilhørighet til fengselsvesenet. Fengselsvesenet struktur, og ikke minst tradisjon, åpner eller innbyr ikke til diskusjon rundt selve straffens kjerne blant sine ansatte. Den sikreste karrierebremsen en fangevokter har er å stille kritiske spørsmål om straffens funksjon. Uansett om fangevokteren definerer seg selv som sosialt vesen eller tenkende subjekt, så er han eller hun ikke i dag herre i eget hus.

Illustrasjon: TorKill

Fengselsvesenets verdi måles heller ikke etter hva de får gjort eller hvor nært de befinner seg sitt ideelle forbilde. I dag skjules deres ineffektivitet bak kulturbegrepet og deres verdi fastsettes ut fra fengselsvesenets alder og kanskje av mangel på et alternativ. Her må vi huske at sedvanene er legitime fordi de er flere hundre år gamle, og det finnes ikke et eneste fornuftig og rasjonelt argument som kan vinne mot tidens godkjenningstempel. Parallelt vil kritikere av fengselsvesenet ofte bli møtt med Hva skal vi ellers gjøre?

Man bruker de moderlige gode fordommene, de som er så varme og trygge, de som visker ut individets iboende fornuft og fantasi, og erstatningen er den institusjonelle fornuft, en fornuft som får de mest uvitende og fordomsfulle til å fremstå som de reneste genier. Ikke bare fordi den har tradisjonens tyngde, men kanskje vel så mye fordi den bærer lovens tunge og alvorlige stempel. Og ikke minst, den knytter menneskene sammen slik at de kan sitte trygt i sine institusjoner. Her blomstrer de lykkelige i overensstemmelse med deres egen karakter, en karakter de både søker og får bekreftet i forhold til sin plass i hierarkiet.

Det første som slår meg når jeg tenker på fengselsvesenets oppbygning, er utvilsomt deres blinde tro på hierarkiet

som organisasjonsform. Her må de eldre humanistiske og moralske idealene vike for den tilfeldige synsingen til en sjefs-fangevokter. Hans ord er en lov like sterk som bibelen var for middelaldermennskapet. Det humanistiske idealet må hele tiden vike, og fangevokteren har utviklet en blind og urokkelig tro på et verdigrunnlag tuftet på fengselsregimets prem-

isser. Man tør ikke en gang å diskutere virkningene av å plage andre mennesker, noe som nødvendigvis må sette ettertrykkelige spor i fangevokterens sinn. Hva tortur gjør med mennesker vet vi jo en del om, men hva det gjør med torturisten synes fengselsvesenet å være lite interessert i.

Man synes å glemme de tyske fangevokternes handlinger og holdninger overfor jøder, sigøynere og andre motstandere av Det Tredje Rike. Vi snakker da om en stor kulturnasjon som gikk helt av hengslene, og om hvordan resten av befolkningen i ettertid påberopte seg uvitenhet. Hvordan fangevokterne, normale mennesker i utgangspunktet, kunne delta i grusomhetene som foregikk i leiene. Gulag i gamle Sovjet og deres behandling av fangene er et annet godt eksempel. Når vi i dag skal beskrive grusomhet mot mennesker går vi gjerne tilbake til middelalderen og den fysiske torturen. Kanskje vi ikke vil belemres med den institusjonelle grusomhet som fritt får utvikle seg bak mlurene i vår nære fortid, og som i dag utøves regelmessig. Vi synes å glemme at myndighetene, det øverste sjikt i samfunnet, alltid har vært og er, og kommer sannsynligvis til å være, den største overgriperen. I et historisk perspektiv kan det ikke herske noen som helst tvil om dette faktum.

I Norge påberoper man seg humane

soningsforhold, samtidig som isolasjon misbrukes både av politiet under etterforskning, og etter domfellelse fortsetter fengselsvesenet å misbruke denne psykiske torturformen. Her er rettssystemet kommet i en medløper-rolle fordi man sjelden eller aldri motsetter seg politiets og fengselsmyndighetenes ønsker. At de fleste selvmord skjer nettopp under

eller rett etter et opphold i isolasjon vil man sjelden snakke om. Når fengselsmyndighetene en sjelden gang uttaler seg om problemet blir det gjerne bortforklart med vage beskrivelser om at fangen hadde psykiske problemer. Det kan synes som om at man verken vil eller evner å innse at isolat skaper eller fremprovoserer de samme psykiske lidelser som man snakker om. Man ser ikke på isolat som tortur. Vi har mentale forestillinger om at tortur er fysisk, og dermed glemmer vi den psykiske torturen. Her ser man bort i fra den bagatell at den fysiske smerte er en bagatelle i forhold til den psykiske. En iraner fortalte meg en gang at det var bedre å sitte i Iran. Der fikk man riktignok juling en time om dagen, men man fikk være i fred de resterende 23. I Norge blir fangene trakassert 24 timer i døgnet.

Straffens mer ukjente ansikter

Skammen, fornedrelsen, utelukkelsen, sykdomsstemplingen og farliggjørelsen eller barnsliggjørelsen er noen av de mer ukjente sidene ved straffen. De fleste mennesker har ingen direkte erfaring av eller spesialisert kunnskap om de mest åpenbare problemene som et strafferegime påfører den enkelte fange. De har faktisk heller ingen anledning til å oppnå slik kunnskap annet enn indirekte, og da gjennom de ofte meget selektive eller forvrengte og meget partiske meddele-

lsene i offentlig regi. En fange er bare en fengslet stakkar. Man glemmer eller overser helt at voldelige overgripere ofte er vettskremte sjeler som selv er ofre for krefter de ikke rår over. At det ofte er snakk om sosiale tapere som sliter med mer eller mindre ukjente problemer, ofte fordi vi er mer interessert i å straffe enn vi er i å få reell kunnskap om og rundt problemet. Og jeg tror Nietzsche har rett, straffen er blitt en fest hvor man forøver vold og forhånelse mot en fiende som endelig er slått til jorden, og mentalt er vi nok ennå bundet av den gamle gjengjeldeslæren "øye for øye og tann for tann".

Dette bildet blir mer tydelig når man ser hvordan justismyndighetene produserer diskurs på diskurs rundt og om fangen. Man ikler ham på mange måter både horn og hale, og fangen brukes aktivt i et slags mytisk kommunikasjonsbudskap. Fangen blir alltid beskrevet som morder, narkohai, tyv, volds mann og lignende. Man unngår omhyggelig å nevne at fangen også er ektemann, far, sønn og bror. På denne måten tar man fra fangen deler av den menneskelige identiteten, og dermed kan man helt legitimt behandle ham dårlig. Justismyndighetene bruker også myten om kjeltringen til å tilrane seg makt og ressurser. Justis var opprinnelig tiltenkt en slags vaktthundrolle. Men i dag har vaktthunden vokst i fra sin herre. Justisinstitusjonene besitter i dag de største templene, og de synes å ha nesten ubegrenset tilgang på ressurser. Myten rundt den farlige fangen har skaffet fengselsvesenet to ansatte for hver fange, og man roper stadig på større budsjetter.

Et fengsel kan på mange måter sammenlignes med et laboratorium, og fangevokternes makt over fangen er slett ikke ulik forskerens makt over rotten. Men når forskeren utsetter rotten for smerte, så er det for å oppnå vitenskapelig kunnskap, å få innsikt eller å finne sannheten i eller rundt et problem, for deretter å bruke denne kunnskapen til samfunnets beste. mens fangevokteren påfører fangen smerte i en slags festrus, en slags forhånelse av en fiende som man endelig får en sjanse til å straffe. Og ikke bare det, han forenkler, lemlester og reduserer også den kunnskapen han samler inn om fangen. Han lager en ugjenkjennelig fordomsfull grøt av den, og den eneste funksjon denne kunnskapen har synes å være å bekrefte at den makt de selv besitter og daglig utøver er både legitim og moralsk riktig. Man leter på en måte frem de sannhetene eller argumentene som passer systemet, og kunngjør disse med stor patos, mens de ubekvemme og pinlige konsekvensene blir tonet ned eller oversett. Michel Foucault har meget treffende beskrevet fengselsvesenets omgang med kunnskap, og hvordan man tilraner seg et vitenmonopol i kraft av blant annet sin meget lukkede og tradisjonstro praksis. Han sier (fritt sitert):

I fengselsvesenet erkjennes og utøves den kunnskap som man oppnår gjennom den praksis man bedriver. Men denne kunnskapen er ikke vitenskapelig viten fordi man har ingen universelle regler, metoder eller kriterier som skiller denne viten fra ren tro. Den viten som fengselsvesenet påberoper seg er nært knyttet til den meget tradisjonstro praksis som utøves, og oppfyller dermed ikke de sannhetskriterier som vitenskapen stiller.

Dette kommer spesielt godt frem når man ser på dagens praksis.

Man erverver seg denne kunnskapen gjennom stadig mer omfattende observasjons-, utspørings- og registreringsteknikker. Og det siste nye på denne fronten er denne såkalte kontaktpersonordningen, hvor altså en fangevokter skal fungere som fortrolig kontaktperson for fangen. Hvis fangen nekter å s pille med i denne farsen, så overtales han med maktmisbruk i form av trusler, trakassering, trening og ikke minst en nidkjær kontrollvirksomhet. Fangen kan også overtales ved at man stempler ham som vanskelig eller negativ . og i disse dager er en slik stempling tilstrekkelig både til å isolere og å nekte fangen løslatelse på 2/3-tid. Ifølgde de nye retningslinjene for løslatelse på prøve, dvs. ifølgte den nye straffegjennomføringsloven og den praksisen som ma prøver å innarbeide, så er det *tilstrekkelig* at Direktøren mener at fangen har "dårlig oppførsel".

Og det er på denne bakgrunn man må bedømme hvor reell den kunnskap som fengslet tilegner seg er. Fangen har lenge vært redusert til et objekt for informasjon, men med dagens praksis har man tøyd denne strikken hinsides all fornuft.

Ser man historisk på totalitære regimer, så ser man at undertrykte mennesker sier offentlig det som forventes av dem. Når man ikke har reelle klage/ankeinstanser, så holder man kjeft og unngår dermed sanksjoner. Ikke bare holder man kjeft, man later som man spiller på lag, og på denne måten kan man få noenlunde levelige vilkår. Fanger er i så måte intet unntak. En fange er uten tvil det mest undertrykte mennesket vi kan vise til, og vil selvsagt bli tvunget til å følge de uskrevne lover som undertrykte mennesker må følge hvis de vil overleve. En fange som vil ha besøk, permisjon eller overflyttes til åpen anstalt, tvinges på denne måten til å godta ethvert utspill fengslet måtte ha. Og her er det den alvorlige kunnskapsbristen i fengslets kunnskapsetablering skjer. Kunnskapen som fangevokteren har om fangen er som tidligere

sagt ikke vitenskapelig viten. Den er heller ikke reell eller sannferdig i og med at den i hovedsak er gitt under press og trusler om sanksjoner. Riktignok får fangevokteren en del empirisk kunnskap om fangen gjennom overvåkingen, men hoveddelen av informasjonen som fangevokteren har, er kunnskap han erverver gjennom samtale med fangen. Men hvis man har en samtale med et menneske som har tilnærmet ubegrenset med sanksjonsmuligheter mot en, ja da sier det seg selv at denne samtalen stort sett består i bare jatt og pjatt. Spesielt når fangen av erfaring vet at enhver kritisk ytring medfører straff av en eller annen form. Og man må befinne seg på et infantilt og meget naivt nivå hvis man tror at en fange somer dømt til 5-10-15 eller 20 års fengsel skal ha noen skrupler mot å fortelle en fangevokter en hvit løgn. Og her må jeg nevne et merkelig fenomen som aldri slutter å fascinere meg. Nemlig den glede som oppstår hos fangevokteren når en fange bekrefter en fangevokters teorier.

Fangevokteren blir så glad. Man kan formelig se hvordan blåskjorta og strikkslipset strutter av en ubeskrivelig glede. Dette har vært et kjent fenomen i de årene jeg har sittet i fengsel. Men det har gradvis utviklet seg til en sport etter hvert som soningsforholdene har forverret seg. Og så langt jeg kan bedømme det, har aldri omfanget av denne sporten aldri vært så stor som den er i dag. Nå er det jo ganske uskyldig i seg selv at en fange jatter med en fangevokter, enten det er for moro skyld eller om det er for å oppnå et gode. Det som er farlig er at fangevokteren skriver i sin protokoll hva man har fått bekreftet, og dette går så videre oppover i systemets tjenestevei. På top-

pen av systemet blir så virkelighetsbildet av dagliglivet i fengslet malt. Her velger man ut den informasjon som passer inn i de teorier og strategier man allerede har. Fanger som jatter med blir troverdige vitnesbyrd, mens fanger som ytrer seg kritisk blir stemplet som vanskelige, negative, opprørske osv.

På denne måten undergraver fengslets funksjonsmåte også likhet-for-loven-prinsippet. Og dermed er det igjen åpnet for den vilkårligheten som det gamle strafferegimet ga eneherskerne. All denne vilkårligheten som innenfor det gamle strafferegimet tillot fyrsten å modulere straffen og å annullere den, all den vilkårlighet som det moderne lovverket fratok eneherskeren, den ser man i dag gradvis gjenoppstå i små lukkede fengsler.

Når man også vet at den kunnskap som danner fundament for fengselspraksisen verken er vitenskapelig eller troverdig, ja da må man spørre seg om det ikke er på tide med en seriøs, objektiv undersøkelseskommisjon som kan vurdere fengselspraksisen, ikke bare på fangevokters uttalelser, men også gjennom sanksjonsfire samtaler med fanger.

For oss fanger opplevdes Ringerike kretsfengsel som en intitusjon som er fullstendig løsrevet fra de normer og regler som ellers gjelder i samfunnet. Da fengslet ble åpnet la man seg bevisst på en mye strammere linje enn andre fengsler. Mens for eksempel den tid fanger får oppholde seg i friluft på Ullersmo og Ila er to og tre timer per dag, så har man på Ringerike konsekvent lagt seg på en time. Selv om man ved Ringerike kretsfengsel i snitt huser fanger med lavere straffer, har det det mest moderne overvåkningsutstyr,

den mest oversiktlige bygningsmassen, de høyeste murene, så har man altså mer enn halvert luftetiden til fangene.

Når jeg ankom Ringerike kretsfengsel, så ble jeg overrasket over størrelsen. Området innenfor murene var så stort at jeg lurte på hvor de 3000 fangene var. Men området man ser når man ankommer Ringerike er ikke for fangene. Parkanleggene med sine blomster og trær, små bord med stoler og parasoller alt vel innenfor murene, men dette er ikke fasiliteter som fangen får bruke. Det hele gir et hjemmekoselig inntrykk, men dette er en av måtene fengslet maskerer virkeligheten på. Det tar seg også fint ut når man skal vise frem fengslet, enten det er til media eller til andre lands myndigheter. Fangene får luften seg en time om dagen i en hundegård på 20*20 meter. Luftingen skjer ved at hver avdeling lufter hver for seg slik at all kontakt umuliggjøres. To ganger i uka får vi riktignok aller nådigst lov å luften på en fotballbane. Rundt denne fotballbanen går en joggeløype. Men for å få bruke denne løypa må man søke sikkerhetsinspektøren.

Behandlingstiden eller ventetiden på en slik søknad kan variere fra noen uker til opptil flere måneder. Dette fordi man ikke ønsker at for mange fanger jogger samtidig. Her må jeg gjøre oppmerksom på at dette skjer innenfor cirka 7 meter høye murer. I tillegg er det flere meterhøye sikkerhetsgjerdet. Når man i tillegg har kameraer hver 20. meter pluss fangevoktere med radioforbindelse, ja da synes hele opplegget mer eller mindre paranoid. Den eneste rimelige forklaringen synes å være at fengslet har et behov for å rettferdiggjøre sikkerhetshysteriet. Fengslet

synes å lide av en slags gigantomani. Dette medførte blant annet at man tegnet et trusselbilde som medførte en søknad om flyforbud over anstalten. Tankegangen synes å være at hvis trusselbildet blir følt nok, ja da stiger budsjettene.

På Ringerike låner man presitsje fra vitenskapen ved å bruke vitenskapelige termer i sin beskrivelse av virkeligheten. Målet synes å være å komme med en tolkning som ingen kan bestride ellers om kan beseire konkurrerende tolkninger.

Man har ved hjelp av lovgivningen fått et slikt totalitært ballegrep om fangebefolkningen at noe kritikk av betydning derfra er lite sannsynlig. Og de høye murene, taushetsplikten og hemmelighetskremmeriet fungerer som en buffer mot innsyn fra opplyste mennesker på utsiden. Man må ikke være så naiv at man tror at den altoverskyggende taushetsplikten som omfatter alle fengsler kommer av ren

Illustrasjon: TorKill

kjærlighet til fangene. Taushetsplikten og hemmelighetskremmeriet er der for å beskytte maktsfæren, for å understreke inntrykket av farlighet, for å gjøre fangevokteren til den eneste som er meningsberettiget og sist men ikke minst, hemmelighetskremmeriet fungerer som et sosialt lim som binder sammen disse fangevokterne som har den felles interesse å bevise at *straffeteorien* er veien til himmelen.

Hvis en fangevokter skulle bryte ut av dette kameraderiet og avsløre galskapen rundt den blinde tro på mer stradd, da vil det ikke være noen i den offentlige sfære som er kompetente eller kvalifisert til å vurdere disse eventuelt nye opplysningene. Her må man også ta med i betraktningen at fangevokteren vet at hans kunnskaper ikke akkurat overkvalifiserer ham til jobber ute i samfunnet, noe som igjen vil gjøre ham lojal overfor systemet rett og slett fordi hans fremtid er avhengig av status quo. Marsjerer en fangevokter i utakt vil fordømmelsen være massiv fra kolleger og hans avansementmuligheter i systemet vil være blokkert.

Når så en fange har utblåsning, er det meget sjelden på grunn av én av de nevnte faktorene. Som regel er det summen av ydmykelser, nedverdiggelse, løgn, bedrag og ansvarsfraskrivelse. Og det er nettopp summen av disse faktorene som utgjør livsmulighetene til fangen, som bestemmer hvilken livskvalitet, eller rettere sagt mangel på livskvalitet fangen har eller får. Det er også ut fra disse faktorene man må tolke uttalelsene fra fangene, og ikke bare bokføre trusler som igjen blir brukt til å forlange større budsjetter som igjen fører til et enda verre regime. Når fangevoktere ikke vil, eller evner å se helhetlig på fangebehandlingen så vet jeg ikke om det skyldes uvitenhet, ondskap eller at man rett og slett av næringspolitiske årsaker ønsker å opprettholde en høy tilbakefallsprosent. Sannsynligvis skyldes det en kombinasjon av disse

faktorene samt at fengselsvesenet er en særdeles tungrodd og byråkratisk institusjon som ser ut til å tekkes ethvert høyrepopulistisk utspill. Det synes som om man jakter på en slags superstraff, en straff som ikke bare straffer lovbrøyten, men hele hans familie og omgangskrets.

Når mennesket blir behandlet dårlig av det samfunnssystemet som gir lover og setter normer, da vil mennesket ofte forlate eller forkaste det normerte. Men i og med at mennesket er et sosialt dyr, så vil det søke nye sosiale relasjoner, nye normer, og fangen vil nødvendigvis måtte gjøre dette innenfor murene. Og her er livsmulighetene helt avgjørende når de moralske normene settes. I fengselsvesenet synes man å ha en naiv forestilling om at fangene, etter å ha blitt ydmyket, nedverdiggert, trakassert og plaget med et utall av treneringsmekanismer, skal forholde seg til en normert oppførsel eller et normert moralkodeks ute i samfunnet. Når menneskets livsmuligheter raseres, dvs. svekkes så mye at det mister sin integritet, sitt økonomiske fundament, sitt menneskeverd, sitt sosiale liv, sine venner, sin familie eller i hvert fall kontakten med disse, så vil det forlate den normerte moralkodeksen i sin kamp for å overleve, for å skape et sosialt liv, for å få respekt i et fellesskap og ikke minst, for å bedre sine livsmuligheter.

Det er sjelden at maktmisbruket i norske fengsler gir seg utslag i fysiske overgrep, og selv var jeg bare vitne til dette noen få ganger i min tolvårige fengselskarriere. Men i de årene jeg har sittet i fengsel har jeg merket en gradvis forverring av soningsvilkårene. År for år har jeg merket en stadig mer pågående overvåkning. Et strengere regime som stadig stiller krav til flere fangevokters nærvær i fangefellesskapet. Parallelt har den tekniske overvåkingen eksplodert, og i dag er hver centimeter av de lukkede anstaltene TV-overvåket.

I norske fengsler er det heller formelle og uformelle mekanismer for undersøkelse og psykisk avstraffelse som råder grunnen. Man trakasserer fangene med en rigid og ondskapsfull tolkning av et meget strengt regelverk, et regelverk som gir en tilfeldig valgt direktør *despotisk* makt.

Selv begynte jeg min fengselskarriere på Bayern i varetekt. Etter en dom på 21 års fengsel startet soningen på Ullersmo. Senere var jeg på Ila landsfengsel, Ringerike krets-fengsel, Bastøy fengsel og Sandaker overgangsfengsel. Nå er det gradforskjeller på maktmisbruket i de forskjellige anstaltene. Ringerike fengsel skiller seg ut med en del nye forsøksordninger i psykisk tortur. Direktøren styrer anstalten med samme autoritet som yppersteprestene styre sine templer. Her isoleres man ikke bare fra utenverdenen, men også fra hverandre. Man kan faktisk få refs, altså isolat eller eneromsbehandling som man ynder å kalle det, for å hile på sine medfanger. Her har fanger faktisk taleforbud med hverandre. Et simpelt "hei" til en medfange som satt på en annen avdeling kunne medføre flere døgn i isolat. Man mente, og mener fortsatt at fangene har en form for kode som vi brukte til å sende "kriminelle beskjeder" med. Et godt eksempel som beskriver disse paranoide forestillingene er fangen som skrev til en kamerat og ba ham sende noen CD-plater.

Fengslet mente at CD-plater var en slags kode for kokain, og dermed bar det på isolat. Men selve perioden på isolat er bare begynnelsen på den psykiske torturen. Når fangen er satt på isolat, så vet han at dette bare er startetappen på en meget lang stafett Selv om perioden i isolat bare er en uke, så venter en hel rekke med straffetiltak. Permisjoner, besøk og selv telefonkontakt med familie blir avslått. Flytting av fangen er også vanlig, enten internt i fengslet eller til et annet fengsel. Sett utenfra synes dette ikke som noen stor sak. men for fangen er det ofte snakk om å få sine livsvilkår betydelig forverret. Kontakten med barna, øvrig familie og venner blir brutt tvert ved en flytting. Fangen må så søke om ny besøkstillatelse, og her slår fengselsbyråkratiet alle rekorder hva angår treg saksbehandling. Selv om fengslet som fangen blir sendt fra har sjekket vandelen på de som skal besøke fangen, og funnet dem uplettet, så gjentar man prosessen i neste fengsel. Saksbehandlingen tar fra én til tre måneder. For den flerkulturelle del av fangebefolkningen er det ikke uvanlig at denne prosessen tar opptil seks måneder. Dette fordi man da sjekker fangens familie opp mot Interpools register.

En fange under utdanning vil også få avbrutt sin skolegang, og det er slett ingen automatikk i å få skoleplass i det nye fengslet. Det er snarere tvert imot, og fangen må stille bakerst i køen. På denne måten ødelegger eller i hvert fall minsker fengselsvesenet fangens sjanser til å møte friheten og storsamfunnet som en yrkesaktiv borger. En såkalt mistanke mot en fange vil også kunne virke inn på hvor lenge fangen må sone. I dag er det jo fengslet som avgjør om fangen må sone den siste tredjedelen av straffen.

I stedet for å hjelpe fangene tilbake på et riktig spor, finner man på stadig nye måter å overvåke, nedverdiggere og ydmyke

dem på. Svært ofte skjer dette under forkledningen av å være på jakt etter narkotika. Konsekvensene av dagens rusbekjempelse norske fengsler kan umulig ha vært gjennom en evaluering. Skal man forstå og forklare behovet for rus, så må vi igjen tilbake til livsvilkårene i fengslene. Når et menneske som i utgangspunktet er rusorientert kommer i fengsel, så forventer man at vedkommende skal være rusfri. Dette forekommer meg mer enn naivt, ja det virker nesten utopisk. Fangen er kommet i den verst tenkelige situasjonen et menneske kan komme opp i, og i denne situasjonen forventer man at han skal slutte å ruse seg Det er jo nettopp i slike livssituasjoner man har behov for virkelighetsflukt. Freud mente at drivfjæren i all menneskelig virksomhet er en streben etter det tosidige mål - det nyttige og det lystbetonte. I fengsel glimrer det lystbetonte med sitt fravær, og i et slikt miljø har man ikke lov til å være overrasket om fangen tyr til rus for å overleve. Når en forholdsvis stor del av fangebefolkningen i tillegg er belastet med rusproblemer før de kommer i fengsel, så sier det seg selv at dette ikke er miljøet som gir de beste mulighetene for å komme på rett spor. Innenfor fengselsregimet finnes det overbevisninger eller en slags normkanoner det ikke kan settes spørsmålstegn ved, og rusproblematikken er en av disse. Man får ikke engang lov å studere og samtale om denne problematikken på en lidenskapsløs måte.

Men mennesket er ikke skapt for å sitte i fangenskap, og vil derfor ofte handle irrasjonelt når det møter fengselshverdagens harde realitet. Fanger som reagerer på, eller bekjemper de undertrykkende elementene i fengselssystemet, blir derimot barnsliggjort eller tildels sykdomsforklart.

Det synes som om man innen visse kretser i fengselsvesenet dyrker sin egen fortreffelighet. Tvetydigheten i både måten og tidspunktet offentlige uttalelser kommer på gjør at det skapes assosiasjoner som ender opp i en særdeles uønsket straffekå praksis.

Parallelt med forverringen av fangenes livssituasjon synes fangevokteren også å ha fått forverret sitt arbeidsmiljø. Fangevokternes fagorganisasjoner påpeker stadig vekk at de har en uholdbar arbeidssituasjon, og at utbrenthet og sykemeldinger øker. Når man fra fengselsvesenet side påpeker, ofte i media, at klimaet er blitt hardere i fengslene, så verken evner eller vil man se på egen praksis. Man klarer ikke engang å tenke tanken om at det dårlige arbeidsmiljøet kanskje skyldes at fangevokteren etter hvert blir preget av å stadig påføre fangen smerte. Det ser ut til at man kun er ute etter større budsjetter som igjen brukes tili å forverre levevilkårene for fangene.

Med unntak av innspillene fra KROM (Norsk forening for kriminalreform) og miljøet rundt KROM, så forekommer norsk kriminalpolitikk meg som et finsk FJERNSTEATER i noen hundre tusen akter. Det er mye snørr og tårer og jævlig rusorientert, og det er ingen som skjønner hvorfor så få av aktørene bruker fornuften.

Av Arve E. Hansen

Bestilling skjer ved å sende en mail (til@valforlag.com) med beskjed om hvor boken skal sendes, og sette 200 kroner inn på forleggerens konto (6094 10 89855). Boken vil bli sendt i løpet av et døgn.

www.valforlag.com

Maleren Georg Ohr har nettopp åpnet en utstilling med mytologiske og okkulte motiver når han blir oppsøkt av en kvinne, Maria, som bringer med seg et trusselbrev til ham fra sin invalide og herskesyke tante, Egeberta. Utstillingen har tilsynelatende vakt fruens harme, og Maria advarer ham mot henne, siden tante Egeberta planlegger en sammensvergelse mot ham. Noen timer etter at han har fått lese brevet er Georg innviklet i en rad med påtagelige sammentreff og drømmer, som vever ham inn i den gamle kvinnens fortid, der blandingen av sjamanisme, en merkelig droge og idéen om overmennesket endelig utkrystalliserer seg i nåtid gjennom tantens vanhellige allianse med svartmetallbandet Nidgandr. «Hydra» er en handlingsdrevet og sanselig fortelling, der metafysikken forenes med thrilleren.

Thomas Mathiesen: *Forvaring er samfunnshevn.*

I følgende artikkel intervjues Thomas Mathiesen, professor i rettssosiologi, om overgangen fra sikringsinstituttet til forvaringssystemet i kriminalomsorgen.

Thomas Mathiesen er blant annet forfatter av boken Kan fengsel forsvares? (Pax, 1995), og var med å starte KROM - Norsk forening for kriminalreform - i 1968. Gateavisas faste fengselsskribent, Arve E. Hansen, møtte Mathiesen på kontoret hans i Pilestredet.

Er forvaring kontra sikring en reell forandring, eller bare et navneskifte?

Først, da dette var planlegging og ikke ennå iverksatt, trodde jeg at det bare ville bli en navneforandring. Det fikk jeg delvis rett i. Vi har nå fått laget en masteravhandling her på instituttet, forfattet av Monika Svendsen. Hun har intervjuet fanger på forvaringsanstalten Ila, og sammenlignet med resultatene i min studie av Ila sikringsanstalt fra 1965 samt en intervjuundersøkelse med fangene der fra 1987. Så hun hadde tre sammenlikningspunkter. Det viser seg at fangenes opplevelser og synspunkter langt på vei er de samme. De føler en ekstra stempling av å bli forvaringsdømte, som de sikringsdømte gjorde, de føler at fremtiden er veldig usikker; at det er et uforutsigbart system, som sikringsfangene gjorde, og de føler at systemet har særlig stor makt over dem, på grunn av den usikre fremtiden, som sikringsfangene gjorde. Så det er faktisk store, viktige likheter, og dette var jo alt sammen forhold som man mente man skulle forbedre med forvaringssystemet. Men det viser seg å være likt. Så langt på vei så mener jeg at jeg fikk rett, men jeg fikk ikke helt rett.

Det var også noen viktige forandringer: Det viser seg jo at systemet er blitt enda mer maktfullt, enda mer mektig, og lager enda mer avmektighet hos fangene enn det gamle sikringssystemet gjorde. For den gangen ble man jo sikringsdømt, og man kunne bli sikringsdømt om igjen, men man slapp nesten alltid ut, i hvert fall. Det kom til et punkt hvor anstalten ville foreslå friere former for sikring, samtidig som fengselsstyret ville følge innstillingen. Men nå er det jo sånn at man sitter på forvaring mye lenger enn man gjorde på sikring, og man sitter under strengere vilkår enn man gjorde på sikring. Systemets makt overfor fangene er blitt vesentlig større.

Vil du si at stigmatiseringen og sykdomsstempelet, som sikringsinstituttet var kjent for, har fulgt med?

Det har fulgt med! Det er litt andre ord som brukes nå, selvfølgelig. Ordene “mangelfullt utviklet” og “mangelfullt utviklede sjelsevner” er ute, men det finnes jo andre ord, og ordene får lett symbolsk betydning. Når det gjelder stemplingen og som sagt uforutsigbarheten og systemets maktfullhet, er forvaringsanstalten veldig lik sikringsinstituttet. Men med den forskjellen at det nye systemet er enda mer mektig enn det gamle systemet var.

Er det noe grunnlag for å si at forvar-

ing i dag blir hyppigere brukt enn sikring da man hadde sikringsinstituttet?

Det vet vi ikke helt. Det er litt for kort tid siden forvaringen ble innført. Da sikringsinstituttet kom rundt 1930, i sin daværende form, ble det veldig hyppig brukt. På femtitallet kunne man jo bli satt på sikring for forfalskning av resepter og sånn. Det husker jeg veldig godt fra min egen tid på Ila, fra 1960-65, da jeg foretok mitt forskningsarbeid der. Nå er det jo gått litt kort tid, men mitt tips er at forvaring vil bli hyppigere brukt nå enn tilsvarende med sikring i det systemets siste tid, først og fremst fordi vi lever under den innbilning at systemet nå er blitt bedre.

Så navneskiftet fra “sikring” til “forvaring” er ikke noen reell forandring?

Nei, og hvis det er noen forandring, så er det igrunnen til det verre. Det er jo viktig særlig fordi vi nå vet at dette ikke er beskyttende for samfunnet. Sikringsinstituttet og forvaringssystemets formål er jo samfunnsbeskyttelsen, først og fremst, men det svarer ikke til det. La oss si at en forvaringsdømt kommer ut mange, mange år etterpå. Da er han, hvis mulig, enda mer opptatt av å begå lovstridige handlinger enn han var, tror jeg, så rent formålmessig er det en veldig dårlig løsning. Det er liksom en følelse av urettferdighet ved dette. Før i tiden kunne man jo straffes først, og så få sikring etterpå. Da var straffen for det man hadde gjort, og så var sikringen for det man kanskje kunne komme til å gjøre i fremtiden. Nå er for så vidt alt straff, men allikevel er det en deling. Du kan si at straffen opptil minstetiden er straffen, og så kommer straff på forhånd.

Så man kan kalle forvaringssystemet en sosial utskilling eller plassering av uønskede individer, da?

Ja, det kan du utvilsomt. Det er en utskillingsprosess som er på gang, og forvaring er én av de mange utskillingene som foregår i vårt samfunn. Det er mange mildere utskillinger også, men dette er jo den sterkeste vi har, stort sett, da.

Men en må vel også kunne forutsette at hyppigere bruk av forvaring vil føre til bygging av flere forvaringsanstalter?

Det er mulig, i hvert fall for kvinner. Ila har man jo for menn, da, og foreløpig er ikke Ila fylt av forvaringsfanger. Det vil kunne komme, men der har man et feng-

sel, iallfall. Det har man ikke for kvinner. De er på Bredtvet, de, og hvis det blir noe greier på det, holdt jeg på å si, så vil det måtte bygges et nytt fengsel. Så dette er også et bidrag til fengselskøen.

Nå ble jo forvaring innført som erstatning for sikringsinstituttet, men det ble innført uten noe særlig samfunnsdebatt. Er ikke det litt rart?

Ja, altså, det kommer nok av at planene for forvaring er mye eldre; de planene og tenkningen rundt det der har pågått siden 70-tallet. Da Straffelovskommisjonen kom med sin stortingsinnstilling i 2001 eller 2002, så sa for så vidt kommisjonen at de ikke var noe glade for systemet, men regnet med at det bare ble sånn, siden det var gjennomdrøftet og delvis vedtatt, som det var den gangen. Så nå er vel på en måte den båten gått for en stund.

Nietzsche sa at straffen er blitt en fest hvor man forøver vold og forhånelse mot en fiende som er slått til jorden. Altså at vi ennå er bundet av den gamle gjengjeldelseslæren “øye for øye og tann for tann”. Forvaring virker jo utvilsomt som en samfunnshevn.

Ja, utvilsomt. Det er en hevnaaksjon. For 30 år siden, eller la oss si for 40 år siden, så var d e t i k k e g o d tone å snakke om hevn. Det var heller ikke god tone å snakke om renovasjon. Folk som snakket om det var nokså utenfor det gode samfunn, eller den gode debatt. Det var i grunnen opplest og vedtatt da at å hevne seg, det gjorde man ikke. Man utmålte en i hvert fall rettferdig straff, og man ville hjelpe og behandle og sånn. Man ville ikke bruke renselse for å rense samfunnet for lovovertredere. I dag er dette helt snudd på hodet. I dag er det faktisk ganske så tillatt å snakke om hevn, og å snakke om renovasjon. Det er begreper som i dag har dukket opp på overflaten som aksepterte, legitime begreper. Og det er jo et tegn på den forandringen man har sett over de 30-40 siste årene i strafferettstenkning, hvor man før og opptil Inger Louise Valle, som var justisminister på store deler av 70-tallet, tenkte annerledes. Man godtok ikke hevnmotivert, og man godtok ikke renovasjonsmotivert. Nå, i 2006, eller utover på 2000-tallet, da, så er dette blitt legitime betegnelser. Og det er en drastisk forverring av det kriminalpolitiske klima; dette at man kan si åpent at ja, vi vil ha hevn. Og man må begynne å argumentere mot hevnen, mens man før bare måtte

"For 30-40 år siden var det ikke god tone å snakke om hevn"

argumentere mot allmennprevensjonen, som ikke virket, og individualprevensjonen, som heller ikke virket, og sånn. Nå må man argumentere mot selve hevnen.

Kan man si noe om hvilke krefter i samfunnet som roper på hevn? Er det noen spesielle institusjoner, mennesker eller politiske grupperinger?

Grupperingsmessig så er det jo naturligvis på høyresiden. Det er Fremskrittspartiet og tiliggende herligheter som roper høyest og oftest, men også andre grupper, dessverre. Frontene var egentlig klarere før, og hevnmotiver har spredd seg som en gift i vårt samfunn istedenfor en fornuftig politikk.

Det neste spørsmålet blir da: Hva er kreftene bak? Hva er det som har fått dette frem? Jeg tror at det er mediene, og særlig fjernsynet. Vi utsettes for timesvis hver dag med fjernsynspåvirkning. Jeg mener ikke at folk ser på en serie om kriminalitet og så begynner å hevne seg, for så enkelt er det ikke. Men jeg tror at det er den sterke, massive påvirkningen, dag etter dag, uke etter uke, måned etter måned, år etter år, som gjør at det setter seg i oss at hevnen er et fornuftig prinsipp. Fjernsynspåvirkningen er listig og kommer over flere år. Og vi tar dette inn i oss; det blir en del av oss, på en raffinert måte sosialiseres vi til å forstå kriminalitet og den kriminalistiske virkelighet som noe som vi kan ta hevn overfor, ved å putte dem inn og kaste vekk nøkkelen. Så du kan si, det er blitt en del av den kollektive forståelse at det er rimelig og riktig å ha et sånn syn på det.

Sikringen var jo tidsubestemt i og med at den kunne fornyes, og det samme er forvaring. Så det ligger vel en viss likhet der; det er på en måte en snikinnføring av livstidsdom.

Visst er det det. Og som sagt, dette oppfatter jo fangene som ett av flere likhetspunkter mellom det gamle sikringssystemet og det nye forvaringssystemet. Det preger de innsatte like mye som det gamle sikringssystemet gjorde før; dette at det er tidsubestemt.

Det at det er tidsubestemt må en vel også kunne si er uforenlig med en humanistisk politikk.

Ja, det er jo uforenlig med en rettsstatlig politikk, i grunnen. Du har krav på en viss grad av forutsigbarhet i ditt liv. Man kunne nesten si at det var en menneskerettighet å ha krav på å vite hvordan det går innenfor rimelighetens grenser. Det får man ikke i det nåværende systemet.

Men la meg føye til én ting. Nå har vi snakket om denne hevnjerrige oppfatningen som er en del av straffetenkningen i vår tid. Og jeg har snakket om at en viktig kraft bak denne holdningsendringen er fjernsynet og dens subtile påvirkning over lang tid på menneskene. Men det er også blitt veldig viktig å være klar over offerets situasjon. Det er noe som er kommet veldig kraftig frem nå i de senere år. Det er blitt en offerorientert tenkning. Men er det én ting som

er sikkert, så er det at de som er ofre ikke tjener på de strenge straffene, og på straffenivåets heving. For offeret er i et annet system; offerets tilfredsstillelse er ikke knyttet opp til fengselsstraffen.

jeg, til å fortsatt reversere eller i hvert fall slakke prosessen. Det er viktig at vi kan slåss for noe som vi kanskje ikke får innfridd fullt og helt, men som vi i hvert fall i noen grad kan få innfridd. I USA

voldsomt også, det er jo myndighetene, og det er jo TV-vertene. De som blir hørt er i grunnen de som står for denne forstrengingen av kriminalpolitikken.

så veldig, men nå syns jeg at KROM har funnet en plass. De holder ved like denne Spåtind-konferansen [bedre kjent som Synseter-konferansen - red. anm.], som hadde 150 deltakere i 2006. De har holdt

denne ved like, med et tyvetalls fremtredende foredragsholdere, og masse mennesker som knytter kontakter på tvers av ståsted. Under Spåtind-konferansen er det en tverrgående bevegelse nesten av fanger, tidligere fanger, advokater, sosialarbeidere, lærere, forskere, kriminologer også videre. Det er ikke en sektorpreget historie, men en veldig tverrgående en hvor nettverk kan knyttes. Dette er nå blitt mye av politikken til KROM, egentlig. Det er selvfølgelig ikke så mye om KROM i avisene i dag som det var på 70-tallet. Det er jo klart at mediene har forandret seg, og det er ikke å vente at KROM alltid skal lyde høyt i mediene. Men det at KROM eksisterer og sånn sett er en kraft - det er viktig, mener jeg. For tiden vinner vi ikke de store seirene, sånn som løsgjengerloven og sånn,

Thomas Mathiesen på sitt kontor i Pilestredet. Foto: Harald Medbøe.

For det andre så skaper fengselsstraffen nye ofre, for så vidt som man jo lærer seg kriminalitet i fengselet. Kriminaliteten er på mange måter et produkt av fengselet. Ikke bare, men også det. Så der er det også en brist i logikken til de som fremhever offeret; "vi må tenke på offeret", "vi må ha strengere straffer for å tenke på offeret". Det mener jeg at er helt feil, for offeret tjener ingenting på at fangen fengsles og straffes særlig hardt. Det offeret tjener på, er jo helt andre former for tilbud, som hjelp, økonomisk støtte og masse sånne greier. Det vil offeret tjene på. Men det tjener ikke på at det går antall milliarder inn i et straffesystem som dessuten ikke funker etter sine intensjoner.

Også myten rundt den farlige fangen har skaffet fengselsvesenet betydelig summer de siste årene. Man roper stadig vekk på større budsjetter, mer folk, flere fengsler og økt bruk av forvaring. Forvaring krever ekstra personell og vil føre til en økning av ansatte i fengselsindustrien. Er vi på vei mot amerikanske tilstander, i at vi bygger en fengselsindustri?

Ja, det er klart. Det er klart vi er på vei dit. Det er jo en del av en internasjonal bevegelse, det. Vi er ikke kommet så langt som i USA, og det kan vi være veldig glade for. Jeg mener også at når det gjelder muligheter for å stoppe, eller for å slakke denne utviklingen, så er de større i Norge enn i USA. I Norge gir det mening å slåss mot den kriminalpolitiske tendensen nå. Det gir mening delvis av prinsipielle grunner; at noen står frem og sier dette, men det har for det andre betydning siden vi har en sjanse, mener

synes jeg situasjonen er veldig pessimistisk, og jeg er glad vi ikke er kommet helt dit.

Du var inne på media i sted. De produserer diskurs på diskurs rundt fangen, og ikler ham både horn og hale. Det er et slags mytisk kommunikasjonsbudskap man gjør dette via. Og det skjer, som du sa, uten at man kan sette fingeren på den ene gangen det skjer. Hvor farlig tror du dette er, og hvor tror du utviklingen kommer til å gå i den retningen?

Jeg tror dessverre at utviklingen kommer til å gå som den går nå ganske lenge, men vi har litt større muligheter for å slåss mot den enn de har i USA. Og det gir jo et håp for KROMs arbeid, for eksempel; at det er en viss mening i det. Ikke bare prinsipielt, for det er viktig i seg selv, men også praktisk ved at vi kan stogge visse tendenser ved det vi arbeider mot.

Justismyndighetene og media beskriver jo bestandig fangen som morder, narkohai, tjuv eller voldsmann eller liknende. Man nevner aldri at vedkommende er en bror eller far eller sønn eller datter eller ...

Nei, man menneskeliggjør ikke fangen. Man tar fra ham en menneskelig identitet; kler av ham, skreller av ham, og det som står igjen da, er et monster.

... og det legitimerer igjen bruk av for eksempel forvaring?

Nettopp, ja. Og tenk på familiene, tenk på foreldrene, tenk på barna; alle de som har andre perspektiver på fangen enn dette. De blir ikke hørt. De som blir hørt, og det

Den kriminalpolitiske debatten er noe ensidig. Det er jo stort sett KROM og kanskje Juss-buss som deltar på, skal vi si den andre siden, og prøver å begrense en negativ utvikling av voksende fangebefolkning. Du var jo også med å stifte KROM i 1968. I hvilken grad mener du at KROM har fungert etter sitt formål?

Jeg mener vel at det går i tre faser. Den første fasen var fra vi startet opp og frem til noen-og-åtti, hvor jeg tror at KROM var en kraftig innspiller i den kriminalpolitiske debatten, med ganske sterk påvirkningskraft. Vi var ansvarlige for flere fornuftige revisjoner som ble gjort. Nedleggelsen av tvangsarbeidet og endringene i løsgjengerloven, for eksempel. Vi fikk stanset ungdomsarresten, som skulle være en sekstidagers arrest. Det var tegninger ferdige, og de skulle bygge på Nannestad, ved Ullersmo. Det vil jeg si ble stanset av oss. Vi brakte inn helt ny informasjon fra England også videre. Så de første tolv årene tror jeg var en veldig viktig påvirkende fase i KROMs arbeid.

Men så, i annen fase, endret politikken seg. Du kan nesten tidfeste det til annen del av åttitallet. Det var også da fjernsynet kom for alvor. Da ble det mye vanskeligere å være KROM. Det ble mye vanskeligere å samle seg mot de kreftene som nå samlet seg på den andre siden, og ville gi uttrykk for det de ville gi uttrykk for da særlig gjennom fjernsynet. Det var en vrien tid.

Nå er vi i den tredje fasen, fra midten av nittiårene og frem til i dag, og her syns jeg at KROM har funnet en plass igjen. Mellomtiden var en vanskelig og forvirrende tid, da klimaet forandret seg

men vi vinner småseire, og vi vinner ved kontinuitet og Spåtind-konferansen, som er et sentralt punkt.

En kunne kanskje si at KROM er en viktig bremsekloss i dette straffekåte systemet.

Nettopp. Det er en viktig bremsekloss, og det trengs. Og det trengs noen som står opp og sier de prinsipielle tingene om fengsler og fanger, og det gjør også KROM. KROM har en vesentlig vakt-hundrolle i denne situasjonen vi nå er i i dag. Det synes jeg er den riktige formuleringen.

Tror du forvaringsordningen vil bestå, eller vil den utvide seg, eller vil den forsemres?

Jeg tror den vil bestå en god stund, og jeg tror den vil bli utvidet. Men la meg kvalifisere det: Jeg tror den vil bli utvidet hvis vi ikke gjør noe. Hvis det får lov til å gå av seg selv, så vil det være en minste motstands vei å øke forvaringens bruk. Så her er det også typisk at KROM, og andre, må påta seg denne vakthundrollen og skrike opp og rope: "Nå er det fare på ferde, nå går det over alle rettssikkerhetsgrenser," for å holde denne forvaringsordningen innskrenket, og innskrenke den mer. Det anser jeg for å være veldig viktig.

Hvis ikke står vi vel i fare for å få bygget flere forvaringsanstalter ...

Jada, vi gjør det, vi gjør det.

... og da er vi inne i den samme industrialiseringen som USA driver med.

Nettopp.

La oss skrive nye frihavnsgrunnlover og etablere nye frihavner!

Her er noen av de kommentarer og spørsmål undertegnede prøvde å reise under grunnlovskonferansen i Bergen 2005:

Copyright 2005, Trygve Bauge, alle rettigheter reservert. Gateavisa har fått tillatelse til å trykke opp denne artikkelen en gang (i desembernummeret 2005). (Men vi trykker det altså nå. red.)

Hvis vi i Norge ble utsatt for store terrorangrep, mot oljeplattformer, t-banen, stortinget, regjeringskvartalet, barneskoler eller høyesterett, ville rettsikkerheten da overleve i Norge?

Hvordan kan vi forhåndssikre at frihet og rettssikkerhet overlever terrorangrep mot Norge?

Hvordan kan vi bedre bruke grunnloven - maktfordelingsprinsippet og det som kalles “checks and balances”, hvordan kan vi bedre bruke dette til å forhåndshindre at et populistisk og paranoid folke- eller stortingsflertall avikler vår frihet og rettssikkerhet i en krise situasjon?

Terror og reaksjon på terror truer vår frihet og rettssikkerhet. De problemer vi står overfor synes å være en følge av store folkevandringer, og utgjør en usivilisert takling av slike.

Så lenge vi fortsetter å behandle utlendinger og innvandrere som i beste fall annenrangs borgere og i verste fall nærmest rettsløse, så vil vi fortsatt ha store problemer.

Løsningen ligger i å respektere de samme universelle menneskerettigheter for alle uansett hudfarge, fødested, religion og nasjonalitet.

Løsningen ligger i å respektere reisefrihet, det å reise fritt uten pass og visum men for egen regning, som en universell menneskerett.

Løsningen ligger i å slutte med å utvise folk, og isteden gjøre det straffbart å bidra til at et annet menneske blir utvist.

De som trues med utvisning fra Norge (Mullah Krekar etc.) er hjertelig velkommen til å fortsette å bo i Norge og i alle de tilfeller der noen alt er blitt utvist er det kun et tidsspørsmål før de blir innvitert tilbake og gitt full oppreisning.

Det er fullt mulig å tenke seg en fremtid hvor de som systematisk og med overlegg har bidratt til å utvise andre, vil bli straffeforfulgt post de facto for grov krenking av en eller flere universelle menneskerettigheter, heri retten til å reise fritt for egen regning, the right to travel freely at one’s own cost along any public right of way and across any national border,- and the right to patriate under and expatriate from any government, at will.

I tidligere tider utgjorde USA en sikkerhetsventil, et sted hvor økonomiske flyktninger kunne reise til og trygt bygge seg en bedre fremtid. Idag er USA like proteksjonistisk som resten av verden. Idag mangler vi derfor den sikkerhetsventilen vi tidligere hadde.

En måte å skape en ny sikkerhetsventil på, er å bygge nye internasjonale frihavner, en slags kompakte landsbyer, som alle fritt kan reise til og slå seg ned i. Den beste måten å sikre respekt for universelle menneskeretigheter i frihavner er ved å skrive gode grunnlover for nye frihavner. -----
Frihet og velferdssamfunnet lar seg forene.

Økonomiske flyktninger er et gode, som bidrar mer til samfunnets vekst enn de tærer på dette.

Ville vi ikke bedre kunne opprettholde velferdsytelser

om vi gjorde flere av disse selvfinansierende, ihvertfall der dette lett lar seg gjøre?

Mange mottagere av velferdsytelser er istand til å yte noe igjen, men gjør ikke dette idag.

Hva med bedre å legge til rette for deltidsarbeide, slik at 2 eller flere utbrente eller delvis uføre mennesker kan dele en job?

Føler artikkelforfatteren seg støtt av denne karikaturen?

Enten ved at flere hver uke jobber 2, 3 eller 4 fulle dager hver eller ved at de hver uke jobber 3, 4 eller 5 halve dager hver.

Hva med å legge det til rette for at en gruppe på 2 til 3 mennesker kan søke å dele en stilling, og gjøre det enkelt for folk å finne andre de kan dele en stilling med?

Skoleungdom er frisk og sunn. Hvorfor gi dem gratis skolegang finansiert ved tvungen beskatning når en bedre løsning ville være å gi barna utdanning på en slik måte at de selv betaler for dette med gjenytelser?

Hva med gratis 12 års skolegang mot 1 års samfunnstjeneste under eller etter skolegangen? Rent praktisk kunne dette løses slik at 1 skoledag hver uke brukes til samfunnstjeneste.

Vi ville da få nok arbeidskraft, nok barnehageassistenter, nok hjemmehjelp, nok hjelpepleiere til å fylle underbemanningen i disse yrkene.

Det er viktig at ordningen ikke er tvungen, men et frivillig og alment tilbud om skolegang i bytte mot samfunnstjeneste,- slik at de som på annen måte vil og kan betale for egen skolegang ut av egen lomme, eller ved private lån og stipend, isteden, fritt kan gjøre dette.

Det finnes flere styringsnivåer enn stat, region/fylke og kommune. Det finnes også andre nivåer som byr på et stort potensiale.

Samarbeid mellom Schengen og Nafta (The North

American Free Trade Association) eller mellom EU og USA, åpner for frihandel og reisefrihet uten pass og visum mellom Europa og Nord Amerika eller ihvertfall mellom EU og USA.

I den andre enden av styringsnivåskalaen har vi etablering av nye byer eller frihavner. Også dette nivået byr på store muligheter.

Hvordan kan vi opprette en eller flere internasjonale frihavner lik Hong Kong langs Norskehysten, frihavner som kunne virke som en sikkerhetsventil for EU, absorbere et par millioner økonomiske flyktninger, og virke som et forbilde på resten av EU, på samme måte som Hong Kong har virket som et forbilde på Kina? Hva med å investere våre uhjelpspenger og deler av oljefondet i nye kompakte internasjonale frihavner på Norsk jord. Hva med å sette av enheter på 10 kvadrat kilometer, 3,3 km ganger 3,3 km, hva med å sette av halvparten av hver frihavn til frinatur, og utbygge den andre med kilometer lange gågater lagt oppå hverandre i 20 etasjer?

Om vi bygger brannsikkert og støysikkert trenger vi ikke reguleringslover, isteden kan de som eier og leier suiter fritt bruke suitene til produksjon, handel eller bolig.

Hvis vi lar banker konkurrere om å tilby huslån til økonomske flyktninger kan vi skape blomstrende bysamfunn som får omliggende kommuner til å ønske å slutte seg til og bli endel av slike frihavner.

Hvorfor ikke investere uhjelpspengene på en slik måte, slik at de forrenter seg og vi får pengene igjen med renter og kan investere dem igjen og igjen og på den måten utrette så mye mer?

La meg benytte anledningen til å komme med en utfordring til dere alle:

La oss før neste grunnlovskonferanse be alle deltagerne, heri alle panelistene, om å skrive ned før konferansen og ta med seg til konferansen et utkast til ny frihavnsgrunnlov som man kan dele med de andre deltagerne. Og la oss spesielt oppfordre deltagerne til å putte på papiret rettigheter som sikrer individets frihet, heri næringsfrihet, eiendomerett, talefrihet, reisefrihet og rettssikkerhet.

Vi kunne for eksempel gjøre det straffbart å krenke menneskeretighetene, slik at menneskerettigheter ikke kun er noe man kan påberope seg i sitt forsvar, men slik at det blir lettere for det offentlige og private aggressivt å straffeforfølge de som prøver å utvise, skattlegge eller sensurere andre, eller på annen måte krenke andres rettigheter.

Konklusjon:
“When forced to chose between safety and liberty, I do not feel safe without the latter.” Copyright 1986 and later, Trygve Bauge, all rights reserved.

“If you cannot enforce liberty without violating it, then get the hell out of the way of those of us who can.” Copyright 1986 and later, Trygve Bauge, all rights reserved.

Trygve Bauge

Trygve Bauge er ikke bare beryktet krygeniker og dobbelt verdensmester i isbading, han er også overbevist objektivist og forfatter av en alternativ kapitalistisk grunnlov. (Uffda!)

Disse tipsene er skrevet med tanke på personer som har prøvd cannabis, og som er nysgjerrig på å prøve det mer. Tipsene er ment å være informerende, snarere enn oppfordrende. En tanke er å advare mot de ulempene som eksisterer ved rusmiddelet, og derved peke ut de mulige positive bruksmåter. Tipsene håpes å kunne redusere feilbruk av cannabis, slik at nye eksperimentatorer skal slippe å gjenta de feil som andre har opplevd å gjøre. Det finnes et reelt potensiale for positiv bruk av cannabis som lett drukner i de uraffinerte bruksmåtene cannabisforbudet i praksis fremmer, fordi bruken ikke kan diskuteres åpent. Tipsene søker å fremme den best mulige bruk av cannabis.

Brukstips til cannabis

Av Ole Ullern

1. Brukt på riktig måte gir cannabis (hasj eller marijuana) kjempegod metode til å nyte mer av livets gleder.

Cannabis kalles med god grunn et bevissthetsutvidende stoff. For å høste disse bevissthetsgledene kreves likevel at du holder fast på den nysgjerrigheten på livet og cannabisvirkningene du bar med deg som begrunnelse for å prøve aller første gang du prøvde cannabis. Uten blir cannabisrusen en stagnert og lite gledelig tilstand.

Midt i cannabisvirkningen er det alltid du selv som styrer oppmerksomheten din og hvor den rettes. Når oppmerksomheten blir sliten blir den lett stående stille på ett sted, som da fort blir kjedelig. Omtrent som med en muskel som ikke orker mer. Da må "muskelen" i oppmerksomheten få tid og anledning til å fordøye inntrykkene og gjenvinne seg før den belastes sterkt på nytt. Å bruke mer cannabis da blir lett selvmotsigende. Det gir oftest kun et kortvarig stemningsløft, med enda større mental slitenhet og stillstand like etterpå. Hvor mye mental kraft du har til å trekke ut optimalt utbytte av cannabis, er et individuelt nivå du må finne fram til hos deg selv. Legg nøye merke til hvordan og hvor mye du har brukt når du har god virkning, og merk deg hva du har gjort om det blir for mye. Styr etter disse målene senere, og perfektioner dosering etter erfaringene.

Generelt varer en cannabisrus 3 - 4

Hovedformene er hasj (brunsorte klumper, kvaen fra cannabisplanten) og pot (marijuana, grønnbrune blader og skudd fra cannabisplanten). Generelt er hasj tungt (treffer mer i kroppen) og pot lett (treffer mest i hodet) i virkningen. Doseringen er individuell, men ½ gram hasj på 3 - 4 personer er noenlunde vanlig ved røyking. Spises cannabisen trenger du rundt regnet dobbelt så høy dosering, og får dobbelt så sterk pluss dobbelt så lang virkning - altså i sum rundt dobbelt så mye utbytte pr. mengdeenhet cannabis.

Cannabis er god lindrende medisin til en del sykdommer. Det kan gjelde alt fra influensa til grønn stær og MS. Cannabis har vært brukt som medisin i mange tusen år. Medisinsk bruk har vært et hovedbrukssområde for cannabis.

2. Cannabis er et rusmiddel, med ettervirkninger. På godt og vondt.

Det betyr at du med bruken velger fram noen sider og egenskaper ved basistilstanden din, og velger tilsvarende bort andre. Bilkjøring er f.eks. like forbudt under cannabispåvirkning, som for alkohol. Ta med i beregningen at langt fra alle aktiviteter er gode å kombinere med cannabisvirkningene. Memorering av kunnskaper, som ved skolearbeid, går dårligere under cannabispåvirkning (selv om det kan være mye morsommere - bare det, at hva som egentlig var morsomt gjerne glemmes...). Korttidshukommelsen svekkes under cannabisrus. Når dette er kraftig kan det være temmelig forvirrende, om enn komisk (Hvor var jeg...? Hva sa jeg...? Hvem ba jeg...? Når ska jeg...?). Ta også hensyn til at ikke alle andre mennesker nødvendigvis synes du er like spennende som du selv synes under rusen.

Kombinasjon av cannabis og alkohol gir ofte dårlige virkninger. Ikke attraktivt. Du blir fort syk og spy. Misbruk av et rusmiddel - også cannabis - er alltid en uting. Pass på at du gjenvinner stabilitet i basistilstanden din før du bruker cannabis på ny. Hvis ikke risikerer du å miste god kontakt med det senteret av deg selv der du føler deg mest vel. Ettervirkningene kan gå fort over, eller de kan skade deg alvorlig om du ikke ser sammenhengen og ligger unna cannabis til stabiliteten er gjenvunnet.

Cannabis gir ikke abstinenser i vanlig forstand. Søvnbehovet kan øke i et par dager etterpå. Har du holdt deg påvirket daglig over noen dager vil du etterpå gjerne oppleve å bli litt irritabel i et par

dager, og kan føle deg noe emosjonelt ruglete/ujevn/overfølsom selv. De aktivitetene du utfører eller avstår fra under cannabisrusingen vil også påvirke dagligrytmene dine. Hvis du spiser uvant, sover uvant, har uvant fysisk aktivitet og lignende, så vil dette også gi ettervirkninger inntil vanlig jevnhet i rytmen er reetablert. Enhver endring i livsrytme gir deg noe uro i kropp og sinn, jfr. "jetlag". Noen kan oppleve urolig mage i overgangen til upåvirkede dager igjen. Endret søvnmonster kan gi slapphet noen dager senere. Lignende vanlige ettervirkninger av endret aktivitetsmonster kan påvirke deg. Selv om dette bare er indirekte resultat av cannabisbruken og innfall du får underveis, så "gjelder" det likevel som reelle virkninger på deg og din livsførsel.

Tenk også over fenomenet betinging i forbindelse med cannabis-bruk: At det du gjør og gleden du opplever ved det knyttes sammen i deg med andre aktiviteter du opplever samtidig. Senere vil det du har gjort samtidig høre en smule sammen for deg, gjennom gjensidig påminning. (Har du vært cannabis-påvirket i solen, vil sol minne deg litt på og gi deg lyst på cannabis og cannabis gi deg lyst på sol.) På den måten kan du forsterke gleder synergisk ved å nyte dem samtidig. Motsatt kan det gi svak fornemmelse av at noe mangler,

når du nyter en glede du før har kombinert med cannabis.

Den verste ettervirkningen av cannabis er litt slapphet i kropp og sinn en dag - eller to-tre - etter cannabis-rusen.

Propagandaen om "stein i fire timer, slapp i fire dager" er ikke helt usann (bare satt helt på spissen). Livet kjennes kjedeligere en stund etter cannabis (- hvor lenge er en individuell sak, og avhengig av hvordan kjedsomheten tas). Det er viktig å vite om. Da er det helt til å holde ut. Er en ikke klar over denne ettervirkningen, som svekker aktivitetssfokus og oppmerksomhetsspenn, kan en tro at mer av det samme (cannabis) vil fjerne kjedsomheten (eller at andre drastiske virkemidler vil gjøre det). Det blir å motvirke ettereffekten med mer av det som skapte ettereffekten. Åpenbart er dette kun å utsette overgangen til opplagte tanke- og kroppsmuskler. Det en velger å gjøre under etterpå-kjedeligheten bør en passe på at i seg selv er bærekraftig - og ikke også har nye uønskede ettervirkninger. Fysisk aktivitet frisker opp. Enkel mental aktivitet (f.eks. lesing) å fordype seg i vil også bidra til å regenerere dagsnysgjerrigheten. I mellomtiden går kjedsomheten over.

Denne ettervirkningen er det smart å regne inn i tiden som beregnes til cannabis-påvirket tilstand. Dersom en tvinger seg, bevisst eller av ytre årsaker, til ofte å overvinne etterpå-slappheten, risikerer en å trekke på seg utbrenthet. Bedre å akseptere tilstanden, flyte med i den, og bruke den til noe behagelig den innbyr til.

3. Hovedvirkningen av cannabis er økt følsomhet, for sanseinntrykk og bevissthetsprosesser.

Cannabis kalles et psykedelikum. Det betyr sinnsmanifesterende. Farger blir fylligere. Tredimensjonale dybdevirkninger blir tydeligere. Lyder virker behageligere og opplevelse av musikk du liker blir enda nydeligere. Smaksopplevelser blir en bevissthetsreise i seg selv, noe som gjør smak lett å fortape seg i: "matkikk". - Men vit om at mat og særlig sukker bruker opp rustilstanden fort (derfor er sukker motgift om du har blitt mer ruset enn du liker). Luktesansen forsterkes, og derfor kan det være vellykket å bruke røkelse i rommet du er. Tilsvarende er frisk skogduft nærmest en smaksopplevelse på cannabis - som å drikke luft. Hudfølelsen forsterkes mye. Det kan gjøre sex til en vidunderlig opplevelse med cannabis, vel og merke når det skjer sammen med en du har god tillit og

timer, med en noe tankeslapp vimsethet etterpå og i dagen(e) etter. Det kalles å være "bakskev". Forskjellige typer cannabis gir forskjellige typer ettervirkning. (Generelt: minst av pot, mest/verst av dårlig hasj). Fysiologisk kan cannabis påvises i kroppen (med urinprøver) i minst 2 - 3 uker etter bruk. Basistilstanden i kropp og sinn er ikke fullstendig gjenvunnet før etter såpass lang tid - det er greit å være klar over.

Cannabis kan både røykes og spises.

kjærlighet til, siden sanseopplevelsenes virkning videre innover i sinnet også forsterker de emosjonelle opplevelsene. (Uten dette elementet av kjærlighet kan sex på cannabis bli en vulgær affære, med skaping av unødig skille i deg selv mellom emosjoner og sanseopplevelser, på måter som kjennes ekkelt ut i ettertid. – Husk bare på at du skal leve med erfaringen i minnet resten av livet.)

I tillegg til sanselige og emosjonelle opplevelser kaster cannabis økt lys på mentale opplevelser. Følelsen av mening i tilværelsen kan øke sterkt. Det er en god ting. Men meningsfølelsen kan fort knyttes til relativt tilfeldige hendelser eller momenter ved russituasjonen, og lede inn i selvbedrag. Den indre meningsopplevelsen, nær deg men abstrakt, kan forveksles med det ytre elementet, fjernere men mer håndgripelig konkret, som meningen nedfelles på. Vær litt vitenskapelig selvkritisk her. Sjekk gyldigheten av meningsfølelsen under rusen med følelsen av mening i deg før eller etter rusen. Det kan være projeksjonen av din egen meningsgivende kraft du har observert, snarere enn noen ytre forekommende mening.

Cannabis gir deg større oppmerksomhetskraft til å observere dine egne tankeprosesser, og du tenker fortere. Det kan være hysterisk morsomt. Når man så ler blir latteren lett en selvgående opplevelse i seg selv – kjent som ”latterkick”. Latter er sunt, og frigjør masse spenninger i kroppen og sinnet, så om situasjonen tillater det (hvilket kan være vanskelig, f.eks. på trikken) er det bare å hengi seg til den gode latteren. Gode venner skjønner deg og blir gjerne med på latterkula. Dette er eksempel på fenomenet psykisk resonans, eller å bli ”kontakt-høy”, dvs. at noen overtar deler av andres sinnsstemning ved å være i kontakt med dem. Dette fenomenet er man spesielt mottakelig for under følsomheten fra cannabis. Med litt erfaring kan man oppleve å bli ganske tydelig kontakt-høy av å omgås cannabis-påvirkede uten å være påvirket selv. Siden cannabis øker bevissthetens følsomhet blir du i stand til å følge jegfølelsen lenger innover mot dens alltid utoverflytende kilde i sentrum av bevisstheten. Dermed er det mulig under sterke cannabisopplevelser å observere i sinnet på nivåer før der hvor sansene differensieres i syn, hørsel, smak, hudfølelse og lukt. Da glir de forskjellige sanseintrykkene over i hverandre, og du kan f.eks. oppleve å ”se” lyder, føle synsintrykk – og andre sanseblandinger. Dette heter synestesi, og kan være veldig interessant å oppleve. Det er også viktig å huske på å bevege deg ut av dette nivået igjen, ved f.eks. å bestrebe deg på å uttrykke det du vil konkret og tydelig.

Ellers kommuniserer du dårlig til omgivelsene, og risikerer at omgivelsene ikke tar hensyn til dine ønsker simpelthen fordi du har glemt å si ifra, i din synestetiske opplevelse av at alt henger sammen og burde være lett for andre å skjønne. – Ja, men nei.

For å vinne mest mulig forståelse så vel som umiddelbar glede fra cannabisrusen, kan du like før cannabisen inntas sitte i et minutts tid og kjenne på kroppen og sinnet ditt. F.eks. kjenne på deg selv fra føttene til issen, og merke deg hvordan du kjennes ut. Så kan du gjøre det samme etter noen minutter inne i rusen. Og til sist det samme når du synes rusen er over. Lag noen sammenligningspunkter, f.eks. hvordan du kjennes ut i hofteområdet, magen, hodet, og legg merke til likheter og forskjeller mellom gangene du kjenner etter. Holdningene dine til verden eller til spørsmål i ditt eget liv kan du også se, tenke og kjenne nærmere på med slike enkle, punktvis før/under/etter-sammenligninger. Å være en smule metodisk sånn kan lett vint gi deg en verdifull systematisk vitenskapelighet i livet. Det vil være en bevisstgjøring av psykologiske sammenligningsprosesser som uansett pågår hele tiden, bare mye mindre eksakt og bevisst. Sånn kan du ukomplisert bygge deg opp en database over indre opplevelser, på områder der det aldri er andre tilstede enn deg selv. Det gir en oversikt i deg som bare du kan lage (– eller gå glipp av). Cannabis er storartet til å gjøre den typen utforskning av dine indre landskaper.

4. Ta hensyn til ”set” og ”setting”.

Dette er en hovedlærdom, etter at cannabis (og andre psykedelika) grep om seg i vesten fra midten av 1960-tallet. ”Set” betyr start-sinnstilstanden for når du påfører deg cannabisrusen, og ”setting” betyr omgivelsene og situasjonen du befinner deg i. Økt følsomhet betyr at du finner og får mer av det samme, både det indre og det ytre.

Tenk etter at du er i godt nok humør, i behagelig nok omgivelser, og med planer for de neste timene som ikke vil overbelaste deg under cannabisrusen.

En god cannabis gir deg nok av uventede opplevelser og innsikter, om du ikke også skal måtte ta k l e

ting som kan være krevende nok uten cannabisens utvalgte vektlegginger i sinnstilstanden. Ikke ”tøff deg” med hvor stein du kan bli, for alle kan klare å bli for steine for seg selv – og det er bare slit-somt.

Forbered deg gjerne praktisk for cannabisopp-
p l e v -
e l s e n .
Ha men-
n e s k e r
d u h a r
g o d ,
avslap-
pet tillit
til rundt
deg. Ta
f r a m
musikk,
b i l d e r
e l l e r
d i k t
d u
v e t
d u
v i l
n y t e .

Ha gjerne musikkinstrumenter, tegne- og skrivesaker klart og prøv hvordan det er å bruke cannabisrusen kreativt. Fridans er også deilig. Gå gjerne en tur ut i natur, og kjenn og tenk på hvordan du henger sammen med den levende planeten du springer ut av (du er faktisk en utvekst på kloden, en slags avansert plante). Harmonisk fysisk aktivitet – spasing, sykling, svømming, skitur – går også ypperlig sammen med cannabis.

Motsatt bør du prøve å unngå VHS – Video, Hasj og Sofa; dvs. fortapelse i tv-titting med godterier til fra sofakroken, eller annen ørkesløs sløving. Det er sløsing med cannabisrusens potensiale. Nettopp fordi de forsterkede opplevelsene gjør det lett å hensynke i en litt overveldet passivitet, så minn deg selv på å holde sinnet aktivt underveis i rusen. Da føler du deg mer vel etterpå også.

5. Hvis cannabisrusen blir for mye av det gode, finnes greie taklingsmåter.

Et av d e
f ø r s t e
s y m p -

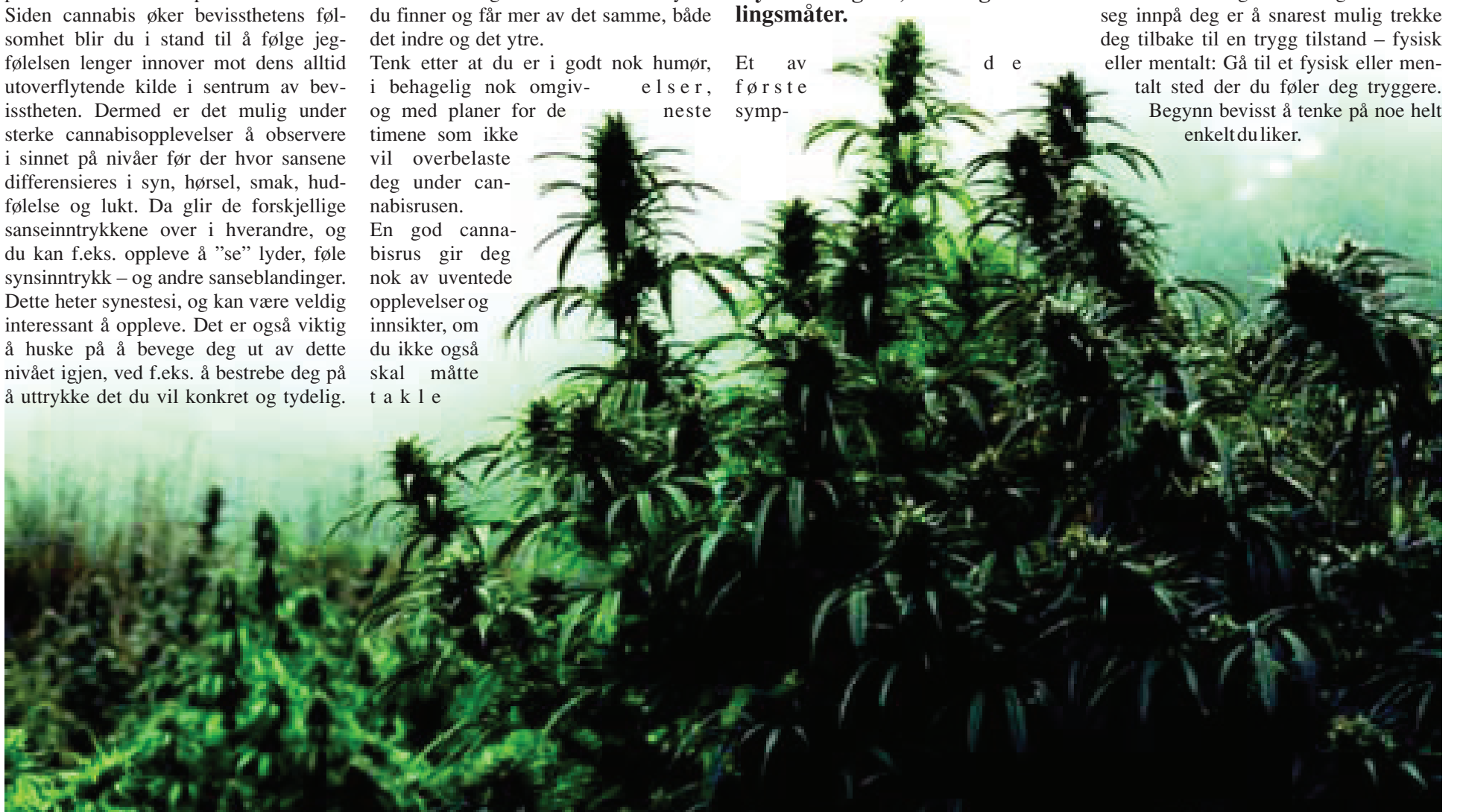
tomene på cannabisrus er tørrhet i munnen. Pass på å ha vann eller annet drikkelig klart og lett tilgjengelig, så er det lett å motvirke denne ubehageligheten. (Et annet av de første symptomene er at det blir uvanlig møysommelig og begivenhetsrikt å gå. Det blir uvanlig lett – og fristende morsomt – å avspores. Derfor er *lett tilgjengelig* drikke en viktig liten forberedelse.)

Under uteksperimenteringen av hvor ofte og hvor mye ens eget nivå for cannabisberuselse ligger på, treffer de fleste før eller senere på sine egne fryktgrenser. – Populært kalt ”å få noia” (dvs. bli midlertidig paranoid). Dette er for en stor del resultat av det kjedelige faktum at cannabisbruk er totalforbudt, selv om det dobbelt-moralsk er svært utbredt og ca. en tredel av det norske folk har prøvd det. Under rusen er man altså i en forbudt tilstand, noe som kan virke negativt inn på tilstanden dersom noe ved situasjonen gjør at det går hull på den beskyttende avstandtagen du har gjort mot dette forbudet. Den økte følsomheten for ytre og indre påvirkninger under cannabisrusen gjør at det helt uventet kan gå hull på den beskyttende motstanden du har mot presset fra forbudet. Også andre påvirkninger eller emner du har motstand mot eller er engstelig overfor til vanlig kan gi ubehag og akutte panikkfølelser om du utsettes for dem i cannabisrusen.

Paranoiaens prinsipp er at *det man er bekymret for legger man mer merke til mulighetene for*. I verste fall kan dette føre til at du uten å mene det direkte henleder egen og omgivelsenes oppmerksomhet på mulighetene du *ikke* ønsker realisert. Du kan derved helt selvmot-sigende aktualisere og kan hende skape nettopp hendelsene du ønsker deg minst. Ved å være seg paranoiaens prinsipp bevisst korrigerer en for det, både automatisk og ved å velge å tenke på bedre muligheter.

Den beste strategien når engstelsen eter seg innpå deg er å snarest mulig trekke deg tilbake til en trygg tilstand – fysisk eller mentalt: Gå til et fysisk eller mentalt sted der du føler deg tryggere.

Begynn bevisst å tenke på noe helt enkelt du liker.

Gjør enkle, små handlinger som skifter oppmerksomheten over til noe tryggere. Sitter du ned så pass på at du sitter behagelig og puster fritt. Hjerterbank (som ofte er en innledende fysiologisk reaksjon på cannabis) går over. I mellomtiden kan du rette oppmerksomheten mot pusten og følge den rolig iiiiinn og langt uuuuuuuut. Tell til ti jevne, rolige pusterunder. Begynn på nytt igjen om du vil – kan hende får du raskt positiv lyst til å sitte og nyte den meditasjonen en stund. Slik vendes en negativ impuls til en positiv opplevelse. La langsam pust bære uroen din inn i lugnere strømminger – pust dypt i magen og hengi deg til opplevelsen av pusten, stol på at uroen går over. Det gjør den. Legg etterpå merke til hva som utløste uroen i deg, sånn at du best mulig kan unngå det senere.

Av mer kraftige virkemidler kan sterk fysisk aktivitet skifte stemningsleiet ditt til godt igjen, f.eks. en kjapp joggetur. Er du simpelthen blitt for stein, så er SUKKER en effektiv motgift. Spis sjokolade, drikk en brus på styrten. Eller bare drikk sukkervann – varmt vann irørt maksimalt med sukker. Virkningen kommer etter et kvarters tid. Prisen er at denne måten å komme ned fra rusen på gjør deg sluggete og uinspirert til sinns. Dessuten kaster du bort god cannabis og potensielt god opplevelse. Lær deg heller å dosere omtentksomt.

6. Cannabis bør primært brukes til aktiv utforskning av sinnets og livets muligheter.

Slik har cannabis vær brukt i årtusener av "sadhuer" – østens hellige menn. Cannabisrusen kan åpenbart brukes til kun rekreasjon, men grensen bør settes før ren sløving.

Oppmerksomheten belastes ved cannabisbruk. Det kan føre til en utsliting av tankene som gir idétørke, der den eneste ideen for noe givende å gjøre blir å lettvint gripe til mer cannabisbruk. DETTE ER DEN STØRSTE FAREN VED CANNABIS. Det kan høres bagatellmessig ut, men det finnes faktisk en god del mennesker som i fravær av gode tips om konstruktiv cannabisbruk ender opp i et blindspor i årevis, der cannabisbruk er hovedaktiviteten i livet mens alt annet blir tillegg. Selv om dette er latterlig er det ingen spøk. Fravær av gode, løpende tips om cannabisbruk fra våre sosiale omgivelser er klart en virkning av totalforbudet: Få våger å åpent dele sine cannabis-erfaringer. Omvendt vet ikkebrukere dårlig hva de kan forvente fra brukere eller bistå brukere med.

Husk alltid på at rus kan være givende som tilskudd til livsutviklingen du holder på med, men at rus er dårlig straks den trer inn til fortregning for den generelle livsutviklingen din. Overgangen er glidende og full av selvbedrag, så vakt deg. Blir du i tvil om hvor du er i dette terrenget, så la tvielen komme basistilstanden din til gode, og ligg unna rus til du ikke lenger er i tvil om hva du holder på med i livet.

For å få optimalt utbytte bør du generelt bli ordentlig nykter og ha funnet igjen basistilstanden, før du bruker cannabis på ny. I praksis vil dette si å bruke cannabis maks en gang/dag annenhver uke, og gjerne sjeldnere.

Vær oppmerksom på at vår vestlige kultur generelt har et forkvaklet forhold til

rusmidler – lovlige eller ikke – og la ikke dette kulturelt dårlig gjennomtenkte forholdet til rus styre ditt eget forhold til rus. Vestlig kultur har ingen konsensus om meningen med livet; den forneker til og med langt på vei at det finnes noen mening med livet. Dette spiller inn på meningen, og evt. fravær av mening, med bruk av rus. Når du bruker cannabis kommer du fort mye nærmere inn på dine egne spørsmål om

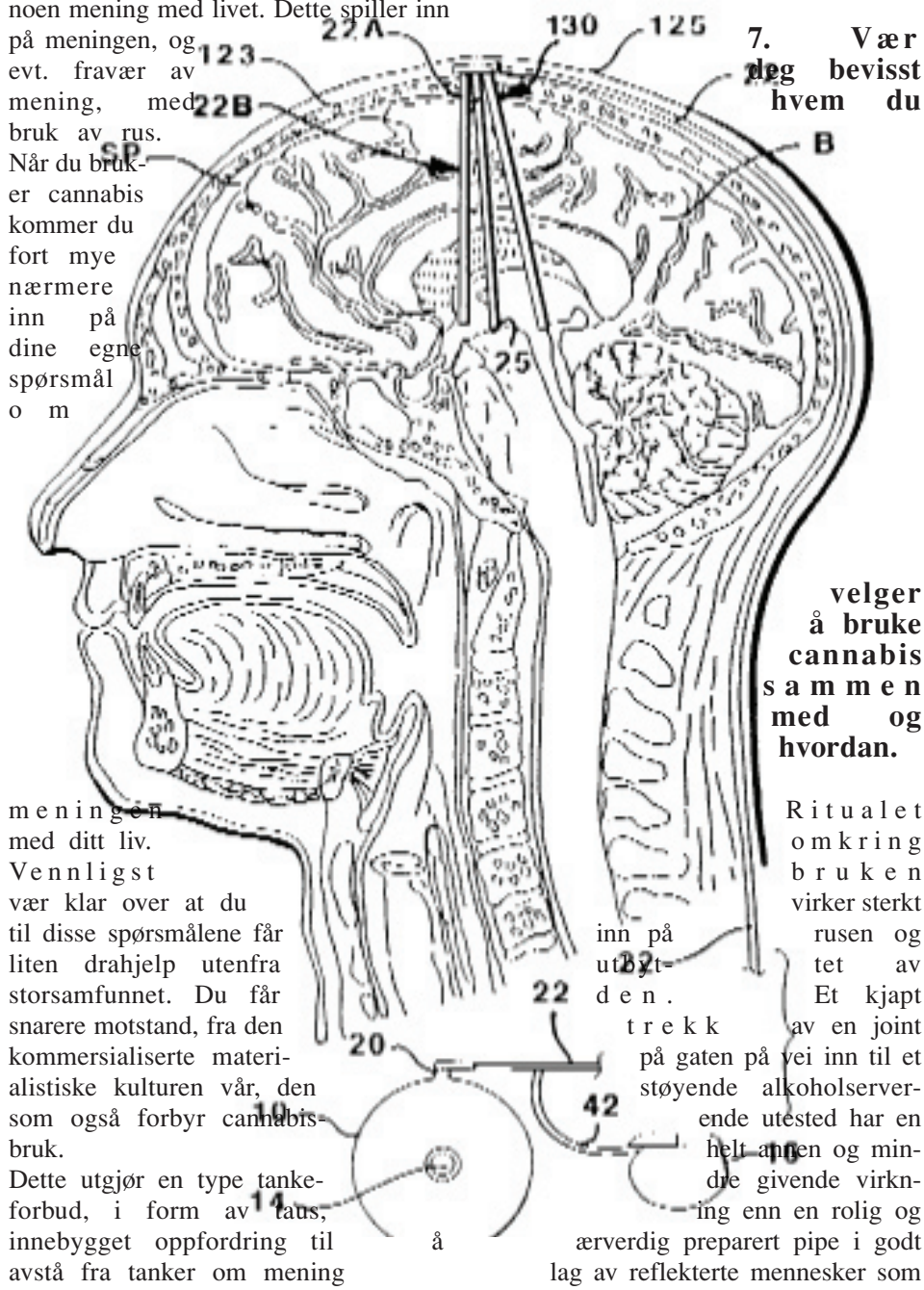
meningen med ditt liv. Vennligst vær klar over at du til disse spørsmålene får liten drahjelp utenfra storsamfunnet. Du får snarere motstand, fra den kommersialiserte materialistiske kulturen vår, den som også forbyr cannabisbruk. Dette utgjør en type tankeforbud, i form av tause, innebygget oppfordring til å avstå fra tanker om mening med livet. Cannabis brukt fornuftig er i stående konflikt med dette tause tankeforbudet. Denne motsetningen gir dessverre rik grobunn for paranoia, så spekuleringer deg ikke lenger ut enn du har kraft og trygghet til.

Ta imot innsiktene litt etter litt, med et tempo der du makter å sette dem i god sammenheng med resten av verdensbildet og livsførselen din. Bare da får innsiktene funnet og vunnet med cannabis stor verdi, eller verdi i det hele tatt: En innsikt bygget på en tankerekke så skrøpelig at den knapt kan rekonstrueres kan skade heller enn å gavne deg, fordi du tror du har skjont noe som ved nærmere sjekk kan vise seg å ikke være gyldig. Da blir du overtroisk istedenfor innsiktsrik. Husk å forankre tankene om livsmening fortløpende i konkret virkelighet og omstendigheter.

Det er likevel mange andre som stiller de samme spørsmålene om livsmening, og som du dermed kan stille spørsmålene sammen med. Men dessverre uten at disse spørsmålene har makten i samfunnet, slik de helst burde. For eksempel ligger spørsmålet "Hva er meningen med samfunnet?" ganske dypt begravd, men det burde naturligvis alltid være det første vi kunne besvare bærekraftig effektivt.

Lærdommene du finner ved hjelp av cannabis kan være veldig personlig berikende, men også til dels ensomme å bære, siden innsiktene som vinnes ikke nødvendigvis er særlig velkomne i den

dominerende delen av kulturen vår. I vår verden trenger du styrke for å bære den følsomheten og forståelsesdybden cannabis brukt riktig gir deg. Det kan være greit å vite om.

7. Vær deg bevisst hvem du

velger å bruke cannabis sammen med og hvordan.

Rituale omkring bruken virker sterkt rusen og tet av den. Et kjapt trekk av en joint på gaten på vei inn til et støyende utested har en helt annen og mindre givende virkning enn en rolig og ærverdig preparert pipe i godt lag av reflekterte mennesker som

sammen utforsker tankene og opplevelsene cannabisen åpner mer for.

Når den rolig høyverdige, rituelle forberedelsen til en opplevelse tas hensyn til kan du langt på vei oppleve at cannabisen i hovedsak blir et symbol for opplevelsene, mens de faktiske cannabisvirkningene blir underordnet. Det kan kreve litt å få til og få flere med på. Men det er absolutt å foretrekke. Rusmiddelet blir da nettopp det, et middel som er uvesentlig når målet – gledene og sinnstilstandene – er nådd. Med slik tilnærming vil du etterhvert lære å oppnå de bevissthetsutvidende tilstandene og gledene uten at cannabis lenger er en nødvendig ingrediens.

Det er et pussig påvist statistisk faktum at de fleste cannabisbrukere i vesten helt frivillig og uavhengig av hverandre nærmest slutter å bruke rusmiddelet rundt 26-års alderen. Antagelig har mange lært å oppnå målene – gledene – uten lenger å trenge drahjelpen fra rusmiddelet. Mange inspireres til å gå videre til forskjellige (andre) former for spirituell praksis – såkalte psykoteknologier (meditasjon, yoga, tai-chi, chanting, transedans, osv.) – som tar en hinsides de innsikter og opplevelser cannabis kan bære en til, og som cannabisbruk da, på dette stadiet, heller kan være en hindring eller hemning for å nå. Etter å ha oppdaget din indre verden med cannabisens opplevelses- og tankeflom, kan du ha behov for den typen tankeklarhet man har mer av uten cannabis for å høste innsikter av de

tidligere cannabis-induserte tankeflomene. Likevel vil du fortsatt ha behov for en eller annen tilnærmingstrategi. Det kan være i form av en formell psykoteknologi, f.eks. en meditasjonsteknikk, til å bevege deg i dette psykiske landskapet. Det er en naturlig videreutvikling av god cannabisbruk.

8. Bruk cannabis hensynsfullt overfor andre.

Det at cannabis for tiden er forbudt bør du ikke ta som grunn til se det som at enhver bruk overalt er grei bare du ikke blir tatt av politiet, når du først har krysset forbudet. Tenk deg at bruken er tillatt, og hvordan det da vil være naturlig å ta i betraktning andres stemninger og ønsker. Vær ikke demonstrativ med din cannabisbruk. Unngå å dumme deg ut med overmot og kjekkaseri. Press ikke din cannabisberuselse på andre som kanskje akkurat da foretrekker en nykter stemning. De har like mye rett til sin valgte sinnsstemning som deg. Vær mot andre som du vil at andre skal være mot deg, også i forbindelse med cannabisrus. Vis vanlige hensyn, og gjør ikke noe unntak for cannabis. Tenk over om noen kan synes den kraftige lukten av cannabis er plagsom, f.eks. å få i klærne så det henger igjen uansett hvor og hva de skal. Bare ved å vise at cannabis kan brukes fornuftig, kan vi håpe å få til fornuftig lovtillatelse for bruk.

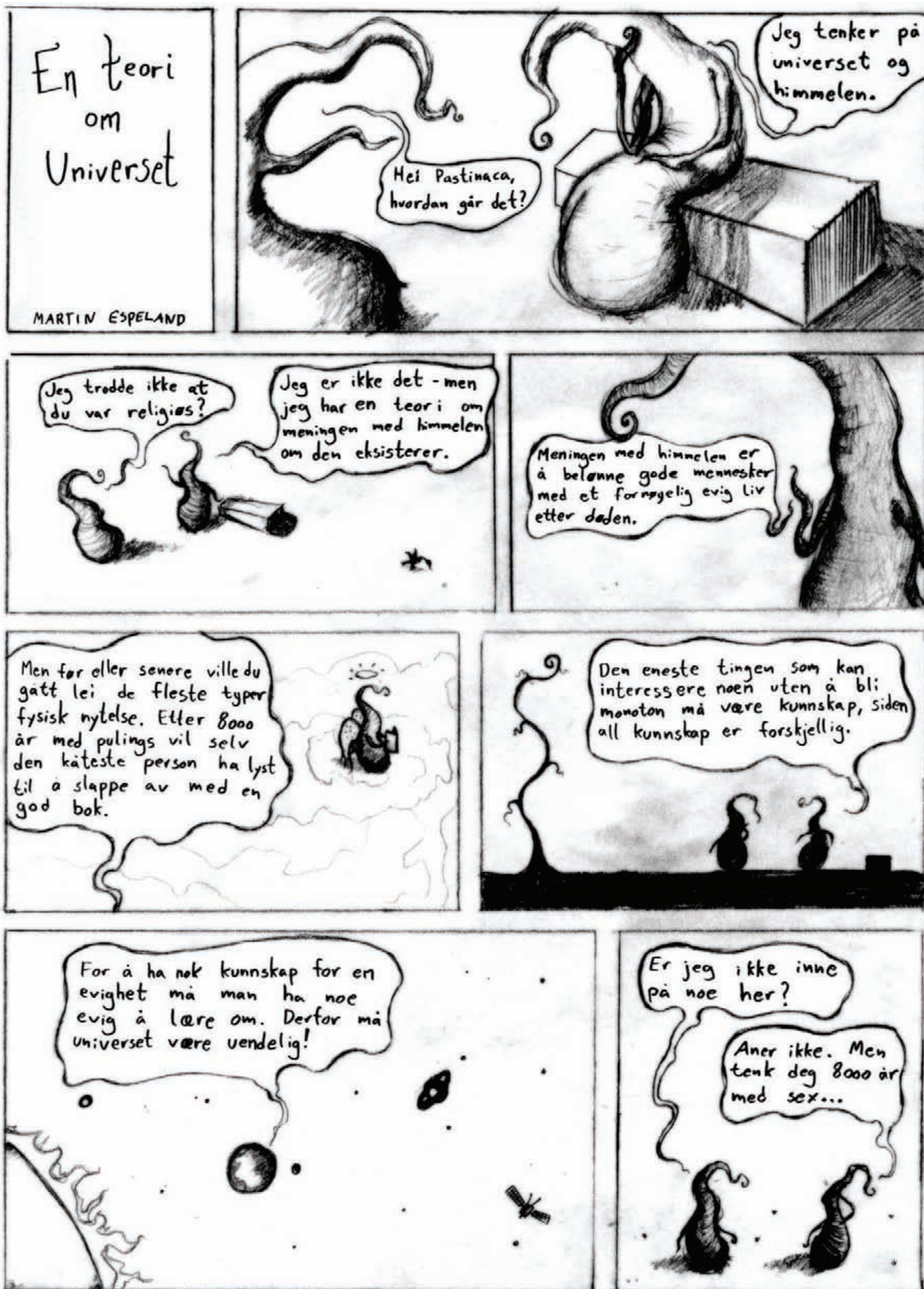
9. Uansett hvor spennende du synes cannabis er, så er livet selv mer spennende.

Cannabisvirkningene kan aldri bli mer enn en liten del av livets virkninger på deg. Fortsett å finne deg andre metoder til å bruke din nysgjerrighet på livet ved siden av cannabismetoden. Pass på at du i omgangskretsen din og tiden din til enhver tid er dominert av flere interesser enn cannabis. Om så cannabis på et tidspunkt skulle være hovedinteressen din, så knytt denne interessen til viktigere emner i verden enn cannabis.

Det er en generell sannhet at cannabis gjør deg spirituelt nærsynt. Det gir fordelene, så vel som ulempene ved middelet. Det ligger i nærsynthetens natur at du ikke har oversikten til å kunne se dette særlig godt fra perspektivet av den nærsyntheten. Likevel kan du vite om det, huske på det, og ta lange nok pauser fra cannabis til at oversiktperspektivet ditt over livet gjenvinnes og utvides. Sagt med et bilde: Cannabisperspektivet kan være en av flere briller å se livet gjennom – pass bare på at brillelinsene du velger å bruke holdes tilpasset vareringen i fokuseringsevnen din, sånn at synet på livet holdes skarpt.

10. Lykke til

Lykke til med å finne ut mer om cannabis og andre sammenhenger mellom verden og bevisstheten din om den, og i den.

10 års abonnement: kr. 1000,-

50 tidligere Gateavisa, unike samlerobjekter som fremdeles er like aktuelle, for bare *kr. 500!* Hundrevis av sider, fra 35 år med undergravende ideer og avvikende holdning. Vi lover deg, du vil aldri bli den samme igjen etter disse!

Lyst til å lage avis?

Gateavisa ønsker flere aktive medarbeidere. Møt opp på våre åpne redaksjonsmøter torsdager 18:00.

Alle som er tvangssendt til kost og losji på statens regning, får tilsendt Gateavisa gratis. Send oss et brev eller en epost med soningsadresse og hvor lenge du må sitte der.

Bok!

Vi har fremdeles noen få igjen av klassikeren *Inn i Hampen*. Grundig og lettlest om hampens bruksområder, fra mat og fiber til medisin og rusmiddel. masse bilder, historie og politikk. Rett i postkassa kr. 230,-

Selg Gateavisa og bli rik!

Møt opp i Hjelmsgate 3 og hent så mange aviser du vil ha. Dealen er at du betaler 10 kroner per avis, og selger dem videre for 25 kroner - altså med en fortjeneste på 150%!

Det kan fort bli en del hundrelapper på en kveld. Bor du langt unna, så send oss en mail på gateavisa@gateavisa.no.

Slik betaler du:

For å unngå at posten forsyner seg for grovt av din og vår lommebok, bestemmer du ved å betale inn på vår konto nr 0540.08.85615. Vi slipper returporto for pakker som ikke hentes, du slipper oppkravsgebyret - og dessuten betaler vi hele den svinedyre portoen for deg! Husk å skrive på giroen hva du betaler for, og tydelig avsender, ellers kan du risikere å få ingenting... :-)

Helvetes kommunistjævler; Satanic Reds

At Karl Marx sto i ledtog med Djevelen selv har vi lenge hatt mistanker om. Nå er det altså bekreftet fra Satans egne kamerater.

I tabloidmedia fremstilles våre venner satanistene gjerne som en homogen gruppe pre-pubertale kirkebrennere og lystmordere med forvirrede sinn. Vi som kjenner vår religionshistorie vet imidlertid at religiøsitet åpner for forvirring av *ymse* slag, og religiøse mennesker er sjelden så homogene som onde rykter vil ha det til. Innen den satanistiske kulturkrets finner vi således et utall ulike grupperinger og livsfilosofiske retninger, (og slett ikke alle anser seg som djeveldyrkere!): Gnostiske satanister, ateistiske satanister, Church of Satan, LaVey-isk satanisme, SaTanisme (mystikk inspirert av østlige begreper som Sat (Væren) og Tan (Bliven)), pytagoreiske satanister, Pan-kultus, og ikke minst våre favoritter the Satanic Reds; SR; SosialRealistene, som de også kaller seg, en okkult hovedsakelig USA-basert gruppering med dyp interesse for både individualistisk-mystisk-sataniske konsepter så vel som for radikal politikk. Blant deres politiske forbilder finner vi kjente jævler som Bakunin,

Mao, Satan og F.D. Roosevelt!
Kort sagt: En gjeng jævla
kommunistfaen'er.

Vi lar dem snakke for seg selv, ved fritt oversatte sitater hentet fra deres offisielle nettside:

”Mennesket er en sosial art, og bare ved å sette Folk foran tøylesløs profitt kan den Nye Tid (New Age) begynne. Arbeidere produserer alt som blir brukt og nytt godt av. Arbeiderne har ingenting annet å tape enn deres lenker. Vi har en verden å vinne og bare i den forstand er vi ”røde”. Vi har Væren (SAT). Men vi må strekke oss fremover og Bli – TAN og bare i den forstand er vi SaTanister. Sataniske Røde, SR, SosialRealister. Er du en?”

”...ved å bruke ordet Satan i sin Hymne til Satan, ga Carducci gjenlyd til de samme konseptene og ideene som vi gir gjenlyd til når vi snakker om SosialRealisme; og Michael Bakunin så Satan på samme måte som oss når vi snakker om SosialRealisme. Når Jules Michelet skrev ”Satanisme og Hekseri”, ei bok som flesteparten av de som var interesserte i VenstreHåndsVeien eller Wicca hadde i sitt eie før 60-tallet, handlet det om utbyttede bønder som samlet seg rundt en mytisk-heroisk figur: Satan – i opposisjon til en undertrykkende kristen politisk føydalisme. Poenget er: Enhver form for sosial planlegging som er nødvendig for en hel nasjon, særlig en moderne en, som virker til beste for hardt-arbeidende folk, nåværende arbeidere eller pensjonerte arbeidsfolk, blir stemplet Rød.

Selv liberalister kalles Røde.
Enhver som er TOLERANT
kalles Rød! Enhver som er for

Den røde fare

kvinneres rettigheter, feminisme, homofiles rettigheter, og mot rasisme kalles Rød! Faktisk, enhver som er for toleranse overfor alternative religioner kalles en Rød eller en “pinko commie”. Dette er ikke nytt! Og derfor kaller vi oss RØDE!”

”Hammeren er et symbol på industriarbeid og sigden er et symbol på jordbruk. Sammen står de for industri og jordbruk forenet. De to symbolene viser seg i Femkanten i midten av den femtaggede Stjerna. Femkanten er et Hus; det er ikke invertert, det er den rette veien og, i the Dark Doctrine [hva med den Dystre

Doktrine? o.a.], representerer den DEG. Men i en verdslig betydning, ville den representere verden og verden fungerer på grunn av jordbruk og industri.”

”Sataniske Røde eksisterer som et alternativ til den ”Satanismen” som er så bundet opp til kristendommen eller tåpelige grøsserantikviteter. Det er, faktisk, en VenstreHåndsVei-organisasjon så vidt som okkulte doktriner angår. Doktrinene er fullstendig uavhengige av det mer kjente jødisk-kristne verdenssynet. Konseptene å bli (xeper) og Indre Vilje(thelema) er i disse doktrinene, og har alltid vært det fra urgamle tider. Den jamrende angsten til folk som gjør opprør mot deres egen kristne bakgrunn er fullstendig holdt utenfor – den er ikke i SR, den eksisterer ikke, vi henvender oss ikke til den type person.”

”Du kan komme deg ut og utgjøre en forskjell uansett hvor ”liten” den forskjellen er. Det er å være en Satanisk Rød. Det er SosialRealisme! “

Dette virker da kjent...hmmm...
 jeg undres...Jo!
 Er *Gateavisa* et organ for Belzebug
 & co
 mon tro?
 Brødre i ånden, gjør porten vid!
 Bered Eder for klassekamp og
 kosmisk strid!
 (Vi lever i ei spennende tid.)
 Gateavisa lover å komme tilbake
 til våre venner satanistene ved en
 senere anledning. For dem som
 ikke kan vente, sjekk ut www.apodion.com.

SURGE ET MOVERE

Surge et movere (Opp og Frem) har vært Behn-slektens motto siden slutten av forrige århundre. Behn-navnet representerer det ypperste innen legaliserte bemselsesmidler og viser en snarvei til en mer sofistikert livsstil. Gjør seg like godt på hytta som hjemme, for ikke å snakke om når hjemme er hytta.

Whiskykirsch

Dette er drinken for deg som ikke er redd for å vise at du er i kontakt med dine feminine sider samtidig som du opprettholder et visst minstemål av maskulin, gutteaktig sjarm. Står godt til tredagersskjegg og hyppige turer ut for å røyke.

Kartoffelsnaps

Det kommer dager da du, uansett hvor urban du er, blir nødt til å omgås "vanlige" mennesker, noe som ofte innebærer nær og ufrivillig kontakt med bønder. Med denne potetsnapsen bygger du bro til selv de enkleste av dine landsmenn og du behøver ikke late som om landbruk er interessant.

Kartoffelsnaps-glass

Skulle du finne på for moro skyld å servere Kartoffelsnaps til dine urbane venner hjemme, vil nok ikke de sette pris på å drikke fra flasken som om de var bønder. Disse stilige glassene løser problemet og kan trygt knuses etter bruk.

